

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็ก
เล็กสังกัดเทศบาลตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

สิงหาคม 2561

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยพะเยา

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาล
ตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย

รวิสุตา สาริวงค์

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

สิงหาคม 2561

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยพะเยา

EDUCATION DEVELOPMENT COOPERATION OF COMMITTEES OF CHILD DEVELOPMENT
CENTER UNDER MAI YA SUB-DISTRICT MUNICIPALITY, PHAYA MENGRAI DISTRICT,
CHIANG RAI PROVINCE

An Independent Study in Partial Fulfillment of Requirements
for the Master of Education in Educational Administration

August 2018

Copyright of University of Phayao

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรื่อง

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาล
ตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย

ของ รวิสุตา สาริวงศ์

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
(ดร. นันทิมา นาคาพงศ์)

..... คณบดีวิทยาลัยการศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมบัติ นพรัถ)

เรื่อง:	การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย
ผู้ศึกษาค้นคว้า:	รวิสุตา สารวิวงศ์, การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง: กศ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยพะเยา, 2561
อาจารย์ที่ปรึกษา:	ดร. นันทิมา นาคาพงศ์
คำสำคัญ	การมีส่วนร่วม, การจัดการศึกษา

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาได้แก่คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย จำนวน 99 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปใช้ความถี่และร้อยละ ส่วนประเด็นการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.50 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.52

กลุ่มเป้าหมายได้ให้ข้อเสนอแนะดังนี้ เทศบาลตำบลไม้ยาควรพัฒนาทักษะความรู้ ความเข้าใจเรื่องการจัดทำแผนพัฒนาและแผนการจัดการศึกษาของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแก่คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้การจัดการศึกษามีทิศทางที่ตอบสนองความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง สอดคล้องกับนโยบายและหลักสูตรของทางราชการควรกำหนดกลยุทธ์การดำเนินงานเพื่อสร้างความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้มากขึ้นทุกด้าน คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรได้โอกาสมีส่วนร่วมพิจารณาคัดเลือกครูผู้ดูแลเด็กด้วย

Title: Education development cooperation of committees of child development center under Mai Ya Sub–district Municipality, Phaya Mengrai District, Chiang Rai Province

Author: Rawisuda Sariwong, Independent Study: M.Ed. (Educational Administration), University of Phayao, 2018

Advisor: Dr Nanthima Nakapong

Keyword Cooperation, Educational development

ABSTRACT

This research aimed to study the education management cooperation of child development center committees of Mai Ya Sub–district Municipality, Phaya Mengrai District, Chiang Rai, moreover the current problems, suggestions from committees were investigated. The mentioned committees were from different eleven child development centers, each of them was eleven people; so in total were 99 people. The questionnaires about education management cooperation of child development center committees were used as a tool. The obtained data were analyzed in percentage, mean and standard deviation.

The result showed that the involvement in the education management cooperation of committees of child development center of Mai Ya Sub–district Municipality, Phaya Mengrai District, Chiang Rai Province was “moderate” level.

The target group has suggestions that the Mai Ya Sub–district Municipality should develop the skills of child development center committees to be able to understand the development and education plans of child development center so that the education developments can meet the requirements of the communities and compliance with the policy and education course of government. According to theses, the committees can set the strategies for raising awareness and engaging in educations in all concerned aspects. Last, the committees of child development center should have the opportunity to participate in the selection of teachers for child development center.

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย สำเร็จลุล่วงด้วยดีเพราะได้รับความกรุณาในการให้ข้อมูลและตอบแบบสอบถามจากคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลไม้ยา ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดียิ่งในการเก็บข้อมูลและตอบแบบสอบถาม

ขอขอบพระคุณ ดร.นันทิมา นาคาพงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ ให้ความรู้ คำแนะนำและคำปรึกษา ตลอดจนตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี จนทำให้งานวิจัยมีคุณภาพ

ขอขอบพระคุณ ดร.ศิริโชค พิพัฒน์เสฐียรกุล ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยก้าง “รัฐประชาสงเคราะห์” อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย นายทองศักดิ์ อันไกรฤทธิ์ นักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย และ ผศ.ดร.โสภา อำนวยรัตน์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชาการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาความถูกต้อง ให้คำแนะนำ ตรวจสอบ แก้ไข เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามที่ใช้ในงานวิจัย จนทำให้การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้สมบูรณ์และมีคุณค่า

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาแด่พระคุณบูรพาจารย์และครู อาจารย์ ที่ได้อบรมสั่งสอนวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย ทำให้การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงด้วยดี

รวีสุดา สาริวงศ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม.....	8
การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....	21
มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....	23
บริบทของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัด เชียงราย.....	49
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	59
กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย	59
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	60
การสร้างเครื่องมือ	60

การเก็บรวบรวมข้อมูล	62
การวิเคราะห์ข้อมูล	63
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานการณ์ภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	65
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก	67
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหาร	76
บทที่ 5 บทสรุป.....	78
สรุปผลการวิจัย	79
อภิปรายผลการวิจัย	83
บรรณานุกรม	90
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	94
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	95
ภาคผนวก ค แบบประเมินดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม.....	101
บรรณานุกรม	7
ประวัติผู้วิจัย	9

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ	65
ตาราง 2 แสดงสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ	65
ตาราง 3 แสดงสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอาชีพ.....	66
ตาราง 4 แสดงสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามรายได้.....	66
ตาราง 5 แสดงสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามการมีบุตรที่ศึกษาในศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก	67
ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะ กรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยภาพรวมและรายด้าน	67
ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะ กรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก.....	68
ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านการบริหารงานบุคคล	70
ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย 71	
ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะ กรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านวิชาการ กิจกรรมตามหลักสูตร	72
ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน	73
ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ...	75

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ในมาตรา 54 รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย จากข้อความดังกล่าวนี้ ย่อมชี้ให้เห็นชัดว่ารัฐได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาแก่ประชาชนอย่างยิ่ง และยิ่งไปกว่านั้นรัฐยังต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาก่อนเข้ารับการศึกษาเพื่อพัฒนาร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริมและสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และการดำเนินการและตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วยการศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีมีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตนและมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ในการดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาหรือให้ประชาชนได้รับการศึกษาการดำเนินการเหล่านี้ เป็นเครื่องยืนยันให้เห็นชัดยิ่งขึ้นไปว่า รัฐมีนโยบาย มาตรการ และยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาอย่างเป็นระบบจริงจังและต่อเนื่อง โดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรในวัยเรียนให้เติบโต เจริญงอกงามเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติ อย่างแท้จริง

ในมาตรา 250 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณสุขและกิจกรรมสาธารณสุขเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับมาตรฐานและระบบการศึกษาของชาติ และตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 41 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับ

ตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น นอกจากนี้พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 (9) ได้กำหนดว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษาทำให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดหน่วยงานราชการต่าง ๆ ดำเนินการถ่ายโอนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ดำเนินการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยในรูปของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 จนถึงปัจจุบัน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสถานศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แต่เดิมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยให้แก่เด็กที่มีอายุระหว่าง 3-5 ปี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งพัฒนาความพร้อมให้แก่เด็กให้ได้รับการพัฒนาความพร้อมทั้ง 4 ด้านและมีความพร้อมเข้ารับการศึกษาต่อในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ถึงแม้ความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละแห่งจะต่างกันทั้งในด้านโครงสร้างการบริหารงาน ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านการบริหารจัดการ ด้านวิชาการและกิจกรรมของหลักสูตร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน รวมถึงการพัฒนาคุณภาพ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องรับผิดชอบการดำเนินการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ได้คุณภาพและมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับตอบสนองความต้องการของชุมชนในการจัดการศึกษาแก่เด็กปฐมวัยอายุ 2-5 ปี อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2553, หน้า 1)โดยถือว่าการพัฒนาเด็กเล็กถือว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการพัฒนาเด็กเล็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 5 ปี เพราะเป็นช่วงเวลาที่สำคัญที่สุดในการส่งเสริมพัฒนาการและเตรียมความพร้อมทางร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม สติปัญญาและมีลักษณะนิสัยให้เป็นไปอย่างถูกต้อง พัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัยและพร้อมที่จะศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2547, หน้า 1-4)

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดการศึกษาระดับปฐมวัยให้กับเด็กอายุ 2-5 ปี ซึ่งเดิมเริ่มจัดตั้งโดยกรมการพัฒนาชุมชน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช.เดิม) และกรมการศาสนา ต่อมาได้มีการถ่ายโอนภารกิจจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ที่กำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่ดำเนินงานบริการสาธารณะเข้าซ้อนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดต้องดำเนินการถ่ายโอนงานให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยมีคณะกรรมการบริ

ทารุณย์พัฒนาเด็กเป็นคณะผู้บริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กร่วมกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (นิเวศน์ คำรัตน์, 2552, หน้า 2) แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นองค์คณะบุคคลที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยการเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา การให้คำปรึกษา การร่วมพัฒนาตามแผนพัฒนาที่ได้กำหนดไว้ และร่วมนิเทศ ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน หากศูนย์ใดคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้เข้ามามีส่วนร่วมตามบทบาทอย่างเต็มที่ ย่อมส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลของการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งนั้นเป็นอย่างดี และสำคัญที่สุดผลประโยชน์ย่อมเกิดแก่เด็ก ๆ ทุกคนที่จะได้รับการเตรียมความพร้อมทั้งด้านพัฒนาการทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา เพื่อก้าวเข้าสู่สถานศึกษาระดับปฐมวัยและประถมศึกษาต่อไป แต่จากการที่ผู้วิจัยได้ปฏิบัติงานตำแหน่งนักวิชาการการศึกษา กองการศึกษา เทศบาลตำบลไม้ยาหลายปี กลับพบว่า บทบาทตรงนี้ของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลตำบลไม้ยา จำนวน 11 แห่ง ยังไม่ได้แสดงบทบาทตรงนี้อย่างเต็มที่ บทบาทการพัฒนายังคงเป็นลักษณะเชิงรับนโยบายมากกว่าเป็นฝ่ายรุกเชิงพัฒนา ดังเห็นได้จากรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสามของศูนย์พัฒนาเด็ก สังกัดเทศบาลตำบลไม้ยา ปี พ.ศ. 2557 จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ที่ได้แจ้งผลการประเมินคุณภาพมาอย่าง ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย ตำบลบึงขี้ 7 ด้านประสิทธิภาพของการบริหารจัดการและพัฒนาสถานศึกษานั้น ผลการประเมินพบว่า มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวน 5 แห่ง ที่มีผลการประเมินระดับคุณภาพดี และมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 5 แห่ง ที่มีผลการประเมินระดับคุณภาพพอใช้ และมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 1 แห่ง ที่มีผลการประเมินระดับคุณภาพต้องปรับปรุง จากข้อมูลจะเห็นได้ว่าเมื่อคิดเปรียบเทียบในอัตราร้อยละพบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลไม้ยา ผ่านเกณฑ์ตำบลบึงขี้ ด้านประสิทธิภาพของการบริหารจัดการและการพัฒนาสถานศึกษา ร้อยละ 45.45 ซึ่งผ่านไม่ถึงครึ่งจากจำนวนทั้งหมด ยกตัวอย่างเช่น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านร่องกอก ระดับคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ต้องปรับปรุง ซึ่งสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(สมศ.) ได้ให้ข้อเสนอแนะสำคัญเพื่อการพัฒนา ข้อ 3 คณะกรรมการสถานศึกษาควรประชุมอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง โดยบันทึกผลการประชุมเป็นหลักฐาน และรายงานผลการประชุมต่อเทศบาลหน่วยงานต้นสังกัดภายใน 15 วันทุกครั้งและคณะกรรมการสถานศึกษาควรมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ โดยการสนับสนุนแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งกิจกรรมตามประเพณีวัฒนธรรม และมีส่วนร่วมในการบริหารงานงบประมาณโดยการมีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการใน

การจัดซื้อจัดจ้างตรวจรับพัสดุ ตรวจคุณภาพของสิ่งของ ตรวจสอบคุณภาพอาหารกลางวัน ให้ข้อเสนอแนะไปยังเทศบาลต้นสังกัดในกรณีได้ของไม่ครบหรือคุณภาพไม่ดีพอ จัดหางบประมาณเพิ่มเติมในกรณีศูนย์ได้รับงบประมาณไม่เพียงพอ (สมศ., 2557, หน้า 1-23) ผู้วิจัยเห็นว่าอาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อคุณภาพการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลไม้ยา ยังไม่สามารถบรรลุผลสำเร็จอย่างเต็มที่

จากความสำคัญและสภาพปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะนักวิชาการศึกษากองการศึกษา เทศบาลตำบลไม้ยาได้เห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญของการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพ มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพจึงศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย ตลอดจนข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย ให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย โดยศึกษาตามกรอบแนวคิดการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในกิจกรรม 6 ด้าน ได้แก่ (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2559, หน้า ข)

- 1.1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 1.2 ด้านบุคลากร
- 1.3 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

- 1.4 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร
- 1.5 ด้านการมีส่วนร่วม และส่งเสริมสนับสนุน
- 1.6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

2. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 11 แห่งที่สังกัดเทศบาลตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย จำนวน 99 คน โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ประธานคณะกรรมการ	จำนวน 11 คน
2.2 ผู้แทนศาสนาสถาน	จำนวน 11 คน
2.3 ผู้แทนจากสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	จำนวน 11 คน
2.4 ผู้แทนชุมชน	จำนวน 11 คน
2.5 ผู้แทนด้านสาธารณสุข	จำนวน 11 คน
2.6 ผู้แทนผู้ประกอบการ	จำนวน 11 คน
2.7 ผู้แทนสำนัก/กอง/ส่วนการศึกษา	จำนวน 11 คน
2.8 ผู้แทนครูผู้ดูแลเด็ก/ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก	จำนวน 11 คน
2.9 หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	จำนวน 11 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานร่วมกันระหว่าง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย กับ คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีส่วนร่วมในกิจกรรม 6 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง การร่วมประชุมวางแผน ปฏิบัติการประจำปี โดยให้คณะกรรมการฯ มีการกำกับ ติดตามและตรวจสอบการดำเนินงาน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อีกทั้งให้ข้อเสนอแนะการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนา เด็กเล็กแก่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อร่วมพิจารณาเสนอผู้บริหารองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับการบริหารงานด้านบุคลากร มีการเสนอข้อมูลในการวิเคราะห์ เกี่ยวกับเด็กนำมาใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนพัฒนาคุณภาพเด็กแก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งต้องผ่านการเห็นชอบแผนการจัดกิจกรรม แผนงาน โครงการผลการดำเนินงานประจำปี และเสนอแนะให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบเลิกหรือย้ายรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.2 ด้านบุคลากร หมายถึง การร่วมการวางแผนพัฒนา การส่งเสริมให้กำลังใจ ช่วยเหลือให้ครูประพฤตินั้นเป็นแบบอย่างที่ดี มีการพัฒนาทักษะ ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และมีการประเมินผลการปฏิบัติงาน

1.3 ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย หมายถึง การร่วมพัฒนา และดูแลอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม โดยการจัดสภาพแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ร่มรื่น น่าอยู่ มีการเฝ้าระวังดูแลความปลอดภัยทรัพย์สินและอุบัติเหตุต่าง ๆ ภายในอาคาร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมถึงการซ่อมแซมอาคารเรียน อุปกรณ์สนามเด็กเล่น สื่อวัสดุอุปกรณ์การเรียน

1.4 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร หมายถึง การร่วมจัดทำและพัฒนาหลักสูตร มีการส่งเสริมสนับสนุนในการจัดบรรยากาศ การสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยจัดหาวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาให้ความรู้กับเด็กการจัดระบบและดำเนินการตามระบบประกันคุณภาพภายในกิจกรรมตามหลักสูตรให้คำแนะนำในการจัดทำเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ของเด็กและการคัดเลือกหนังสือแบบเรียน สื่อการเรียนรู้ การประเมินผลการเรียนรู้ รวมถึงการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือเด็กทั้งด้านพัฒนาการร่างกาย อารมณ์จิตใจ สติปัญญา สังคม

1.5 ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน หมายถึง การร่วมกิจกรรมวันสำคัญของชาติ ศาสนาที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและชุมชนจัดขึ้น รักษาความปลอดภัยทรัพย์สินของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีส่วนร่วมจัดหางบประมาณทรัพยากรต่าง ๆ อาทิ สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยทุนการศึกษา และแหล่งเรียนรู้ การจัดทำเอกสารประกอบการเรียนสำหรับเด็ก รวมทั้งการอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์การเรียนรู้ กิจกรรมต่าง ๆ และให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้จ่ายงบประมาณของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย หมายถึง การส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาการจัดตั้ง หรือการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน เครือข่าย สมาคม ชมรม เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการปฏิบัติงาน สนับสนุนการอบรมสัมมนาหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กครูผู้ดูแลเด็ก จัดทำแผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมการส่งเสริมเครือข่าย สมาคม ชมรม

2. คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง บุคคลที่เทศบาลตำบล ไม้ยาพิจารณาคัดเลือกและแต่งตั้งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ

3. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลไม้ยาที่ให้การอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์ และส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ให้เด็กมีความพร้อมด้านร่างกาย ด้านอารมณ์จิตใจ ด้านสังคมและสติปัญญา สังกัดเทศบาลตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย

4. เด็กเล็ก หมายถึง เด็กอายุระหว่าง 2-5 ปี ที่เข้ารับการอบรมเลี้ยงดู และพัฒนาความพร้อม ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย

ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย

1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย จัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพภายใต้การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
2. ได้กระบวนการที่เกี่ยวกับการร่วมมือระหว่างคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและเทศบาลตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่อไป
3. ได้ข้อมูลสารสนเทศซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับกองการศึกษา เทศบาลตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย ในการจัดทำนโยบาย แผนงาน หรือโครงการเพื่อส่งเสริมศักยภาพคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและความร่วมมือในการจัดการศึกษา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าเอกสารต่าง ๆ จากเอกสาร ตำรา แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย ตามลำดับดังต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
 - 1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
 - 1.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
2. การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 - 2.1 แนวนโยบายการจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 - 2.2 อำนาจ หน้าที่และบทบาทของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 - 3.1 มาตรฐานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
 - 3.2 มาตรฐานด้านบุคลากร
 - 3.3 มาตรฐานด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย
 - 3.4 มาตรฐานด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร
 - 3.5 มาตรฐานด้านการมีส่วนร่วม และส่งเสริมสนับสนุน
 - 3.6 มาตรฐานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย
4. บริบทของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

1. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้บัญญัติแนวคิดเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยว่า มาตรา 43 บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ (1) อนุรักษ์ ฟื้นฟู หรือส่งเสริมภูมิปัญญา ศิลปะ วัฒนธรรม ชนบทธรรมเนียมและจารีตประเพณีอันดีงามทั้งของ

ท้องถิ่นและของชาติ 2) จัดการบำรุงรักษาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืนตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ (3) เข้าซื้อกันเพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐให้ดำเนินการใดอันจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชน หรือชุมชน หรือองค์การดำเนินการใดอันจะกระทบต่อความเป็นอยู่อย่างสงบสุขของประชาชนหรือชุมชนและได้รับแจ้งผลการพิจารณาโดยรวดเร็ว ทั้งนี้ หน่วยงานของรัฐต้องพิจารณาข้อเสนอแนะนั้นโดยให้ประชาชนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพิจารณาด้วยตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติและหมวด 5 หน้าที่ของรัฐได้กำหนดตามมาตรา 54 รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายรัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาก่อนเข้ารับการศึกษเพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วยรัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการกำกับส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และการดำเนินการและตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วยการศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตนและมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติในการดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาหรือให้ประชาชนได้รับการศึกษา รัฐต้องดำเนินการให้ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษาตามความถนัดของตนในประเด็นแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยขอเสนอรายละเอียดดังนี้

ความหมายของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมเป็นการทำงานเป็นกลุ่ม เป็นผลรวมของข้อผูกมัดจากแต่ละคนบนพื้นฐานของความเชื่อว่า โครงการเป็นของพวกเขา เพื่อพวกเขาและโดยพวกเขา เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

ไพศาล สรรสวัสดิสุทธิ์และคณะ (2548, หน้า 85) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน ซึ่งการร่วมมือนี้ทุกคนมี

สิทธิ์เท่าเทียมกันในความคิดตัดสินใจ และกำหนดเป้าหมาย รับผิดชอบต่อผลการดำเนินการต่าง ๆ และมีความรู้สึกว่าคุณเป็นเจ้าของของกิจกรรมนั้น

จักรพงษ์ สงวนชม (2549, หน้า 24) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับผิดชอบในการดำเนินการเรื่องต่าง ๆ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์อันเป็นผลประโยชน์ร่วมกันของคนในชุมชน

สุเมธ พุทธนันท์เมธา (2549, หน้า12) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษาที่เปิดโอกาสให้บุคคลในชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการคิดมาร่วมทำในรูปแบบของคณะกรรมการเพื่อคอยให้คำแนะนำความคิดให้เป็นจุดเชื่อมโยงอันจะนำมาซึ่ง ความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชน ทั้งนี้ทุกฝ่ายต้องสื่อสารแบบเปิดระดมความคิดเพราะชุมชนย่อมมีทรัพย์สินอันทรงคุณค่าแอบแฝงอยู่ ถ้าครูหรือผู้บริหารใช้โอกาสให้เป็นประโยชน์แล้วประโยชน์ก็จะตามมามากมาย เช่น การเกิดความสามัคคี ประสิทธิภาพงาน และเป็นการสร้างสรรค์ในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย ให้เกิดขึ้นในชุมชน

เจมส์แอล เครย์น (1992, อ้างอิงใน ศ.นพ.วันชัย วัฒนศัพท์ และคณะ, 2551, หน้า 3) ได้กำหนดความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่าเป็นกระบวนการที่รวบรวมเอาความห่วงกังวล ความต้องการและค่านิยมต่าง ๆ ของสาธารณชนไว้อยู่ในกระบวนการตัดสินใจของรัฐและเอกชน เป็นการสื่อสารสองทาง และเป็นการมีปฏิสัมพันธ์ที่มีเป้าหมายเพื่อการตัดสินใจที่ดีกว่าและที่ได้รับการสนับสนุนจากสาธารณชน

เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์ (2550, หน้า 1) การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่กลุ่มประชาชนหรือขบวนการที่สมาชิกของชุมชนที่กระทำการออกมาในลักษณะของการทำงานร่วมกัน ที่จะแสดงให้เห็นถึงความต้องการร่วม ความสนใจร่วม มีความต้องการที่จะบรรลุถึงเป้าหมายร่วมทางเศรษฐกิจและสังคมหรือการเมือง หรือการดำเนินการร่วมกันเพื่อให้เกิดอิทธิพลต่อรองอำนาจ มติชน ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม หรือการดำเนินการเพื่อให้เกิดอิทธิพลต่อรองอำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจ การปรับปรุงสถานภาพทางสังคมในกลุ่มชุมชน

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และคณะ (2554, หน้า 18) ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ในรายงานการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะว่าหมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิในกระบวนการนโยบายสาธารณะทั้งในด้านการให้และรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การให้ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะการร่วมตัดสินใจทั้งในขั้นตอนการริเริ่มนโยบาย การจัดทำแผนงาน โครงการหรือกิจกรรมที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การจัดการ

สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งการปฏิบัติ การติดตามและประเมินผลตามนโยบายแผนงานโครงการหรือกิจกรรมนั้น

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น ได้มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเท่าเทียมกันในด้านการตัดสินใจของการกำหนดนโยบาย การวางแผนปฏิบัติตามการสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ และการแบ่งสรรผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม ดังนั้นการมีส่วนร่วมในความหมายนี้ จึงเป็นการกำหนดเป้าหมายที่ให้ประชาชนมีบทบาทมากขึ้นถึงขั้นเป็นตัวนำของการพัฒนา โดยเริ่มตั้งแต่กระบวนการตัดสินใจ การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา การวางแผนและการปฏิบัติตามแผนเพื่อที่จะนำไปสู่การพัฒนาของสังคม ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นการปลดปล่อยประชาชนให้หลุดพ้นจากการเป็นผู้รับผลจากการพัฒนา แต่กลายเป็นผู้กระทำเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงและการเข้าสู่ภาวะทันสมัย เพราะการมีส่วนร่วมเป็นการแสดงออกซึ่งเสรีภาพในการปฏิบัติตามนโยบายของตนเอง

ความสำคัญของการมีส่วนร่วม

จุดสำคัญในการพัฒนาต่าง ๆ นั้นจะเกิดความสมบูรณ์ได้ก็ต้องอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนนั้น เพื่อที่จะพัฒนาจะได้เกิดผลตรงตามความต้องการของชุมชนนั้น เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมได้มีนักวิชาการ ได้ให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

เจษฎา หล้าคำ (2549, หน้า 17) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคล ที่จะพัฒนาศักยภาพของบุคคลในการวิเคราะห์ปัญหาของชุมชนเอง และหาวิธีการแก้ปัญหาของชุมชนเอง และหาวิธีการแก้ไขอย่างเหมาะสม
2. การมีส่วนร่วมทำให้เกิดพลังการต่อรอง เกิดการยอมรับนวัตกรรมใหม่ ๆ ได้อย่างกลมกลืนกัน
3. เป็นการส่งเสริมบทบาทหน้าที่ด้านต่าง ๆ ให้กับชุมชน
4. ส่งเสริมให้ชุมชนทำกิจกรรมที่สัมพันธ์กับวิธีการพัฒนาตนเองอันจะนำไปสู่กระบวนการกระจายอำนาจจากศูนย์กลางสู่ท้องถิ่นในอนาคตและเกิดการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมของประเทศได้อย่างแท้จริง

วีระชัย คำล้าน (2550, หน้า 8) ได้กำหนดรูปแบบการมีส่วนร่วมไว้ 4 รูปแบบ คือ

1. ร่วมเป็นประธานกรรมการ
2. ร่วมแสดงความคิดเห็น
3. ร่วมประชุม

4. ร่วมใช้แรงงานร่วมออกเงินและวัสดุอุปกรณ์

เจมส์แอล. เครย์ตัน. (1992, อ้างอิงใน ศ.นพ.วันชัย วัฒนศัพท์ และคณะ 2551, หน้า 21-25) ได้ระบุประโยชน์และความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ดังนี้

1. คุณภาพของการตัดสินใจดีขึ้น เนื่องจากกระบวนการปรึกษาหารือกับสาธารณชนจะช่วยสร้างความกระจ่างให้กับวัตถุประสงค์และความต้องการของโครงการหรือนโยบายและบ่อยครั้งที่การมีส่วนร่วมของประชาชนนำมาสู่การพิจารณาทางเลือกใหม่ ๆ ที่น่าจะเป็นคำตอบที่มีประสิทธิผลที่สุดได้

2. ใช้ต้นทุนน้อยและลดความล่าช้าลง แม้ว่าการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมจะต้องใช้เวลาและมีค่าใช้จ่ายมากกว่าการตัดสินใจฝ่ายเดียวแต่การตัดสินใจฝ่ายเดียวที่ไม่คำนึงถึงความต้องการแท้จริงของประชาชนนั้น อาจนำมาซึ่งการโต้แย้งคัดค้านหรือการฟ้องร้องกัน อันทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงในระยะยาว เกิดความล่าช้าและความล้มเหลวของโครงการได้ในที่สุด

3. การสร้างฉันทามติ การมีส่วนร่วมของประชาชนจะสร้างข้อตกลงและข้อผูกพันอย่างมั่นคงในระยะยาวระหว่างกลุ่มที่มีความแตกต่างกัน ช่วยสร้างความเข้าใจระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ลดข้อโต้แย้งทางการเมืองและช่วยให้เกิดความชอบธรรมต่อการตัดสินใจของรัฐบาล

4. การนำไปปฏิบัติง่ายขึ้น การเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจทำให้ประชาชนมีความรู้สึกของการเป็นเจ้าของการตัดสินใจนั้น และทันทีที่การตัดสินใจได้เกิดขึ้น พวกเขา ก็อยากเห็นมันเกิดผลในทางปฏิบัติและยังอาจเข้ามาช่วยกันอย่างกระตือรือร้นอีกด้วย

5. การหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าที่เลวร้ายที่สุด เพราะการเปิดโอกาสให้ฝ่ายต่าง ๆ เข้ามาแสดงความต้องการและข้อห่วงกังวลตั้งแต่เริ่มต้นโครงการ จะช่วยลดโอกาสของการโต้แย้งและการแบ่งฝ่ายที่จะเป็นปัจจัยให้เกิดการเผชิญหน้าอย่างรุนแรงได้

6. การคงไว้ซึ่งความน่าเชื่อถือและความชอบธรรม เนื่องจากกระบวนการตัดสินใจที่โปร่งใสและเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมจะสร้างความน่าเชื่อถือต่อสาธารณชนและเกิดความชอบธรรมโดยเฉพาะเมื่อต้องมีการตัดสินใจในเรื่องที่มีการโต้แย้งกัน

7. การคาดการณ์ความห่วงกังวลและทัศนคติของสาธารณชน เพราะเมื่อเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้มาทำงานร่วมกับสาธารณชนในกระบวนการมีส่วนร่วมพวกเขาจะได้รับความรู้ถึงความห่วงกังวล และมุมมองของสาธารณชนต่อการทำงานขององค์กร ซึ่งจะทำให้เจ้าหน้าที่สามารถคาดการณ์ปฏิกิริยาตอบสนองของสาธารณชนต่อกระบวนการและการตัดสินใจขององค์กรได้ จากที่กล่าวมาข้างต้นความสำคัญการมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการเสริมสร้างชุมชน โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนว่ามีความสำคัญโดยเป็นสิทธิ

ขั้นพื้นฐานของบุคคลให้เกิดพลังการต่อรอง ส่งเสริมบทบาทหน้าที่ด้านต่าง ๆ และให้ชุมชนทำกิจกรรมที่สัมพันธ์กับวิธีการพัฒนาตนเอง

ลักษณะและขั้นตอนการมีส่วนร่วม

ลักษณะและขั้นตอนการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในโรงเรียน โดยการร่วมกำหนดแนวทางการจัดการศึกษา การจัดทำรัฐธรรมนูญโรงเรียน การร่วมดำเนินการโดยการสนับสนุนให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษา การร่วมติดตามประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ได้มีนักวิชาการได้ให้ลักษณะและขั้นตอนการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

พัทธรณ ผลพัฒน์ (2548, หน้า 12) กล่าวว่าองค์การสหประชาชาติได้ให้คำอธิบายเกี่ยวกับลักษณะของการมีส่วนร่วม (Participations) ไว้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาต้องมีลักษณะ 3 ประการ

1. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการพัฒนา
2. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมช่วยเหลือในการปฏิบัติตาม
3. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

เสน่ห์ จุ้ยโต (2548, หน้า 23) ได้จำแนกลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้

2 ลักษณะที่สำคัญคือ

1. การมีส่วนร่วมในลักษณะของการให้ความร่วมมือ หรือการสนับสนุนขอความร่วมมือ ร่วมใจ และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้านต่าง ๆ โดยการกระจายอำนาจเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนแต่ละท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างใกล้ชิดและมีคุณค่าและคุณประโยชน์คือ

1.1 ในด้านรูปธรรม หมายถึง การมีส่วนร่วมในความสำเร็จด้านการพัฒนาด้านวัตถุ

1.2 ในด้านนามธรรม หมายถึง ความสำเร็จในการพัฒนาจิตใจโดยทำให้ประชาชน

เกิดความรักความสามัคคี รู้จักทำงานร่วมกันเป็นทีมและยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และสร้างจิตสำนึกว่ามีความสำคัญต่อการสร้างสรรค์ความเจริญและก่อให้เกิดความผูกพันรักใคร่

2. การมีส่วนร่วมในลักษณะของกิจกรรมทางการเมือง ซึ่งมี 5 รูปแบบคือ

2.1 การเลือกตั้ง

2.2 การมีกิจกรรมเกี่ยวกับพรรคการเมือง

2.3 การเสนอความคิดเห็นของประชาชน

2.4 การจัดตั้งกลุ่มผลประโยชน์

2.5 การแสดงออกของประชาชน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545, หน้า 16) ได้กล่าวว่า ลักษณะการมีส่วนร่วมที่พบในปรากฏการณ์จริงจะมีได้หลายลักษณะในที่นี่จะแบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. การมีส่วนร่วมแบบสมบูรณ์ เป็นลักษณะการมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมกันของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน ตั้งแต่การกำหนดความต้องการความจำเป็นการตัดสินใจเลือกหนทางวิธีการดำเนินการ การร่วมกันรับผิดชอบดำเนินการเป็นต้น การมีส่วนร่วมลักษณะนี้ เป็นรูปแบบที่พึงประสงค์ในการดำเนินการ

2. การมีส่วนร่วมแบบบางส่วน เป็นลักษณะการมีส่วนร่วมที่ผู้กำหนดภาพรวมเป็นบุคคลภายนอก ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมลักษณะแสดงความคิดเห็นในการดำเนินการบางส่วนหรือร่วมกิจกรรมบางลักษณะหรือบางกิจกรรม เช่น กิจกรรมลักษณะที่รัฐบาลให้นโยบายให้กรอบกิจกรรมมาให้ชุมชนเลือก เป็นต้น

3. การมีส่วนร่วมแบบชายขอบ หรือแบบผู้ใต้บังคับบัญชา มีลักษณะการมีส่วนร่วมแบบเป็นไปตามความต้องการของผู้อยู่นอกกว่า ผู้มีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์เชิงบทบาทไม่เท่าเทียมกันและมีความรู้สึกด้อยอำนาจกว่าอีกฝ่าย เป็นต้น

ศุภมาศ การระเกตุ (2553, หน้า 34) ได้แบ่งขั้นตอนการบริหารแบบมีส่วนร่วม 4 ขั้นตอน คือ

1. การวิเคราะห์ปัญหาความต้องการของกลุ่มชนและชุมชน
2. การกำหนดแนวทางดำเนินงานให้บรรลุผลในการแก้ปัญหาหรือบรรลุเป้าหมาย
3. การระดมทรัพยากรทั้งในและนอกชุมชน
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามผล

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และถวิลวดี บุรีกุล (2548, หน้า 29) ได้กล่าวถึงการแบ่งระดับขั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนอาจแบ่งได้หลายวิธี ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และความละเอียดของการแบ่งเป็นสำคัญ โดยมีข้อพึงสังเกตคือ ถ้าระดับการมีส่วนร่วมต่ำ จำนวนประชาชนที่เข้ามีส่วนร่วมจะมาก และยิ่งระดับการมีส่วนร่วมสูงขึ้นเพียงใด จำนวนประชาชนที่เข้ามีส่วนร่วมก็จะลดลงตามลำดับ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนเรียงตามลำดับจากต่ำสุดไปหาสูงสุดได้แก่

1. ระดับการให้ข้อมูลเป็นระดับต่ำสุด และเป็นวิธีการที่ง่ายที่สุดของการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้วางแผนโครงการกับประชาชน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูลแก่ประชาชน โดยวิธีการต่าง ๆ เช่น การแถลงข่าว การแจกข่าวสารและการแสดงนิทรรศการ เป็นต้น แต่ไม่เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นหรือเข้ามาเกี่ยวข้อง

2. ระดับการเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชน เป็นระดับขั้นที่สูงกว่าระดับแรก กล่าวคือ ผู้วางแผนโครงการจะเชิญชวนให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น เพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินข้อดีข้อเสียของโครงการอย่างชัดเจนมากขึ้น เช่น การจัดทำแบบสอบถามก่อนริเริ่มโครงการต่าง ๆ หรือการบรรยายและเปิดโอกาสให้ผู้ฟังแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการนั้น เป็นต้น

3. ระดับการปรึกษาหารือ เป็นการเจรจาอย่างเป็นทางการระหว่างผู้วางแผนโครงการและประชาชน เพื่อประเมินความก้าวหน้าหรือระบุประเด็นข้อสงสัยต่าง ๆ เช่น การจัดประชุม การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ และการเปิดกว้างรับฟังความคิดเห็น เป็นต้น

4. ระดับการวางแผนร่วมกัน เป็นระดับการมีส่วนร่วมที่ผู้วางแผนโครงการกับประชาชนมีความรับผิดชอบร่วมกันในการวางแผนเตรียมโครงการและผลที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินการโครงการ เหมาะที่จะใช้สำหรับการพิจารณาประเด็นที่มีความยุ่งยากซับซ้อนและมีข้อโต้แย้งมาก เช่น การใช้กลุ่มที่ปรึกษาซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การใช้อนุญาโตตุลาการเพื่อแก้ปัญหาข้อขัดแย้ง และการเจรจาเพื่อหาทางประนีประนอมกัน เป็นต้น

5. ระดับการร่วมปฏิบัติ เป็นระดับที่ผู้รับผิดชอบโครงการกับประชาชนร่วมกันดำเนินการ เป็นขั้นการนำโครงการไปปฏิบัติร่วมกันเพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

6. ระดับการควบคุมโดยประชาชน เป็นระดับสูงสุดของการมีส่วนร่วมโดยประชาชน เพื่อแก้ปัญหา ข้อขัดแย้งที่มีอยู่ทั้งหมด เช่น การลงประชามติ แต่การลงประชามติจะสะท้อนถึงความต้องการของประชาชนได้ดีเพียงใด ขึ้นอยู่กับความชัดเจนของประเด็นที่จะลงประชามติ และการกระจายข่าวสารเกี่ยวกับข้อดีข้อเสียของประเด็นดังกล่าวให้ประชาชนเข้าใจอย่างสมบูรณ์และทั่วถึงเพียงใด โดยในประเทศที่มีการพัฒนาทางการเมืองแล้ว ผลของการลงประชามติจะมีผลบังคับให้รัฐบาลต้องปฏิบัติตามแต่สำหรับประเทศไทยนั้น รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันบัญญัติให้ ผลของการประชามติมีทั้งแบบที่มีข้อยุติโดยเสียงข้างมาก และแบบที่เป็นเพียงการให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีซึ่งไม่มีผลบังคับให้รัฐบาลต้องปฏิบัติตามแต่อย่างใด (มาตรา 165)

จากคำกล่าวมาข้างต้นอาจสรุปได้ว่าลักษณะและขั้นตอนของการมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการประชุมเชิงปฏิบัติการของผู้แทนกลุ่มหลายประเภท หลายระดับซึ่งต่างก็มีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในเรื่องนั้น มาร่วมกันทำงานโดยนำประสบการณ์ของแต่ละคนมาสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน และได้แผนหรือแนวทางปฏิบัติ

แนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการจัดการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (เอกสารอบรมผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับผู้บริหาร, 2550) ได้เสนอแนวทางการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยสถานศึกษาสามารถเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนจัดสร้างหลักสูตรสถานศึกษา และกำกับ ติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

2. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การสร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครองและชุมชนเป็นยุทธศาสตร์ที่จำเป็นอย่างยิ่ง ผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษาควรระลึกถึง ซึ่งมีหลัก 10 ประการ คือ

2.1 สร้างความศรัทธาและความเชื่อมั่นต่อชุมชน

2.2 ฝึกให้เป็นคนใจกว้างและมีจิตสาธารณะ

2.3 ตระหนักในสิ่งที่จำเป็นและขาดแคลน ไม่วางเฉย ทุกอย่างทำได้หากตั้งใจทำ

2.4 หมั่นสร้างและปรุ้งแต่งตนเองให้เป็นบุคคลที่มีเสน่ห์เป็นที่ชื่นชมศรัทธาของชุมชนและเพื่อนร่วมงาน

2.5 อ่อนน้อมถ่อมตน วางตัวเรียบง่าย อยู่กับชุมชนและเพื่อนร่วมงานได้ทุกเวลา

2.6 หลีกเลี่ยงการโต้แย้งที่ไร้เหตุผล พัฒนาทักษะการประนีประนอม

2.7 ต้อนรับชุมชนด้วยบรรยากาศมิตรภาพ

2.8 พัฒนาเทคนิคการวิเคราะห์ชุมชนให้ลึกซึ้ง เพื่อสำรวจจุดเด่น จุดด้อย เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการพัฒนา

2.9 หมั่นแสวงหาแหล่งงบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์ จากหน่วยงาน ห้างร้านโดยใช้โครงการที่มีประสิทธิภาพ

2.10 สร้างและพัฒนาค่านิยมการสร้างสัมพันธภาพกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

3. บทบาทของชุมชนในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา มีดังนี้

3.1 การมีส่วนร่วมในการจัดและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งที่บ้าน และที่สถานศึกษา

3.2 การกำหนดนโยบาย เป้าหมายการจัดการศึกษาแก่สถานศึกษา

3.3 การประชาสัมพันธ์ สนับสนุนกิจกรรมทางการศึกษา

3.4 การเป็นผู้สนับสนุนทรัพยากรและบุคลากรในการจัดการศึกษา

3.5 การตรวจสอบการจัดการศึกษา

4. กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาควรดำเนินการ ดังนี้

- 4.1 สำรวจความต้องการ การสำรวจข้อมูลพื้นฐาน
- 4.2 การกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา
- 4.3 การวางแผนพัฒนาสถานศึกษาตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ
- 4.4 การปฏิบัติกิจกรรม คือ แนวทางปฏิบัติที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ
- 4.5 การประเมินผล คือ การประเมินแนวทางปฏิบัติ
- 4.6 การสรุปผลการมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนากระบวนการทำงานร่วมกัน

การมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนในการจัดการศึกษานับเป็นกระบวนการที่สำคัญที่จะช่วยพัฒนาการศึกษาให้ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นโดยเฉพาะในโรงเรียนขนาดเล็ก หากชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนทรัพยากรการศึกษารวมถึงการเชิญผู้ปกครองที่มีความรู้และมีเวลาว่างมาเป็นครูพ่อครูแม่ให้ความรู้ด้านวิชาการ ด้านภูมิปัญญากับบุตรหลานย่อมเกิดผลดีทั้งต่อโรงเรียนที่ได้บุคลากรเพิ่ม ส่วนผู้ปกครองย่อมภาคภูมิใจที่ได้สอนบุตรหลานในโรงเรียนรวมถึงนักเรียนที่จะมีความเคารพและนับถือในตัวผู้ปกครองเพิ่มมากขึ้นซึ่งเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน

2. ทฤษฎีการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ทฤษฎีการกระทำทางสังคม (The theory of school action)

Reader (1974, pp.139) กล่าวว่า การกระทำทางสังคมประกอบด้วยกลุ่มปัจจัยหลายประการมิได้จำกัดอยู่อย่างพอเพียง ปัจจัยหนึ่งและได้อธิบายถึงเหตุผลในการกระทำสิ่งใดของบุคคลขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการที่เรียกว่าความเชื่อหรือความไม่เชื่อ ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงปัจจัยใดปัจจัยหนึ่ง กล่าวคือการกระทำของมนุษย์ในเรื่องใดก็ตามขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่เป้าหมายความเชื่อที่สืบทอดกันมา ค่านิยม มาตรฐาน นิสัยและขนบธรรมเนียมประเพณี ความคาดหวัง ความผูกพัน แรงเสริม โอกาส ความสามารถในการสนับสนุนซึ่งปัจจัยหรือสาเหตุที่มีผลต่อการกระทำทางสังคม มีดังนี้

1. ในสถานการณ์ของการกระทำทางสังคมจะเกี่ยวข้องกับ พฤติกรรมทางสังคมของแต่ละคน มีเหตุผลแต่ละอย่างในการตัดสินใจในการกระทำ
2. บุคคลหรือองค์กรจะตัดสินใจหรือแสดงการกระทำ บนพื้นฐานของกลุ่มเหตุผลมุ่งตัดสินใจเองได้ว่า สอดคล้องหรือตรงปัญหาสถานการณ์นั้น ๆ
3. เหตุผลบางประการอาจสนับสนุนตัดสินใจและเหตุผลบางประการอาจต่อต้านการตัดสินใจ

4. เหตุผลนั้นผู้ตัดสินใจให้น้ำหนักที่แตกต่างกัน การเลือกเหตุผลหรือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ

5. เหตุผลในการตัดสินใจนั้น ไม่ใช่มาจากบุคคลใดบุคคลหนึ่ง

6. การตัดสินใจกลุ่มของเหตุผลที่เกี่ยวข้องกับ สถานการณ์นั้น ๆ จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจทุกโอกาส

7. กลุ่มของปัจจัยหรือเหตุผลที่มีอิทธิพลต่อการกระทำทางสังคมนั้นย่อมจะมีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวข้องกับสถานการณ์นั้น ๆ จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจทุกโอกาส

8. สำหรับกรณีเฉพาะอย่างภายใต้การกระทำทางสังคมจะมีบ่อยครั้งที่มีทางเลือกสองหรือสามทาง เพื่อที่จะต้องสนองต่อสถานการณ์นั้น ๆ

9. ผู้กระทำหรือผู้ตัดสินใจอาจเลือกทางใดทางหนึ่ง

10. เหตุผลที่จะตัดสินใจ สามารถที่จะมองเห็นได้จากทางเลือกที่ถูกตัดแล้ว

ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ (Structural function theory)

Parson (1951, pp. 150) หน่วยของการกระทำในลักษณะที่บุคคลมีทางเลือกหลายทาง ในการเข้าหาเป้าหมายในหน่วยของการกระทำ โดยมีองค์ประกอบคือ

1. บุคคลหรือผู้กระทำ (Actor)

2. การเข้าหาเป้าหมาย (Goal seeking)

3. วิธีในการบรรลุเป้าหมาย ซึ่งมีหลายวิธีการ (Alternative means)

4. สถานการณ์ต่าง ๆ ที่บุคคลจะต้องประสบ (Situation condition) เช่น ลักษณะทางชีวภาพในตัวบุคคล สิ่งแวดล้อมภายนอก

5. ผู้กระทำจะถูกควบคุมโดยบรรทัดฐาน ค่านิยม และความคิดต่าง ๆ ทางสังคม ซึ่งเข้าอยู่ในตัวของผู้กระทำ

Parson (1951, pp. 150) ได้ขยายการอธิบายหน่วยของการกระทำเข้ามาเป็นการอธิบายระบบสังคม (Socialsystem) ประกอบด้วยผู้ร่วมกระทำตั้งแต่ 2 ขึ้นไป โดยแต่ละคนจะมีบทบาทสถานภาพวิธีการบรรลุเป้าหมาย ตลอดจนอยู่ภายใต้เงื่อนไขของสถานการณ์และบรรทัดฐาน นิยม รวมไปถึงความคิดต่าง ๆ นอกจากนี้แล้วผู้ร่วมกระทำในระบบสังคม ลักษณะการฝึกอบรม (Orientation) ติดตัวมาด้วยซึ่งลักษณะการฝึกอบรมดังกล่าวแบ่งได้ 2 แบบ คือ

1. การฝึกอบรมในด้านอารมณ์ (Motivation orientation) เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดพลังงานในการเข้าร่วม

2. การฝึกอบรมด้านค่านิยม (Value orientation) การฝึกอบรมในเรื่องค่านิยม เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดการรับรู้ในบรรทัดฐาน ตลอดจนแบบแผนความประพฤติต่าง ๆ ในการแสดงการกระทำระหว่างกัน ในระบบสังคม

ทฤษฎีจิตวิทยาสังคม (Structural function theory of social psychology)

Maslow (1970, pp. 90) ได้ค้นคว้าเกี่ยวกับแรงจูงใจ (Motivation) ของการกระทำของมนุษย์ไว้หลายประการ และได้อธิบายถึงพฤติกรรมของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับความต้องการพื้นฐานที่เกิดขึ้นมาจากความพึงพอใจ ความต้องการเหล่านี้ถูกจำกัดลำดับชั้นของความต้องการการกระทำจากน้อยไปมาก เมื่อความต้องการเกิดขึ้นแล้ว ไม่ได้รับการบำบัดเพียงพอ ความต้องการเหล่านั้นก็ยังคงอยู่และจะเป็นแรงขับที่มีพลัง ผลักดันให้บุคคลมีพฤติกรรมโน้มไปในทางที่จะบำบัดความต้องการเหล่านั้นอยู่เสมอ

Maslow (1970, pp. 196) ได้ศึกษาค้นคว้าด้านจิตวิทยาเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ เชื่อว่ามนุษย์เป็นตัวกำหนดปัญหาหรือความอยาก และจะพยายามขวนขวายให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ต้องการไม่เหมือนกัน แต่อย่างน้อยก็จะมีขั้นพื้นฐานที่เหมือนกันเป็นลำดับไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าได้รับการตอบสนองความต้องการรับได้มากน้อยเพียงใด ได้ตั้งสมมติฐานไว้ดังนี้

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological needs)
2. ความต้องการในด้านความปลอดภัย (Safety needs)
3. ความต้องการในด้านสังคม (Social needs)
4. ความต้องการในด้านที่จะได้รับความยกย่องนับถือ (Esteem needs)
5. ความต้องการที่จะได้รับความสำเร็จในชีวิต (Self realization or self actualization needs)

จากแนวคิดของมาสโลว์ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมแล้วจะเห็นได้ว่าทฤษฎีการบริหารงานของราชการนั้น บางครั้งก็ต้องการชื่อเสียง เกียรติยศ หรือต้องการการยอมรับยกย่องจากสังคมซึ่งเห็นจากการที่นักธุรกิจหรือพ่อค้าที่มีฐานะร่ำรวย เมื่อทรัพย์มีเพียงพอแล้วก็ยังต้องการมีชื่อเสียงหรือต้องการได้รับการยอมรับโดยการเข้าไปมีส่วนร่วมกับทางราชการในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในลักษณะการเป็นคณะกรรมการองค์กร การเป็นที่ปรึกษา การให้การสนับสนุนงบประมาณ การเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ การสนับสนุนบุคลากร แรงงาน รวมทั้งการประสานองค์การภาคีเครือข่ายต่าง ๆ เพื่อให้การส่งเสริมสนับสนุน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา
 ทัศนคติ และความคิดเกี่ยวกับตนเองในทางที่ดีมากขึ้น
 ในการจัดการศึกษาในโรงเรียนเกิดผลดีดังต่อไปนี้

1. ผลการเรียนของนักเรียนดีขึ้น
2. นักเรียนมีเจตคติและความคิดเกี่ยวกับตนเองในทางที่ดีมากขึ้น
3. อัตราการออกกลางคันของนักเรียนลดลง
4. การขาดเรียนของนักเรียนลดน้อยลง
5. อัตราการจบการศึกษาต่ำกว่ากำหนดของนักเรียนลดลง
6. นักเรียนที่อยู่ในภาวะความเสี่ยงมีโอกาสสำเร็จการศึกษามากขึ้น
7. นักเรียน ผู้ปกครองและครูมีการรับรู้เกี่ยวกับบรรยากาศภายในห้องเรียนในทางที่ดีมากขึ้น
8. ครูมีความพึงพอใจต่องานของตนเองเพิ่มมากขึ้น
9. ผู้ปกครองเข้าใจปัญหาต่าง ๆ ของโรงเรียนได้ดียิ่งขึ้น
10. โรงเรียนประสบผลสำเร็จในการให้การศึกษแก่เด็กมากขึ้น

Henderson (1980, อ้างอิงใน วรรณาท รักสกุลไทย, 2537, หน้า 171) ได้สรุปรวบรวม
 ผลงานวิจัยเกี่ยวกับการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม ในประเด็นสำคัญ คือ

1. การที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมจะมีประสิทธิภาพสูงสุดเมื่อมีการวางแผนที่ดีขึ้น
2. เด็กจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นหากผู้ปกครองมีส่วนร่วมในโรงเรียน
3. ครอบครัวแม่ไม่ใช้โรงเรียนก็เป็นสภาพแวดล้อมทางการศึกษาแห่งแรกของเด็ก
4. เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อยและเป็นชนกลุ่มน้อยจะได้รับผลประโยชน์มากขึ้น ถ้าผู้ปกครองของพวกเขามีส่วนร่วมในโรงเรียน และผู้ปกครองไม่จำเป็นต้องมีพื้นฐานการศึกษาสูงที่จะทำให้เกิดความแตกต่างกัน

สรุปได้ว่า การเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชน อันประกอบด้วยบุคคลต่าง ๆ อาทิ
 ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ในระดับต่าง ๆ ย่อมนำผลดีมาสู่การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา
 ของสถานศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีทางสังคม และทางจิตวิทยาต่าง ๆ ที่มนุษย์
 ต้องการความเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ต้องการที่จะได้รับการยอมรับจากสังคม ด้วยการเข้ามามี
 ส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของหน่วยงานทางสังคม

การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1. แผนนโยบายการจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2545–2559

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 9 (2) ได้กำหนดหลักการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาสถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนอกจากนี้ หมวด 5 ส่วนที่ 2 การบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา 41 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิ จัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อมและความต้องการภายในท้องถิ่น มาตรา 42 ให้กระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและมีแนวทางในการประสานและส่งเสริม องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับ นโยบายและได้มาตรฐานการศึกษาอีกทั้งการเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นอกจากนี้มาตรา 58 (1) และ (2) บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดมทรัพยากรและการลงทุนงบประมาณการเงินและทรัพย์สินโดยเป็นผู้ผลักดันและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา(สภาการศึกษา, 2551, หน้า 1)

รูปแบบการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ได้แก่ เทศบาล ได้จัดการศึกษาปฐมวัยแก่เด็กอายุ 3-5 ขวบในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยใช้งบประมาณจากเงินรายได้เทศบาลเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการ เพื่อมุ่งพัฒนาความพร้อมแก่เด็กในวัย 3-5 ขวบ ให้ได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และมีความพร้อมในการเข้ารับการศึกษาต่อในระดับประถมศึกษา

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาเด็กวัย 3-5 ขวบ ให้มีความพร้อมด้านร่างกายอารมณ์ สังคม สติปัญญา มีคุณธรรม และจริยธรรม เพื่อศักยภาพในการศึกษาต่อในระดับประถมศึกษาเช่นเดียวกัน แต่ก็มีโครงสร้างการบริหารงานและความเป็นเอกภาพในการบริหารจัดการที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมการพัฒนาชุมชนบริหารงานโดยคณะกรรมการพัฒนาเด็กเป็นองค์คณะบุคคลกลุ่มหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วย ตัวแทนผู้ปกครอง ผู้นำท้องถิ่น ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด หรือ มัสยิด บริหารงานโดยคณะกรรมการบริหารศูนย์อบรมก่อนเกณฑ์ในวัด หรือ มัสยิด ประกอบด้วย ผู้แทนครู ผู้แทนครูพี่เลี้ยง ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนสถานศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีเจ้าอาวาสหรืออิหม่าม เป็นประธาน และการจัดการศึกษาอนุบาล 3 ขวบของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (ส.ป.ช.) บริหารงานโดย

ผู้บริหารโรงเรียน ต่อมาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ส่วนราชการอื่น ดำเนินการได้ถ่ายโอนให้เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้น เพื่อรองรับการกระจายอำนาจจากรัฐบาลเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการแทนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ภายใต้การส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินการของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งในด้านวิชาการ งบประมาณและการพัฒนาบุคลากร

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ส่วนราชการต่าง ๆ ถ่ายโอนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งขึ้นเองถือว่าเป็นสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 18 และมาตรา 4 แต่ละแห่งมีความพร้อมที่แตกต่างกัน ทั้งในด้านโครงสร้างการบริหารงาน ได้แก่ ด้านบุคลากรด้านการบริหารจัดการ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชนรวมถึงการพัฒนาคุณภาพ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องรับผิดชอบภารกิจดำเนินการจัดการศึกษาให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสถานศึกษาแห่งแรกที่มีคุณภาพสามารถให้บริการตอบสนองของชุมชนด้านการจัดการศึกษาแก่เด็กปฐมวัย อายุ 2-5 ขวบ อย่างทั่วถึงและเป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพตามอำนาจหน้าที่และเจตนารมณ์ของรัฐบาล ที่มุ่งพัฒนาคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนให้มีความพร้อมในทุกด้าน ก่อนที่จะได้รับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นต่อไป (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2559, หน้า ก-ข)

2. อำนาจหน้าที่และบทบาทของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (2559, หน้า 88) ได้กำหนดหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนี้

- 2.1 กำหนดแนวทางส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 2.2 เสนอข้อคิดเห็นการดำเนินงาน การพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 2.3 เสนอแนะข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบเลิก หรือย้ายรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 2.4 พิจารณาเสนอผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับการบริหารงานด้านบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

5. พิจารณาเสนอแผนงาน โครงการหรืองบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักวิชาการ และแผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

6. สนับสนุนให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

7. สนับสนุนความร่วมมือการพัฒนาเด็กเล็กของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

8. ปฏิบัติหน้าที่ตามที่มีกฎหมาย ระเบียบ หรือตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และจังหวัดกำหนด

จากบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะเห็นได้ว่าเป็น คณะบุคคลที่มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หากคณะกรรมการดังกล่าวได้ ตระหนักและเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ที่ย่อมส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน

มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานที่อยู่ดูแลและให้การศึกษาเด็กอายุระหว่าง 3-5 ปี มีฐานะเทียบเท่าสถานศึกษาเป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเอง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของส่วนราชการอื่นที่ถ่ายโอนให้อยู่ในความดูแลรับผิดชอบขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด มัสยิด กรมการศาสนา ซึ่งเรียกว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เด็กเป็นทรัพยากรที่ทรงคุณค่า และมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศชาติ ในอนาคต การพัฒนาเด็กให้ได้รับความพร้อมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และ สติปัญญาจึงเป็นภารกิจสำคัญที่หน่วยงานซึ่งรับผิดชอบจะต้องตระหนัก อีกทั้งให้ความสนใจ เพื่อให้การพัฒนาเด็กเป็นไปอย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐานเหมาะสมกับวัย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะหน่วยงานซึ่งมีภารกิจหน้าที่รับผิดชอบด้านการ พัฒนาเด็กตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญและกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการกระจาย อำนาจ ไม่ว่าจะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบใดก็ตาม ล้วนแต่มีบทบาทที่สำคัญใน การบริหารจัดการเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งสิ้น ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ จัดตั้งและดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพร้อมทั้งรับถ่ายโอนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งเดิมอยู่ใน ความดูแลรับผิดชอบของส่วนราชการอื่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่รับผิดชอบใน การส่งเสริมและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็ม ตามศักยภาพและได้มาตรฐาน

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2559, หน้า ข) ได้เห็นความสำคัญในการจัดทำมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถดำเนินงานเพื่อพัฒนาเด็กได้อย่างมีคุณภาพ และจะเป็นแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือปฏิบัติ ในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่อไป สำหรับมาตรฐานดังกล่าว ได้รวบรวมและจัดทำขึ้นจำแนกออกเป็นมาตรฐานการดำเนินงาน 6 ด้าน ประกอบด้วย

1. มาตรฐานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
2. มาตรฐานด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ
3. มาตรฐานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย
4. มาตรฐานด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร
5. มาตรฐานด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน
6. มาตรฐานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

มาตรฐานที่ 1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย เป็นสถานศึกษาตามมาตรา 4 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และมาตรา 18 กำหนดว่าการจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานให้จัดในสถานศึกษา ดังต่อไปนี้ (1) สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการและเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษ หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีหน้าที่รับผิดชอบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดให้มีมาตรฐาน และมีคุณภาพตามหลักวิชาการ กฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง โดยความร่วมมือสนับสนุนของ ประชาชนในชุมชนท้องถิ่นนั้น ๆ โดยแบ่งการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานและด้านการบริหารงบประมาณ ดังนี้

1. ด้านการบริหารงาน

1.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย

1.1.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเอง

1.1.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับถ่ายโอนตาม

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 โดยรับถ่ายโอนจากกรมการพัฒนาชุมชน สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมการศาสนาซึ่งทำให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นมีการบริหารจัดการศูนย์ที่แตกต่างและหลากหลาย ดังนั้นเพื่อให้การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปในแนวทางเดียวกัน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จึงกำหนดแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่รับถ่ายโอนจากกรมการพัฒนาชุมชนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเอง ดังนี้

1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเอง หรือรับถ่ายโอนจากกรมการพัฒนาชุมชน และสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ ให้ปฏิบัติตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับถ่ายโอนจากกรมการศาสนา ให้ปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงมหาดไทยที่ มท 0893.4/ว276 ลงวันที่ 21 มกราคม 2554 เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการบริหารจัดการศูนย์อบรมเด็กก่อนระดับประถมศึกษาในศาสนสถาน ดังนี้

2.1) รูปแบบที่ 1 กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารจัดการศูนย์ทั้งหมด ได้แก่ด้านการบริหารจัดการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณและด้านวิชาการ เช่นเดียวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเอง

2.2) รูปแบบที่ 2 กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและศาสนสถานร่วมกันบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยให้มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบให้ชัดเจนว่าหน่วยงานใดจะมีหน้าที่รับผิดชอบงานด้านใด

2.3) รูปแบบที่ 3 กรณีศาสนสถานเป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารจัดการศูนย์ทั้งหมด ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำหน้าที่จัดสรรเงินอุดหนุนและให้ศูนย์พัฒนาเด็กเป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารจัดการยกเว้นรายการอาหารเสริม(นม) ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเป็นผู้จัดซื้อจัดจ้างให้แก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.2 ด้านการจัดตั้ง ย้าย ยุบรวม ยกเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.2.1 การจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดต้องการจะจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นต้องมีความพร้อมในการบริหารจัดการศูนย์ทั้งในด้านงบประมาณ ด้านอาคารสถานที่และด้านบุคลากรให้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1) จัดเวทีประชาคมในพื้นที่หรือตำบลที่มีความต้องการจัดตั้งเพื่อสำรวจความต้องการของชุมชนในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องมีจำนวนเด็กเล็กอายุ 2-5 ปี ที่จะเข้ารับการศึกษามิใช่น้อยกว่า 20 คน

- 2) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เหมาะสมสำหรับจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 3) จัดทำแผนดำเนินงานการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในแต่ละด้าน ได้แก่ แผนการสำรวจประชากรเด็กเล็กอายุ 2-5 ปี แผนการรับนักเรียนและการจัดชั้นเรียนแผนการสรรหาบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อทำหน้าที่ต่าง ๆ ได้แก่ ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหารหรือภารโรง เป็นต้น แผนการจัดตั้งงบประมาณ เช่น งบเงินเดือนค่าตอบแทน ค่าอาหารกลางวัน ค่าอาหารเสริม(นม) ค่าจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียน เป็นต้น
- 4) จัดทำโครงการและแผนดำเนินงานในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยความเห็นชอบสภาท้องถิ่น
- 5) เมื่อได้รับมติความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่นให้จัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเรียบร้อยแล้วให้จัดทำประกาศจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และระเบียบขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นว่าด้วยการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 6) ดำเนินการตามแผนการดำเนินงานในการจัดตั้งศูนย์ฯ เช่น เปิดรับสมัครนักเรียน รับสมัครบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นต้น
- 7) จัดทำรายงานการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเบื้องต้นให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบ โดยส่งเอกสารการประชุมสภาท้องถิ่นที่เห็นชอบให้จัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และประกาศการจัดตั้ง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 8) เมื่อเปิดการเรียนการสอนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแล้วให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำรายงานการจัดการศึกษา จำนวนเด็กนักเรียน บุคลากร และงบประมาณที่ขอรับการสนับสนุนแจ้งให้ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

1.2.2 การย้ายหรือรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในกรณีที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีความประสงค์หรือมีความจำเป็นต้องย้ายหรือรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดให้คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพิจารณาเหตุผลความจำเป็นในการย้ายหรือรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และให้หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเสนอองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัดเพื่อดำเนินการ ตามขั้นตอนต่อไปนี้

- 1) จัดเวทีประชาคมในพื้นที่หรือตำบลเดิมที่ศูนย์ตั้งอยู่ว่ามีความต้องการให้ย้ายหรือรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อสำรวจความต้องการความคิดเห็นของชุมชน
- 2) จัดทำแผนการย้ายหรือรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยกำหนดวันย้ายวันรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ชัดเจน

3) คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนำเรื่องเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดตามลำดับเพื่อให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาเสนอขอความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่น

4) เมื่อสภาท้องถิ่นให้ความเห็นชอบการย้ายหรือรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเรียบร้อยแล้ว ให้จัดทำประกาศย้ายหรือรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่อไป

5) กรณีรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาคัดเลือกหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจากศูนย์ที่ย้ายรวมที่มีความรู้ความสามารถ และเหมาะสมเพื่อมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ได้รวมศูนย์แล้ว

6) รายงานการย้ายหรือรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยส่งเอกสารมติที่ประชุมให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบ

1.2.3 การยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในกรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความประสงค์หรือความจำเป็นต้องยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพิจารณาเหตุผลความจำเป็นในการยุบเลิก และให้หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเสนอองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัดเพื่อดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1) จัดเวทีประชาคมในพื้นที่หรือ เพื่อสำรวจความคิดเห็นความต้องการของชุมชนและมติที่ต้องการ

2) จัดทำแผนการยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แผนบุคลากรที่ได้รับผลกระทบโดยให้มีผลเมื่อสิ้นสุดปีการศึกษานั้น

3) นำผลการประชาคมแผนการยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และแผนงาน บุคลากรที่ได้รับผลกระทบ เสนอผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเสนอขอความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่น

4) เมื่อสภาท้องถิ่นได้เห็นชอบให้ยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำประกาศยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

5) รายงานการยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพร้อมเอกสารมติที่ประชุมให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบ

1.3 การจัดการศึกษาและการให้บริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานศึกษาที่ให้การอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์ และส่งเสริมพัฒนา การเรียนรู้ให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนา ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมตามวัย ดังนั้นระยะเวลาการจัดการเรียนรู้และแนวทางการจัดการ

เรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำเป็นต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เด็กได้รับการศึกษา และการพัฒนาเป็นไปตามวัย แต่ละช่วงอายุ ดังนี้

1.3.1 การรับสมัครเด็กเข้าศึกษา

1.3.2 การให้บริการส่งเสริมสนับสนุนสำหรับเด็กเล็ก ได้แก่

- 1) อาหารว่าง
- 2) อาหารกลางวันตามหลักโภชนาการสำหรับเด็กปฐมวัย
- 3) อาหารเสริม(นม)
- 4) วัสดุ สื่อ อุปกรณ์การศึกษา วัสดุครุภัณฑ์ เครื่องเล่นพัฒนาการ
- 5) การตรวจสุขภาพเด็กเล็กประจำปี
- 6) บริการอื่นๆ ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อมด้าน

งบประมาณและความต้องการของชุมชนโดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหาร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.3.3 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ให้เด็กเล็กมี

พัฒนาการครบทั้ง 4 ด้าน เหมาะสมตามวัย และเต็มตามศักยภาพของเด็กแต่ละคนตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.3.4 การปิดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กรณีจำเป็นต้องใช้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

เพื่อจัดประชุม สัมมนา ฝึกอบรม จัดกิจกรรม เสริมหลักสูตรหรือ กิจกรรมอื่นใดที่เป็นประโยชน์ต่อราชการและชุมชน หรือมีเหตุจำเป็นอื่นที่ไม่อาจเปิดเรียนได้ตามปกติ ให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกาศปิดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ไม่เกิน 15 วันทำการ หากเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากภัยธรรมชาติให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกาศปิดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ไม่เกิน 30 วันทำการ โดยให้ทำประกาศปิดเป็นหนังสือและต้องกำหนดการเรียนชดเชยให้ครบตามจำนวนวันที่ประกาศปิด

1.3.5 การปฏิบัติงานของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กระหว่างปิดภาคเรียน

เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับการเปิดภาคเรียนต่อไป ดังนั้น ในระหว่างปิดภาคเรียนให้หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กและบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่ การจัดทำแผน ปฏิบัติการประจำปีการศึกษา แผนพัฒนาสามปี แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ การจัดทำหรือปรับปรุง หลักสูตรสถานศึกษา แผนการจัดประสบการณ์การเตรียมสื่อวัตกรรมการเรียนการสอน วัสดุอุปกรณ์ การจัดสภาพแวดล้อมภายนอกและภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

หรือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในช่วงปิดภาคเรียน และรายงานผลการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ต้นสังกัดทราบ

1.4 คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยมีจำนวนคณะกรรมการ ไม่น้อยกว่า 9 คน แต่ไม่เกิน 15 คน ดังนี้

- 1.4.1 ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้แทนด้านการศึกษา
- 1.4.2 ผู้แทนศาสนสถาน
- 1.4.3 ผู้แทนจากสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 1.4.4 ผู้แทนชุมชน
- 1.4.5 ผู้แทนด้านสาธารณสุข
- 1.4.6 ผู้แทนผู้ประกอบการ
- 1.4.7 ผู้แทนสำนัก กอง ส่วนการศึกษา
- 1.4.8 ผู้แทนครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก
- 1.4.9 หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

โดยให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นที่ปรึกษาของคณะกรรมการมีจำนวนตามความเหมาะสมและให้คณะกรรมการพิจารณาเลือกกรรมการ 1 คน เป็นประธานคณะกรรมการ โดยมีหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นกรรมการและเลขานุการโดยตำแหน่ง มีผู้แทนครูผู้ดูแลเด็กเล็กหรือครูผู้ดูแลเด็กเล็ก 1 คน เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ คณะกรรมการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 2 ปี และอาจได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งติดต่อกันได้ ไม่เกิน 2 วาระ โดยมีหน้าที่ดังนี้

1) ดำเนินการประชุมคณะกรรมการ ภาคเรียนละไม่น้อยกว่า 2 ครั้ง หรือปีการศึกษาละ ไม่น้อยกว่า 4 ครั้ง และรายงานผลการประชุมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ

2) กำหนดแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านต่าง ๆ ให้ได้คุณภาพและมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามนโยบายและแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3) เสนอแนะให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแก่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4) ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบเลิกหรือย้ายรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

- 5) พิจารณาเสนอผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับการบริหารงานบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 6) พิจารณาเสนอแผนงาน โครงการ งบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้แก่ผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
- 7) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 8) ส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือการพัฒนาเด็กเล็กของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กครูผู้ดูแลเด็กและบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
- 9) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ตามที่มีกฎหมาย ระเบียบ หรือตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และจังหวัดกำหนด

2. ด้านการบริหารงบประมาณ

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารงบประมาณที่ใช้ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามที่ได้รับการอุดหนุนจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นหรือจากเงินรายได้ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือจากเงินรายได้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามแนวทางดังนี้

2.1 งบประมาณที่ได้รับการอุดหนุนจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นที่ใช้ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 7 รายการ ดังนี้

2.1.1 เงินเดือน และเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรสำหรับหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครู และครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.1.2 ค่าตอบแทน เงินเพิ่มค่าครองชีพชั่วคราวและเงินประกันสังคมสำหรับพนักงานจ้าง ตำแหน่งผู้ช่วยหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ดูแลเด็ก

2.1.3 ค่าจัดการเรียนการสอน

2.1.4 ทุนการศึกษาสำหรับผู้ดูแลเด็ก

2.1.5 ค่าสวัสดิการสำหรับหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ดูแลเด็กในจังหวัดชายแดนภาคใต้

2.1.6 อาหารเสริม(นม)

2.1.7 อาหารกลางวัน

โดยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องทำคำสั่งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่บันทึกระบบข้อมูลในระบบสารสนเทศทางการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น Child development Center Information System (CCIS) ประกอบด้วยข้อมูล

พื้นฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ข้อมูลหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก และเด็กเล็กตามโปรแกรมข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาศูนย์พัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น Child development Center Information System (CCIS) โดยใช้ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน ของปี พ.ศ. นั้นพร้อมทั้งตรวจสอบและยืนยันข้อมูลระดับอปท. ตามความเป็นจริง

2.2 งบประมาณเงินรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พิจารณาจัดตั้ง งบประมาณสนับสนุนการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดทำแผนเสนอขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้นสังกัดพิจารณา ดังนี้

2.2.1 แผนพัฒนาการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กระยะ 3 ปี

2.2.2 แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.2.3 แผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.3 งบประมาณเงินรายได้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการนำเงินรายได้ของสถานศึกษาไปจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2551 และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง

2.4 การจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์การเรียนที่เกี่ยวข้องให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือปฏิบัติ ตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นด่วนมาก ที่ มท.0893.2 /ว 801 ลงวันที่ 11 มีนาคม 2551 เรื่อง การจัดซื้อจัดหาสื่อการเรียนรู้อุปกรณ์การเรียนการสอนของสถานศึกษา

2.5 การเบิกจ่ายงบประมาณให้ถือปฏิบัติตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2559, หน้า 1)

มาตรฐานที่ 2 ด้านบุคลากร

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพ ต้องมีการบริหารจัดการด้านบุคลากรที่มีประสิทธิภาพและเป็นระบบ โดยผู้บริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารและหัวหน้าส่วนราชการที่รับผิดชอบงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมทั้งบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้แก่ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหาร ภารโรงและพนักงานจ้างที่ปฏิบัติหน้าที่อื่น ทั้งนี้เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีศักยภาพในการจัดการศึกษา อบรมเลี้ยงดู และส่งเสริมพัฒนาการสำหรับเด็กเล็กได้อย่างถูกต้อง ตามหลักวิชาการด้วยความเหมาะสมอย่างมีคุณภาพ โดยมาตรฐาน ด้านบุคลากร ประกอบด้วยบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการ

ดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ นายก ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนบุคลากรซึ่งทำหน้าที่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อาทิ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหารและผู้ทำความสะอาด เป็นต้น โดยบุคลากรที่เกี่ยวข้องจะต้องมีคุณสมบัติ บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการบริหารจัดการ เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินงานให้การศึกษาและ พัฒนาการสำหรับเด็กได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการด้วยความเหมาะสมและเป็นไปตาม ความต้องการของท้องถิ่น

1. ด้านมาตรฐานตำแหน่ง

ปัจจุบันตำแหน่งบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมี

2 ประเภท ได้แก่

1.1 พนักงานส่วนท้องถิ่น ตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก

1.2 พนักงานจ้างตามภารกิจ และพนักงานจ้างทั่วไป ตำแหน่งผู้ช่วยหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กและผู้ดูแลเด็ก โดยแต่ละตำแหน่งมีมาตรฐานตำแหน่งซึ่ง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องถือปฏิบัติในการคัดเลือกหรือสรรหาบุคคลเพื่อเข้าสู่ตำแหน่ง ดังนี้

1.2.1 พนักงานส่วนท้องถิ่น ตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกาศ คณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาล เรื่อง มาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับการจัดทำมาตรฐาน กำหนดตำแหน่งพนักงานครูและบุคลากรทางการศึกษาเทศบาล พ.ศ. 2559 ประกาศ ณ วันที่ 8 มิถุนายน 2559 ได้กำหนดมาตรฐานตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนี้

1) มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษา หรือสาขาศึกษาศาสตร์ เฉพาะสาขาวิชาเอกอนุบาลหรือการศึกษาปฐมวัยหรือคุณวุฒิอื่นที่ ก.จ. ก.ท. หรือ ก.อบต. กำหนดเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนี้

2) ได้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการดูแลพัฒนาเด็กปฐมวัยขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี

3) มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูหรือหลักฐานที่ใช้แสดงในการ ประกอบวิชาชีพครู ตามที่ครูสภาออกให้เพื่อปฏิบัติหน้าที่สอน

1.2.2 พนักงานส่วนท้องถิ่น ตำแหน่งครูผู้ดูแลเด็ก ประกาศคณะกรรมการ กลางพนักงานเทศบาล เรื่อง มาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับการจัดทำมาตรฐาน กำหนดตำแหน่ง พนักงานครูและบุคลากรทางการศึกษาเทศบาล พ.ศ. 2559 ประกาศ ณ วันที่ 8 มิถุนายน 2559 ได้กำหนดมาตรฐานตำแหน่งครูผู้ดูแลเด็ก ดังนี้

- 1) มีคุณวุฒิปริญญาตรีหรือเทียบเท่าด้านการศึกษา ศึกษาศาสตร์ เฉพาะสาขาวิชาเอกอนุบาลศึกษาหรือการศึกษาปฐมวัย หรือคุณวุฒิอื่นที่ ก.จ. ก.ท. และ ก.อบต. กำหนดเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนี้
- 2) มีคุณวุฒิปริญญาตรีหรือคุณวุฒิอื่นที่เทียบได้ในระดับเดียวกันทางการศึกษา หรือ สาขาศึกษาศาสตร์และได้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการดูแลเด็กปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นติดต่อกันไม่น้อยกว่า 3 ปี โดยมีหนังสือรับรองจากหน่วยงาน ซึ่งระบุถึงลักษณะงานและระยะเวลาที่ได้ปฏิบัติงาน
- 3) มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูหรือหลักฐานที่ใช้แสดงในการประกอบวิชาชีพครู ตามที่คุรุสภาออกให้เพื่อปฏิบัติหน้าที่สอน

1.2.3 พนักงานส่วนท้องถิ่นตำแหน่งครู

- 1) มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษา หรือสาขาศึกษาศาสตร์ หรือทางอื่นที่ ก.จ. ก.ท. และ ก.อบต. กำหนดเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนี้
- 2) ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งครูผู้ช่วยและหรือตำแหน่งครูผู้ดูแลเด็กและหรือตำแหน่ง หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปี โดยผ่านการประเมินการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.จ. ก.ท. และ ก.อบต. กำหนดหรือดำรงตำแหน่งอื่นที่ ก.จ. ก.ท. หรือ ก.อบต. เทียบเท่า
- 3) มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

1.2.4 พนักงานจ้างตามภารกิจ และพนักงานจ้างทั่วไป โดยต้องถือปฏิบัติตามมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับพนักงานจ้าง ดังนี้

- 1) การจ้างพนักงานจ้างตามภารกิจ ตำแหน่งผู้ช่วยหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรือตำแหน่งผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กแล้วแต่กรณี สามารถจ้างได้ 2 ลักษณะ ดังนี้
 - 1.1) ตำแหน่งผู้ช่วยหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรือตำแหน่งผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กสำหรับผู้มีคุณวุฒิ
 - 1.2) ตำแหน่งผู้ช่วยหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหรือตำแหน่งผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กสำหรับผู้มีทักษะให้กำหนดลักษณะงานและคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งโดยใช้ทักษะเฉพาะของบุคคล ซึ่งจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงานไม่ต่ำกว่า 5 ปี โดยมีหนังสือรับรองการทำงานจากนายจ้าง หรือหน่วยงานซึ่งระบุถึงลักษณะงานที่ได้ปฏิบัติ
- 2) พนักงานจ้างทั่วไป ตำแหน่งผู้ดูแลเด็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจ้างพนักงานจ้างทั่วไปตำแหน่งผู้ดูแลเด็ก สำหรับปฏิบัติหน้าที่ดูแลเด็กเล็ก

3) พนักงานทั่วไปหรือพนักงานจ้างตามภารกิจหน้าที่อื่นในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประกอบด้วย

- 3.1) ชุกรการ การเงิน พัสดุ
- 3.2) คนครัว ผู้ประกอบอาหาร
- 3.3) ภารโรง พนักงานทำความสะอาด
- 3.4) ยามรักษาความปลอดภัย
- 3.5) พนักงานจ้างตำแหน่งอื่น ๆ

2. ด้านผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารและหัวหน้าส่วนราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถือว่าเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีคุณภาพ และได้มาตรฐานจึงควรบทบาทหน้าที่ ดังนี้

2.1. ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และรองนายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับ มอบหมายการกำกับดูแลศูนย์พัฒนาเด็กเล็กถือว่าเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการ และส่งเสริมสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีคุณภาพ และได้มาตรฐาน ดังนั้นผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

2.1.1 กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์และทิศทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างยั่งยืน

2.1.2 สนับสนุนงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนรู้ การพัฒนาบุคลากร และการบริหารจัดการ เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการพัฒนาศักยภาพ การพัฒนาเด็กปฐมวัย คุณภาพครู การจัดสภาพแวดล้อม งานวิชาการ และกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาเด็กปฐมวัย

2.1.3 ส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้และการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย

2.1.4 สนับสนุนกิจกรรมความร่วมมือของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.1.5 ระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

2.1.6 กำกับดูแลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.2 ผู้บริหารและหัวหน้าส่วนราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รองปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารการศึกษา รวมถึงนักบริหารการศึกษา นักวิชาการศึกษา และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

2.2.1 นำนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสู่การปฏิบัติ

2.2.2 จัดทำแผนงานโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ และการจัดตั้งงบประมาณเพื่อส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการพัฒนาบุคลากร การจัดหาสื่อ หนังสือ นิทาน วัสดุอุปกรณ์ วัสดุครุภัณฑ์ และเครื่องเล่นพัฒนาการเด็ก การปรับปรุงซ่อมแซม หรือการก่อสร้างอาคารเรียน การจัดสภาพแวดล้อม ภูมิทัศน์ แหล่งเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง

2.2.3 สำนวความต้องการของชุมชน ในการจัดตั้ง ย้าย รวม ยุบเลิก และดำเนินงานตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.2.4 จัดทำประกาศจัดตั้ง รวม ยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ปกครองส่วนท้องถิ่นลงนาม

2.2.5 กำหนดโครงสร้างการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหน้าที่ความรับผิดชอบของ บุคลากร และระบบสารสนเทศทางการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.2.6 ควบคุม กำกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพและมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.2.7 แต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.2.8 จัดทำระเบียบว่าด้วยการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เสนอผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นชอบและลงนาม

2.2.9 นิเทศติดตาม ประเมินผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นไปตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและรายงานผล

3. ด้านการบริหารงานบุคคล

3.1 การกำหนดอัตราบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3.1.1 ให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 อัตรา มีอัตราครูผู้ดูแลเด็กเป็นไปตามสัดส่วน (ครู: นักเรียน) 1: 10 หากมีเศษตั้งแต่ 5 คน ขึ้นไปให้เพิ่มครูผู้ดูแลเด็กได้อีก 1 คน โดยจัดการ ศึกษาห้องละไม่เกิน 20 คน หรือตามความเหมาะสมของพื้นที่ กรณีที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใดยังไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้องค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาคัดเลือกครูผู้ดูแลเด็ก หรือครูที่มีความรู้ความสามารถและเหมาะสม รักษาการในตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจนกว่าจะมีผู้ดำรงตำแหน่ง กรณีที่จะแต่งตั้งผู้ช่วยหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กซึ่งเป็นพนักงานจ้างตามภารกิจ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการได้กรณีที่ศูนย์นั้นไม่มีข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น ดำรงตำแหน่งครูผู้ดูแลเด็กหรือครู

3.1.2 สำหรับอัตราพนักงานจ้างตำแหน่งอื่น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอาจพิจารณากำหนด ตำแหน่งและดำเนินการจ้างได้ตามระเบียบ ประกาศ หลักเกณฑ์และหนังสือที่เกี่ยวข้องได้ตามความเหมาะสมและจำเป็น

3.1.3 การกำหนดค่าตอบแทน สิทธิสวัสดิการให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดค่าตอบแทน สิทธิและสวัสดิการของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ดูแลเด็ก และบุคลากรภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่น หนังสือกระทรวงมหาดไทยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และหนังสือสั่งการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.1.4 การประเมินผลการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนท้องถิ่น ได้แก่ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก รวมถึงพนักงานจ้าง ตำแหน่งผู้ช่วยหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ดูแลเด็ก

3.1.5 การประเมินผลการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนท้องถิ่น ได้แก่ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก รวมถึงพนักงานจ้างตำแหน่งผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ดูแลเด็ก และบุคลากรภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นยึดหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนดด้วยความเป็นธรรมโปร่งใส ตรวจสอบได้และนำผลการประเมินไปใช้เป็นข้อมูล ประกอบการพิจารณาในเรื่องการเลื่อนขั้นเงินเดือน ค่าตอบแทนเป็นต้น เพื่อสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติราชการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล กรณีที่จะต่อสัญญาจ้างพนักงานจ้างตามภารกิจให้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่น เรื่องมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับพนักงานจ้าง หนังสือกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและหนังสือสั่งการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.1.6 การพัฒนาบุคลากร ให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา ได้แก่ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ครูผู้ช่วยหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กและผู้ดูแลเด็ก ให้มีความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง หรือไม่น้อยกว่า 20 ชั่วโมงต่อปีการศึกษา เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2559, หน้า 13)

มาตรฐานที่ 3 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นสถานศึกษาและพัฒนาเด็กปฐมวัยในการจัดประสบการณ์ และส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ ดังนั้นในการก่อสร้างหรือปรับปรุงอาคารสถานที่หรือจัดภูมิทัศน์สภาพแวดล้อม ทั้งภายในและภายนอกอาคาร ต้องคำนึงถึงความมั่นคง แข็งแรงถูกสุขลักษณะ มีปลอดภัยแก่เด็กเล็กเพื่อส่งเสริมพัฒนาการและสุขภาพของเด็ก การจัดสภาพแวดล้อมที่ถูกลักษณะ จะส่งผลต่อสุขภาพโดยตรงในการป้องกันการแพร่กระจายของโรคติดต่อ สามารถลดความเสี่ยงจากการเกิดอุบัติเหตุ ส่งเสริมความปลอดภัยให้กับเด็กและฝึกสุขนิสัยให้เด็กมีพฤติกรรมที่ถูกต้อง ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ โดยองค์ประกอบของส่วนท้องถิ่น จะต้องให้ความสำคัญ ในการก่อสร้างอาคารหรือการปรับปรุงอาคาร สถานที่ เพื่อจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนี้

1. ด้านอาคารสถานที่

1.1 ที่ตั้ง สถานที่ตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรอยู่ในพื้นที่ซึ่งมีขนาดเหมาะสมและต้องไม่อยู่ในพื้นที่ซึ่งอาจเสี่ยงต่ออันตราย ได้แก่ บริเวณชนถ่ายแก๊ส น้ำมัน สารเคมี หรือสารพิษ มลภาวะทางอากาศ แสง และเสียงที่มากเกินไป หากไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ต้องมีมาตรการป้องกันภาวะภัยต่าง ๆ ตามมาตรฐานความจำเป็นและเหมาะสม

1.2 จำนวนชั้นของอาคาร ตัวอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีจำนวนชั้นไม่เกิน 2 ชั้น นับจากพื้นหากสูงเกินกว่า 2 ชั้น ต้องมีมาตรการป้องกันอัคคีภัย และอุบัติเหตุต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นตามความเหมาะสมและความสูงของตัวห้อง ไม่ควรน้อยกว่า 2.40 เมตร นับจากพื้นถึงเพดาน

1.3 ทางเข้าออกและประตูหน้าต่าง ๆ ทางเข้าออกจกตัวอาคารต้องมีความเหมาะสม สามารถเคลื่อนย้ายเด็กออกจากตัวอาคารได้สะดวก หากเกิดอุบัติเหตุขึ้น โดยอย่างน้อยต้องมีทางเข้าออก 2 ทาง

1.4 ประตูและหน้าต่างต้องมีความแข็งแรงอยู่ในสภาพใช้งานได้ดีเหมาะสมกับขนาดห้องเรียนและความสูงของหน้าต่างอยู่ที่ประมาณ 80.00 เซนติเมตรนับจากพื้นให้เด็กมองเห็นสิ่งแวดล้อมได้กว้างและชัดเจน บริเวณประตู หน้าต่างไม่ควรมีสิ่งกีดขวางใด ๆ มาปิดกั้นช่องทางลมหรือแสงสว่าง

1.5 พื้นที่ใช้สอย ให้มีบริเวณพื้นที่ในอาคารที่ ปลอดภัย สะอาด และเพียงพอกับการปฏิบัติกิจกรรมของเด็ก เช่น การเล่น การเรียนรู้ การรับประทานอาหารหรือการนอนโดยแยกเป็นสัดส่วนจากห้องประกอบอาหาร ห้องน้ำ ที่พักของเด็กป่วยประมาณ 2.00 ตารางเมตร

ต่อเด็ก 1 คน นอกจากนี้พื้นที่สำหรับจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กอาจแยกเป็นห้องเฉพาะหรือจัดรวมเป็นห้องเอนกประสงค์ที่ใช้สำหรับจัดกิจกรรมที่หลากหลายโดยใช้พื้นที่เดียวกันแต่ต่างเวลา และอาจปรับเปลี่ยนวัสดุอุปกรณ์ หรือย้ายเครื่องเรือนตามความเหมาะสม และข้อจำกัดของพื้นที่ ดังนี้

1.5.1 บริเวณพื้นที่สำหรับการนอน ต้องคำนึงถึงความสะอาด อากาศถ่ายเทได้สะดวก มีอุปกรณ์เครื่องใช้เหมาะสม มีพื้นที่เฉลี่ยประมาณ 2.00 ตารางเมตร ต่อเด็ก 1 คน โดยมีแนวทางในการจัดดำเนินการ

1.5.2 บริเวณพื้นที่สำหรับการเล่นและพัฒนาเด็ก ควรออกแบบให้มีพื้นที่สำหรับการเรียนรู้รวมกลุ่มและแยกกลุ่มย่อยในกิจกรรมการเรียนรู้อิสระ การเล่นสร้างสรรค์ หรือการอ่านหนังสือ เล่นต่อแท่งไม้ที่ต้องการมุมเงียบ นอกจากนี้ต้องมีพื้นที่สำหรับการเล่นที่เลอะหรือเปียก โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กเป็นหลัก โดยมีวัสดุอุปกรณ์ที่ป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ และมีอุปกรณ์ หรือเครื่องเล่นที่ส่งเสริมพัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็ก

1.5.3 บริเวณพื้นที่รับประทานอาหาร ให้คำนึงถึงความสะอาดเป็นหลักมีอากาศถ่ายเทได้โดยสะดวก มีแสงสว่างพอเหมาะ มีอุปกรณ์เครื่องใช้ที่เพียงพอ และเหมาะสมกับจำนวนเด็ก บริเวณห้องอาหาร โต๊ะ เก้าอี้ ที่ใช้สำหรับรับประทานอาหารต้องทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ

1.5.4 บริเวณที่พักเด็กป่วย ต้องแยกเป็นสัดส่วน มีอุปกรณ์ปฐมพยาบาล ตู้ยา เครื่องเวชภัณฑ์ และเด็กต้องอยู่ในสายตาของผู้ดูแลตลอดเวลา กรณีไม่สามารถจัดห้องพักเด็กป่วยเป็นการเฉพาะได้ ต้องจัดให้มีที่พักเด็กป่วยแยกเป็นสัดส่วน

1.5.5 บริเวณสถานที่ประกอบอาหาร ต้องแยกห่างจากบริเวณพื้นที่สำหรับเด็กพอสมควร มีเครื่องใช้ที่จำเป็น รวมทั้งที่ล้างและเก็บภาชนะเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่ถูกสุขลักษณะ โดยเน้นเรื่องความสะอาด และความปลอดภัยเป็นหลัก

1.5.6 บริเวณพื้นที่สำหรับใช้ทำความสะอาดตัวเด็ก ต้องจัดให้มีบริเวณที่ใช้สำหรับทำความสะอาดตัวเด็กและมีอุปกรณ์ที่จำเป็นตามสมควร มีที่ล้างมือและแปรงฟัน ขนาดและระดับความสูงที่เหมาะสมกับเด็ก ในกรณีที่มีห้องอาบน้ำ จะต้องมีส่วนที่เพียงพอ มีอากาศถ่ายเทได้โดยสะดวก และพื้นไม่ลื่น

1.5.7 ห้องส้วมสำหรับเด็ก ต้องจัดให้มีห้องส้วมสำหรับเด็ก โดยเฉลี่ย 1 แห่ง ต่อเด็ก 10-12 คน โถส้วมมีขนาดเหมาะสมกับเด็ก โดยมีฐานส้วมที่เด็กสามารถก้าวขึ้นได้ง่ายมีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเท พื้นไม่ลื่น หากมีประตูจะต้องไม่ใส่กลอน หรือกุญแจและมี

ส่วนสูงที่สามารถมองเห็นเด็กได้จากภายนอก หากห้องส้วมอยู่ภายนอกอาคาร จะต้องไม่ตั้งอยู่ในที่ลับตาคน

1.5.8 ห้องเอนกประสงค์สำหรับใช้จัดกิจกรรมพัฒนาเด็ก การรับประทานอาหาร หรือการนอน คำนึงถึงความสะอาด และการจัดพื้นที่ใช้สอยให้เหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรม หากเป็นอาคารชั้นเดียวต้องมีฝ้าใต้หลังคา หากเป็นอาคารที่มีมากกว่า 1 ชั้น ควรจัดให้ชั้นบนสุดมีฝ้าใต้หลังคา โดยมีความสูงจากพื้นถึงเพดานประมาณ 2.40 เมตร แต่กรณีที่มีความสูงเกินกว่า 2.40 เมตร อาจไม่มีฝ้าใต้เพดานก็ได้

1.5.9 บริเวณพื้นที่เก็บสิ่งปฏิกูล จะต้องมียุ้งที่เก็บสิ่งปฏิกูลทั้งภายในและภายนอกตัวอาคาร โดยมีจำนวนและขนาดเพียงพอ ถูกสุขลักษณะ

1.5.10 บันได ควรมีความกว้างแต่ละช่วงไม่น้อยกว่า 1.00 เมตร บันไดทุกชั้นมีราวและลูกกรงไม่น้อยกว่า 90.00 เซนติเมตร มีราวเดี่ยวเหมาะสำหรับเด็กได้เกาะขึ้นบันได และระยะห่างของลูกกรง ต้องไม่เกิน 17.00 เซนติเมตร

2. ด้านสิ่งแวดล้อม

2.1 ภายในอาคาร

2.1.1 แสงสว่างต้องเป็นแสงสว่างจากธรรมชาติ สม่่าเสมอทั่วทั้งห้อง เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็ก เช่น มีแสงสว่างเพียงพอในการอ่านหนังสือได้อย่างสบายตาเป็นต้น ไม่ควรให้เด็กอยู่ในห้องที่ใช้แสงสว่างจากไฟฟ้าต่อเนื่องนานกว่า 2-3 ชั่วโมง เพราะจะทำให้เกิดภาวะเครียดและมีผลถึงฮอร์โมนการเติบโตของเด็ก (Lieberman, 1991)

2.1.2 เสียงต้องอยู่ในระดับที่ไม่ดังเกิน (ระหว่าง 60-80 เดซิเบล) อาคารตั้งอยู่ในบริเวณที่มีระดับเสียงเหมาะสม

2.1.3 การถ่ายเทอากาศควรมีอากาศถ่ายเทได้สะดวกโดยมีพื้นที่ของหน้าต่าง ประตูและช่องลมรวมกันแล้วไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของพื้นที่ห้อง กรณีที่เป็นห้องกระจกหรืออยู่ในบริเวณโรงงานที่มีมลพิษ ต้องติดเครื่องฟอกอากาศและมีเครื่องปรับอากาศอย่างเหมาะสม สำหรับบริเวณที่มีเด็กอยู่ต้องเป็นเขตปลอดบุหรี่

2.2 ภายนอกอาคาร

2.2.1 มีรั้วกั้นบริเวณให้เป็นสัดส่วน เพื่อความปลอดภัยของเด็กและควรมีทางเข้าออกไม่น้อยกว่า 2 ทาง หากมีทางเดียวต้องมีความกว้างไม่น้อยกว่า 2.00 เมตร

2.2.2 สภาพแวดล้อม ควรมีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ และควรตั้งอยู่ห่างจาก ฝุ่นละออง กลิ่น หรือเสียงที่รบกวน มีการจัดระบบสุขาภิบาล การระบายน้ำ

การระบายอากาศ และการจัดเก็บสิ่งปฏิกูลให้เหมาะสม ไม่ปล่อยให้เป็นแหล่งเพาะหรือแพร่เชื้อโรคโดยเฉพาะควรกำจัดสิ่งปฏิกูลทุกวัน

2.2.3 พื้นที่เล่นกลางแจ้งมีไม่น้อยกว่า 2.00 ตารางเมตร ต่อจำนวนเด็ก 1 คน โดยจัดให้มีเครื่องเล่นกลางแจ้งที่ปลอดภัย และมีพอสมควรกับจำนวนเด็ก ในกรณีที่ไม่สามารถจัดให้มีที่เล่นกลางแจ้งหรือในสถานที่อื่น ๆ ได้ ก็ควรปรับใช้ในบริเวณที่ร่มแทน โดยมีพื้นที่ตามเกณฑ์กำหนด อาจจัดกิจกรรมกลางแจ้งสำหรับเด็กในสถานที่อื่น ๆ ที่เหมาะสม เช่น ในบริเวณวัด หรือในสวนสาธารณะ เป็นต้น โดยต้องให้เด็กปฐมวัยมีกิจกรรมกลางแจ้งอย่างน้อย 1 ชั่วโมงในแต่ละวัน (Lieberman, 1991)

2.2.4 ระเบียงต้องมีความกว้างของระเบียงไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร และหากมีที่นั่งตามระเบียงด้วย ระเบียงต้องกว้างไม่น้อยกว่า 1.75 เมตร ขอบระเบียงต้องสูงจากที่นั่งไม่น้อยกว่า 70.00 เซนติเมตร นอกจากนี้ควรสอบสภาพความคงทน แข็งแรง และสภาพการใช้งานปลอดภัยสำหรับเด็กด้วย

3. ด้านความปลอดภัย

3.1 มาตรการป้องกันความปลอดภัย

3.1.1 ติดตั้งระบบและอุปกรณ์ในการรักษาความปลอดภัย หรือเครื่องตัดไฟภายในบริเวณอาคาร

3.1.2 ติดตั้งเครื่องดับเพลิงอย่างน้อย 1 เครื่อง ในแต่ละชั้นของอาคาร

3.1.3 ติดตั้งปลั๊กไฟให้สูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร ถ้าติดตั้งต่ำกว่าที่กำหนดจะต้องมีฝาปิดครอบเพื่อป้องกันไม่让孩子เล่นได้และควรเลี่ยงการใช้สายไฟต่อพ่วง

3.1.4 หลีกเลี่ยงเครื่องใช้ไฟฟ้า อุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งทำด้วยวัสดุที่แตกหักง่าย หรือแหลมคม หากเป็นไม้ ต้องไม่มีเสี้ยนไม้

3.1.5 จัดให้มีตู้เก็บยาและเครื่องเวชภัณฑ์สำหรับการปฐมพยาบาล วางไว้อยู่ในที่สูง สะดวกต่อการหยิบใช้ และเก็บไว้ในที่ปลอดภัยให้พ้นมือเด็ก

3.1.6 ใช้วัสดุกันลื่น ในบริเวณห้องน้ำ และเก็บสารเคมี หรือน้ำยาทำความสะอาดสะอาดไว้ในที่ปลอดภัย ให้พ้นมือเด็ก

3.1.7 ไม่มีหลุม หรือบ่อน้ำ ที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็กในบริเวณโดยรอบตัวอาคาร รวมทั้งไม่ควรปลูกต้นไม้ที่มีหนามแหลมคม

3.1.8 มีระบบการล๊อคประตูในการเข้าออกนอกบริเวณอาคาร สำหรับเจ้าหน้าที่เปิดปิดได้ ควรมิกริงสัญญาณเรียกไว้ที่หน้าประตู สำหรับห้องครัวและที่ประกอบอาหาร ควรมีประตูเปิดปิดที่ปลอดภัย เด็กเข้าไปไม่ได้

3.1.9 ติดตั้งอุปกรณ์เพื่อป้องกันพาหะนำโรค และมีมาตรการป้องกันด้านสุขอนามัย

3.1.10 มีตู้ หรือชั้นเก็บวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนรู้ที่แข็งแรง มั่นคง สำหรับวัสดุอุปกรณ์ ที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็กนั้น ควรจัดแยกให้พ้นมือเด็ก

3.1.11 เครื่องใช้เฟอร์นิเจอร์ ควรมีระดับความสูงและขนาดที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย ให้เด็กสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างสม่ำเสมอด้วยตนเอง

3.2 มาตรการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน

3.2.1 มีการฝึกซ้อมสำหรับการป้องกันอุบัติเหตุอย่างสม่ำเสมอ ไม่น้อยกว่าปีละ 1 ครั้ง

3.2.2 มีการฝึกอบรมบุคลากร ในเนื้อหาด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น การป้องกันอุบัติเหตุ และความเจ็บป่วยฉุกเฉินของเด็ก

3.2.3 มีหมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉินของส่วนราชการต่าง ๆ เช่น สถานีตำรวจ หน่วยป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โรงพยาบาล ไว้เพื่อติดต่อได้อย่างทันที่วงที่กรณีเกิดเหตุการณ์คับขัน และควรมีอุปกรณ์เครื่องมือสำหรับการปฐมพยาบาลติดประจำไว้ในที่เปิดเผย

3.2.4 มีสมุดบันทึกข้อมูลสุขภาพ และพัฒนาการของเด็กประจำไว้ กรณีอาจต้องพาเด็กไปพบแพทย์ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2559, หน้า 27)

มาตรฐานที่ 4 ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร

การอบรมเลี้ยงดู การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และส่งเสริมพัฒนาการเด็กเล็กอายุ 2-5 ปี เป็นภารกิจสำคัญในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการอบรมเลี้ยงดู และได้รับการศึกษาเพื่อการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญาตามวัยและความสามารถของเด็ก โดยมีวัตถุประสงค์หลัก ดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน
2. เพื่อพัฒนาเด็กให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณลักษณะตามวัย โดยองค์รวม ผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมตามวัย
3. เพื่อส่งเสริมให้เด็กเล็ก สามารถปฏิบัติกิจกรรมกิจวัตรประจำวันและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข และมีคุณภาพ
4. เพื่อแบ่งเบาภาระผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของเด็กเล็กตามบริบทของชุมชน สังคม ในท้องถิ่น
5. เพื่อส่งเสริมความรัก เอื้ออาทร ของสถาบันครอบครัว ชุมชน

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานศึกษาและสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 4 และมาตรา 18 จึงต้องใช้หลักสูตร การศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 มาเป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและ แผนการจัด ประสบการณ์ การเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพและเป็นมาตรฐาน ดังต่อไปนี้

1. ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย

การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี (5 ปี หมายถึงอายุ 5 ปี 11 เดือน 29 วัน) บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อ ธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคนตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคม วัฒนธรรมที่เด็ก อาศัยอยู่ด้วยความรัก ความเอื้ออาทรและความเข้าใจของทุกคนเพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิต ให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่า ต่อตนเองและสังคม

2. หลักการ เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการ ตลอดจนการเรียนรู้อย่าง เหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้เลี้ยงดู หรือบุคลากรที่มีความรู้ ในการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีโอกาส พัฒนาตนเองทุกด้านอย่างสมดุลและเต็มตามศักยภาพ โดยกำหนดหลักการ ดังนี้

- 2.1 ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท
- 2.2 ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึง ความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคมและวัฒนธรรมไทย
- 2.3 พัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย
- 2.4 จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพ และมีความสุข

3. การบูรณาการหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ให้สอดคล้องกับ บริบทของสังคม วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น หลักสูตรสถานศึกษาเป็นหลักสูตรที่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดทำขึ้น โดยหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 เป็นแนวทาง โดยการบูรณาการหน่วยการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับบริบทของสังคม ประเพณี วัฒนธรรมและ ภูมิปัญญาท้องถิ่น พัฒนาขึ้นมาโดยการศึกษาจากภูมิสังคม ประเพณี วัฒนธรรม ภูมิปัญญา ท้องถิ่น เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาประกอบเป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมในทุก ๆ ด้าน

4. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กปฐมวัย อายุ 2 ปี

- 4.1 ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี
- 4.2 ใช้อวัยวะของร่างกายได้ประสานสัมพันธ์กัน

- 4.3 มีจิตใจร่าเริงเบิกบาน แสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับวัย
- 4.4 รับรู้และสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว
- 4.5 ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย
- 4.6 ใช้ภาษาได้เหมาะสมกับวัย
- 4.7 สนใจเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว
5. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กอายุ 3-5 ปี
 - 5.1 ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี
 - 5.2 กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่ว
 - 5.3 มีสุขภาพจิตดี มีความสุข
 - 5.4 มีคุณธรรม จริยธรรม
 - 5.5 ชื่นชมและกล้าแสดงออกทางด้านศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว
 - 5.6 ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย
 - 5.7 รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและความเป็นไทย
 - 5.8 อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม
 - 5.9 ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย
 - 5.10 มีความสามารถในการคิด และการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย
 - 5.11 มีจินตนาการและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
6. การบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร แบ่งออกเป็น 11 ด้าน ดังนี้
 - 6.1 ด้านหลักสูตร
 - 6.2 ด้านการจัดประสบการณ์ การจัดกิจกรรมประจำวัน
 - 6.3 ด้านการเขียนแผนการจัดประสบการณ์
 - 6.4 ด้านสื่อและนวัตกรรมการจัดประสบการณ์เรียนรู้
 - 6.5 ด้านการวิจัยในชั้นเรียน
 - 6.6 ด้านการนิเทศการศึกษา
 - 6.7 ด้านการวัดและประเมินผล
 - 6.8 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
 - 6.9 ด้านการประเมินและใช้หลักสูตร
 - 6.10 ด้านโภชนาการและการส่งเสริมสุขภาพ
 - 6.11 ด้านการประเมินคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

7. ด้านการวัดและประเมินผล ให้ครอบคลุมถึงการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการประเมินผล ส่งเสริมความสามารถ ให้ประเมินผลอย่างถูกต้อง จัดให้มีการวัดและประเมินผลที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ปรับปรุงการสร้าง เครื่องมือวัดผลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และคอยดูแลควบคุมการดำเนินการวัดผลและประเมินผลเป็นระยะ ๆ รวมทั้งการตรวจสอบการจัดทำสมุดประจำชั้นและสมุดประจำตัวนักเรียนให้ถูกต้องเรียบร้อยและเป็นปัจจุบัน

การประเมินพัฒนาการเด็กอายุ 2-5 ปี เป็นการประเมินพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็ก โดยถือเป็นกระบวนการต่อ และเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติ วางแผนการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เด็กแต่ละคนได้รับการพัฒนาตามจุดหมายของหลักสูตร การประเมินพัฒนาการควรยึดหลัก ดังนี้

7.1 ประเมินพัฒนาการของเด็กครบทุกด้านและนำผลมาพัฒนาเด็ก

7.2 ประเมินเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดปี

7.3 สภาพการประเมินควรมีลักษณะเช่นเดียวกับการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน

7.4 ประเมินอย่างเป็นระบบ มีการวางแผนใช้เครื่องมือและจัดบันทึกเป็นหลักฐาน

7.5 ประเมินตามสภาพจริงด้วยวิธีการหลากหลายเหมาะกับเด็กรวมทั้งใช้แหล่งข้อมูลหลาย ๆ ด้าน ไม่ควรใช้วิธีการทดสอบ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2559, หน้า 37)

มาตรฐานที่ 5 ด้านการมีส่วนร่วม และส่งเสริมสนับสนุน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 29 กำหนดให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัวยุ ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ หาวิธีการสนับสนุนให้ มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์พัฒนาระหว่างชุมชนและมาตรา 58 ให้มีการระดมทรัพยากร ด้านงบประมาณ การเงิน และทรัพย์สิน ทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัวยุ ชุมชน องค์กร เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการมาใช้ในการจัดการศึกษา

ดังนั้น ในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องดำเนินการมีส่วนร่วมและ ส่งเสริมสนับสนุนกับทุกภาคส่วนในสังคม เพื่อเป็นการระดมความร่วมมือทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และส่งเสริมความพร้อมของเด็กเล็กในการเข้ารับการศึกษาในระดับขั้นพื้นฐานต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและ

ส่งเสริมความเข้มแข็งของครอบครัวและชุมชน สามารถตอบสนองความต้องการของสังคมจนเป็นที่ยอมรับในศักยภาพของการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรส่วนท้องถิ่น โดยกระบวนการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมเป็นการระดมกำลังจากทุกภาคส่วน ภายใต้ทักษะการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหัวหน้าส่วนราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ดูแลเด็ก เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์กับทุกภาคส่วน อีกทั้งส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นสถานศึกษาและพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรรัฐ สถาบันการศึกษาสามารถมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ดังนี้

1. ด้านวิชาการ

1.1 การมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา แผนการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาการเด็กโครงการและกิจกรรมพัฒนาต่างๆตามแผนพัฒนาการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.2 การมีส่วนร่วม สนับสนุนทรัพยากรในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ศึกษาแหล่งเรียนรู้นอกสถานที่ ภูมิปัญญาท้องถิ่น

1.3 การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.4 การประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ครอบครัว ชุมชนท้องถิ่น และภาคสังคมรับทราบอย่างทั่วถึง

2. ด้านอาคารสถานที่

2.1 ร่วมพัฒนาอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกอาคาร

2.2 ร่วมให้การเฝ้าระวัง ดูแลความปลอดภัยทรัพย์สินภายในอาคารศูนย์พัฒนาเด็ก

3. ด้านงบประมาณ

3.1 ร่วมระดมทรัพยากรและสนับสนุน การพัฒนาอาคารสถานที่บุคลากร วัสดุครุภัณฑ์ การเรียนรู้นอกสถานที่ อาหารว่าง อุปกรณ์กีฬาในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3.2 ร่วมพิจารณาเสนอแผนงาน โครงการ งบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาตามหลักวิชาการและแผนพัฒนาการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4. ด้านบุคลากร

4.1 ให้คำปรึกษาแนะนำส่งเสริม สนับสนุน ในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4.2 ร่วมในการอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์ประสบการณ์การเรียนรู้ กิจกรรมต่าง ๆ และดูแลความปลอดภัยของเด็กเล็กภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4.3 ส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ชุมชน สังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การพัฒนาบุคลากร และการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

5. ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ส่งเสริมให้ครอบครัว ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านต่าง ๆ เช่น

5.1 จัดกิจกรรมปฐมนิเทศ ประชุมผู้ปกครอง หรือเยี่ยมบ้านนักเรียน

5.2 จัดทำสารสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับผู้ปกครองนักเรียน

5.3 จัดทำป้ายนิเทศและมุมเรียนรู้ให้แก่ผู้ปกครอง

5.4 จัดนิทรรศการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ สื่อการเรียน และผลงานเด็ก

5.4 ร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา ประเพณี และโอกาสต่าง ๆ ของท้องถิ่น

5.5 เข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่สาธารณะ เช่น วัด สวนสาธารณะ ตลาด

6. การให้บริการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนั้น นอกเหนือจากการให้การอบรมเลี้ยงดู การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก็สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้และให้บริการ ด้านอื่น ๆ ให้แก่ครอบครัว ชุมชนได้ดังนี้

6.1 ด้านอาคารสถานที่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้และให้บริการ ด้านอื่น ๆ แก่ครอบครัว ชุมชนได้

6.2 ด้านวัสดุครุภัณฑ์ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถให้บริการด้านวัสดุครุภัณฑ์เพื่อ ประโยชน์ของครอบครัว ชุมชน

6.3 ด้านวิชาการ สารสนเทศและแหล่งเรียนรู้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ก็สามารถ ให้บริการด้านวิชาการ สารสนเทศหรือเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านเด็กปฐมวัยให้กับ พ่อแม่ ผู้ปกครอง

6.4 ด้านการเผยแพร่ความรู้ให้กับชุมชน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ก็สามารถเป็นแหล่ง เรียนรู้และให้บริการด้านอื่น ๆ แก่ครอบครัว ชุมชน ในการเผยแพร่ความรู้ในการอบรมเลี้ยงดู การพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัย

6.5 ด้านการให้บริการสาธารณะ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถมีส่วนร่วมช่วยในการ สนับสนุนการให้บริการสาธารณะแก่ชุมชน หรือ ประชาชนได้ ตามบริบทหรือวัฒนธรรมของ ท้องถิ่น

7. การส่งเสริมสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจากครอบครัว ชุมชนและภาคส่วนของ สังคม

7.1 สนับสนุนวัสดุ ครุภัณฑ์ สื่อการเรียนการสอน อุปกรณ์ต่าง ๆ ครอบครัว ชุมชน และภาคส่วนของสังคมสามารถให้การสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านวัสดุ ครุภัณฑ์ สื่อ การเรียนการสอน และอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยในท้องถิ่น

7.2 บริจาคเงินสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ รวมทั้งการจัดซื้อสื่อการเรียน การสอน วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ต่าง ๆ ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

7.3 ให้ความรู้โดยปราชญ์ชาวบ้านหรือจากเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานอื่น โดยปราชญ์ชาวบ้านถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้แก่เด็ก หรือร่วมเป็นครูท้องถิ่นในการพัฒนาเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

7.4 สนับสนุนแหล่งเรียนรู้ในชุมชน การส่งเสริมการจัดประสบการณ์เรียนรู้และพัฒนาเด็กปฐมวัยภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยให้เด็กปฐมวัยเข้าไปเรียนรู้จากสถานที่จริงในแหล่งเรียนรู้ของชุมชน

7.5 ให้ข้อมูลและข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การสนับสนุนข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย พัฒนาครู และพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทุกภาคส่วน ได้แก่ ครอบครัว ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภาครัฐ สถาบันการศึกษา สามารถมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้หลายกิจกรรม เช่น

7.5.1 ร่วมระดมกำลังและทรัพยากรเพื่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

7.5.2 ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติเพื่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

7.5.3 ร่วมตรวจสอบประเมิน ร่วมแก้ไขเพื่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถกำหนดรูปแบบ แนวทาง วิธีดำเนินการให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยถือปฏิบัติตามระเบียบ หนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2559, หน้า 65)

มาตรฐานด้านที่ 6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานในการอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ แก่เด็กปฐมวัยอย่างครอบคลุม กว้างขวาง เพื่อส่งเสริมการพัฒนาการของเด็กปฐมวัยในระดับพื้นที่ให้มีการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยอย่างมีคุณภาพ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ดูแลเด็ก ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงต้องส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับภาค โดยมีวัตถุประสงค์และแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1. วัตถุประสงค์

1.1 เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย

1.2 เพื่อจัดตั้งเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีศักยภาพในการพัฒนาเด็ก

1.3 เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กระหว่างหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ดูแลเด็กและผู้ที่เกี่ยวข้องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งเครือข่ายต่าง ๆ ในระดับพื้นที่

1.4 เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

2. แนวทางการดำเนินงานเพื่อเป็นการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัดและระดับภาค ให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรกำหนดแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ดังนี้

2.1 ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้ง และหรือการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเครือข่าย สมาคม ชมรม เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการปฏิบัติงาน ด้านพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น

2.2 ส่งเสริมสนับสนุนการจัดประชุม การอบรมสัมมนาให้แก่หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ดูแลเด็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับหน่วยงานภายนอก เพื่อความร่วมมือในการจัดการศึกษาและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านต่าง ๆ

2.3 จัดทำแผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมการส่งเสริมเครือข่ายการจัดการศึกษา การพัฒนาเด็กปฐมวัยและการพัฒนาครู ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง

2.4 สนับสนุน งบประมาณ บุคลากร วัสดุ อุปกรณ์และสถานที่ในการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมที่กำหนด โดยถือปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย และหนังสือสั่งการของทางราชการ

2.5 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถกำหนดรูปแบบและกิจกรรมความร่วมมือเพื่อส่งเสริมเครือข่าย การพัฒนาเด็กปฐมวัย การพัฒนาครู และองค์กรให้มีความเข้มแข็งได้ตามบริบท สังคม และวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่นได้

2.6 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นศูนย์ต้นแบบของการพัฒนาเด็กปฐมวัย หรือร่วมกันกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบสังกัดองค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานราชการ สถาบันการศึกษา หรือภาคเอกชน เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัย การพัฒนาเด็กปฐมวัยและพัฒนาครูให้มีความรู้ ทักษะ และศักยภาพในการปฏิบัติงานได้ตามศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2559, หน้า 75)

บริบทของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัด เชียงราย

1. ลักษณะที่ตั้งของเทศบาลตำบลไม้ยา

ตำบลไม้ยาเป็นที่ราบระหว่างภูเขาสูงกว่าระดับน้ำทะเลประมาณ 500 เมตร มีภูเขาสูงสลับซับซ้อน วางตัวทอดแนวยาวด้านทิศเหนือ – ใต้ ด้านตะวันออกของพื้นที่เป็นที่ราบ ตำบลไม้ยา ตั้งอยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 14 องศา 45 ลิปดา กับเส้นรุ้งที่ 20 องศา และระหว่างเส้นแวงที่ 49 องศา 45 ลิปดา กับเส้นแวงที่ 100 องศา และตั้งอยู่ทางทิศใต้ของอำเภอพญาเม็งราย ซึ่งอยู่ห่างจากตัวอำเภอพญาเม็งรายประมาณ 18 กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมด 131 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ 81,875 ไร่

2. อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ ติดต่อกับบ้านสมบุญดี ตำบลเม็งราย อำเภอพญาเม็งราย จังหวัด เชียงราย
 ทิศใต้ ติดต่อกับบ้านตุ้มใต้ ตำบลจี้ว อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย
 ทิศตะวันออก ติดต่อกับบ้านสันทรายงาม ตำบลสันทรายงาม อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย
 ทิศตะวันตก ติดต่อกับบ้านสันม่วงคำ ตำบลดอนศิลา อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย

3. เขตการปกครอง

ตำบลไม้ยาจัดตั้งสภาตำบลขึ้นเพื่อเป็นการบริหารและปกครองตำบลไม้ยาขึ้นตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 222/249 ลงวันที่ 8 มีนาคม พ.ศ. 2499 ณ หมู่ที่ 2 ตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย และสืบเนื่องมาจากรัฐบาลกำหนดนโยบายการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น เข้าสู่ยุคการเปลี่ยนแปลงการปกครองในระดับภูมิภาคเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหาร การจัดการ การวางแผน ตลอดจนการออกกฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ เพื่อใช้ในการดำเนินงานและการพัฒนาระดับท้องถิ่น ตำบลไม้ยาได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลโดย พรบ.สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 จัดตั้งที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นเมื่อวันที่ 30 เมษายน 2539 และได้รับการยกฐานะ ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 16 กรกฎาคม 2551 ให้เป็นเทศบาลตำบลไม้ยา ตั้งแต่วันที่ 18 กรกฎาคม 2551 เป็นต้นมา

3.1 วิสัยทัศน์การพัฒนา

“ถิ่นอุดมสมบูรณ์ เพิ่มพูนเศรษฐกิจ ชีวีตปลอดภัย ใส่ใจสิ่งแวดล้อม
เพียบพร้อมประเพณีวัฒนธรรม เลิศล้ำการให้บริการ”

3.2 ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา

เทศบาลตำบลไม้ยา กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาไว้ 6 ยุทธศาสตร์ และมี
แนวทางการพัฒนา จำนวน 21 แนวทาง ดังนี้

3.2.1 ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน

- 1) การพัฒนาระบบเส้นทางคมนาคมขนส่ง
- 2) การพัฒนาระบบระบายน้ำในชุมชน
- 3) การพัฒนาระบบไฟฟ้า ประปา
- 4) การพัฒนาอาคารและที่สาธารณะประโยชน์

3.2.2 ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาด้านการเกษตร เศรษฐกิจ การท่องเที่ยว

- 1) การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว
- 2) การพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ
- 3) การพัฒนาระบบชลประทานและแหล่งน้ำในพื้นที่การเกษตร

3.2.3 ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาด้านการศึกษาทรัพยากรมนุษย์

- 1) ส่งเสริมและสนับสนุนพัฒนาคุณภาพมาตรฐานทางการศึกษา
- 2) ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมด้านการศึกษา
- 3) พัฒนาสื่อการเรียนการสอน และเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่

3.2.4 ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาด้านคุณภาพชีวิตและสังคมยุทธศาสตร์

- 1) ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิต เด็ก เยาวชน สตรี
ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาส
- 2) การส่งเสริมสนับสนุนและการพัฒนาด้านการสาธารณสุข และ
ควบคุมโรคอุบัติใหม่ในพื้นที่
- 3) การส่งเสริมด้านการกีฬาและนันทนาการ
- 4) การส่งเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน
- 5) ส่งเสริมและสนับสนุนงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
- 6) ส่งเสริม สนับสนุนการอนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น

3.2.5 ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมยุทธศาสตร์

- 1) การบริหารจัดการ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 2) การจัดการขยะ สิ่งปฏิกูลและระบบบำบัดน้ำเสียในชุมชน

3.2.6 ยุทธศาสตร์ที่ 6 ด้านการเมืองการบริหารยุทธศาสตร์

- 1) ส่งเสริมพัฒนาศักยภาพบุคลากรและองค์กร
- 2) ส่งเสริมประชาธิปไตย สร้างความปรองดองสมานฉันท์ และการมีส่วนร่วมของชุมชนและภาคีเครือข่ายทั้งในและนอกพื้นที่
- 3) พัฒนาด้านวัสดุ ครุภัณฑ์และเทคโนโลยีขององค์กร

4. สภาพทั่วไปของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่อยู่ในความรับผิดชอบของเทศบาลตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย ปัจจุบันมีจำนวนทั้งสิ้น 11 แห่ง เป็นศูนย์ที่ได้รับการถ่ายโอนมาจากกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ดังต่อไปนี้

4.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านห้วยเตือ ได้รับการถ่ายโอนจากกรมการพัฒนาชุมชนมีจำนวนเด็กเล็ก 8 คน ครูผู้ดูแลเด็ก 1 คน

4.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านไม้ยา ได้รับการถ่ายโอนจากกรมการพัฒนาชุมชนมีจำนวนเด็กเล็ก 12 คน ครูผู้ดูแลเด็ก 1 คน ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก 1 คน

4.3 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านร่องกอก ได้รับการถ่ายโอนจากกรมการพัฒนาชุมชนมีจำนวนเด็กเล็ก 15 คน ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก 1 คน

4.4 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านสันสะอาด ได้รับการถ่ายโอนจากกรมการพัฒนาชุมชนมีจำนวนเด็กเล็ก 14 คน ครูผู้ดูแลเด็ก 1 คน จ้างเหมาบริการ 1 คน

4.5 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านห้วยก้างราษฎร์ ได้รับการถ่ายโอนจากกรมการพัฒนาชุมชนมีจำนวนเด็กเล็ก 22 คน ครูผู้ดูแลเด็ก 1 คน ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก 1 คน จ้างเหมาบริการ 1 คน

4.6 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านไม้ยาคูเวียง ได้รับการถ่ายโอนจากกรมการพัฒนาชุมชนมีจำนวนเด็กเล็ก 11 คน ครูผู้ดูแลเด็ก 1 คน ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก 1 คน

4.7 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านห้วยก้างนาล้อม ได้รับการถ่ายโอนจากกรมการพัฒนาชุมชนมีจำนวนเด็กเล็ก 15 คน ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก 1 คน

4.8 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านห้วยตลาด ได้รับการถ่ายโอนจากกรมการพัฒนาชุมชนมีจำนวนเด็กเล็ก 18 คน ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก 1 คน

4.9 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านห้วยก้างใหม่ ได้รับการถ่ายโอนจากกรมการพัฒนาชุมชนมีจำนวนเด็กเล็ก 10 คน ครูผู้ดูแลเด็ก 1 คน

4.10 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านห้วยก้างปู่ล้าน ได้รับการถ่ายโอนจากกรมการพัฒนาชุมชนมีจำนวนเด็กเล็ก 27 คน ครูผู้ดูแลเด็ก 1 คน จ้างเหมาบริการ 1 คน

4.10 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านไม้ยามิตรภาพ ได้รับการถ่ายโอนจากกรมการพัฒนาชุมชนมีจำนวนเด็กเล็ก 12 คน ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก 1 คน

สรุปได้ว่า สภาพทั่วไปของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในความรับผิดชอบ 11 ศูนย์ โดยมีการถ่ายโอนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจากกรมการพัฒนาชุมชน 11 ศูนย์ มีจำนวนเด็กนักเรียนทั้งสิ้น 164 คน มีครูผู้ดูแลเด็กจำนวน 7 คน ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก 7 คน จ้างเหมาบริการ 3 คน โดยมีกองการศึกษา คอยกำกับดูแลและควบคุมให้คำแนะนำจัดการวางแผนด้านการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรเด็กปฐมวัยและท้องถิ่น โดยจัดการเรียนการสอนซึ่งมีกิจกรรมแบบบูรณาการตามสภาพท้องถิ่นและบริบทตามที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตั้งอยู่และบริหารจัดการด้านการเรียนการสอนที่แบ่งแยกตามหมู่บ้าน เหมือนก่อนที่จะได้รับโอนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจากกรมการพัฒนาชุมชน เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระหน้าที่ของผู้ปกครองในท้องถิ่นนั้น ๆ โดยยึดแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วรลักษณ์ นันตะระ (2553) ได้ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโนนศิลาอาสน์และเพื่อศึกษาการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโนนศิลาอาสน์ เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ปกครองเด็กเล็ก คณะกรรมการหมู่บ้านในเขตบริการ จำนวน 67 คน ให้ข้อมูลสภาพปัจจุบัน ปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดำเนินการพัฒนาการมีส่วนร่วม โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการใช้กลยุทธ์การมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ (AIC) กลุ่มผู้วิจัย คือ คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปและพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพปัจจุบัน การมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโนนศิลาอาสน์ พบว่า โดยภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ ส่วนที่เหลือมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2. ผลการพัฒนา การมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโนนศิลาอาสน์ เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมเชิงสร้างสรรค์ (AIC) และการประชุมเชิงปฏิบัติการเป็นหลัก มีขั้นตอนในการดำเนินงาน คือ คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้ร่วมกันกำหนดแนวทางปฏิบัติ โดยได้ร่วมจัดกิจกรรมใน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านประชาสัมพันธ์ และด้านการเรียนการสอนเพื่อไปพัฒนาการเรียนการสอน ตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทย จำนวน 4 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 4 ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ดูแลเด็ก และผู้เรียนมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและชุมชน มาตรฐานที่ 5 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดหลักสูตรและกระบวนการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มาตรฐานที่ 6 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลายและมาตรฐานที่ 7 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดสภาพแวดล้อมและบริการที่ส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้เรียน ซึ่งผลการจัดกิจกรรมทำให้คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโนนศิลาอาสน์เพิ่มขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่ความเข้าใจและความผูกพันที่ดีต่อกันระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและชุมชนต่อไป

ข้อ สันธนิพัฒน์ (2553) ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบนำอยู่ การวิจัยรูปแบบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบนำอยู่ดีเด่นโรงเรียนเทศบาล 4 วัดศรีบัวบานสู่ความเป็นเลิศครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบนำอยู่ดีเด่นโรงเรียนเทศบาล 2) ทราบผลของการใช้รูปแบบการพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบนำอยู่ดีเด่นโรงเรียนเทศบาล 4 วัดศรีบัวบานสู่ความเป็นเลิศ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูโรงเรียนเทศบาล 4 วัดศรีบัวบาน จำนวน 18 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์และแบบสังเกต สถิติที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยการวิเคราะห์ความถี่ ร้อยละและการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบนำอยู่ ประกอบด้วย

1. ด้านการวางแผน โดยการแสดงถึงภาวะผู้นำของผู้บริหารด้วยการเป็นแกนหลักในการบริหารและดำเนินงานร่วมกับบุคลากรเป็นผู้ประสานงานให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กำกับดูแลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสร้างความตระหนักและความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรในการปฏิบัติงาน

2. ด้านการดำเนินงานตามแผน โดยการกำหนดผู้รับผิดชอบในการมอบหมายภารกิจที่สอดคล้องกับความรู้ความสามารถของผู้ปฏิบัติ การมอบหมายให้มีคณะกรรมการประสานงานเพื่อเป็นตัวกลางในการประสานกำกับดูแลให้ภารกิจเชื่อมโยงกันอย่างสมบูรณ์ ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมโดยบุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายร่วมดำเนินการร่วมตรวจสอบและปรับปรุงพัฒนางานให้เหมาะสม

3. ด้านการตรวจสอบและประเมินผล โดยมีการกำกับติดตามอย่างเป็นระบบมีการนิเทศงานปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

4. ด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุงให้เหมาะสม โดยการให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมและปรึกษาหารือแก้ไขข้อบกพร่องในการปฏิบัติภารกิจ เพื่อนำผลการปฏิบัติมากำหนดเป็นยุทธศาสตร์การบริหารจัดการสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ

5. ผลสำเร็จของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบน่าอยู่ ดีเด่น พบว่ามีหน่วยงาน สถานศึกษาต่าง ๆ มาศึกษาดูงานเป็นจำนวนมากและโรงเรียนได้รับรางวัล ชุมชนไว้วางใจให้ความร่วมมือในการบริหารจัดการโรงเรียนและบริจาคทรัพยากรเป็นจำนวนมาก

เพชรอุมา สุขเกษม (2553) ได้ศึกษาการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลในจังหวัดราชบุรี พบว่าการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลในจังหวัดราชบุรีตามความเห็นของผู้บริหาร ผู้ดูแลเด็กและกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมและรายมาตรฐานอยู่ในระดับมาก แนวทางการพัฒนาการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลในจังหวัดราชบุรีคือ ผู้บริหาร ผู้ดูแลเด็กและคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรเข้ารับการอบรมศึกษาดูงาน แสวงหาความรู้ มีความรับผิดชอบ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรสาระการเรียนรู้และความตั้งใจในการปฏิบัติงานควรจัดสภาพแวดล้อมที่สนองความต้องการความสนใจและการพัฒนาการของเด็ก ควรร่วมมือกันในการพัฒนาเด็กเล็ก ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเข้าร่วมกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์มีคุณธรรม จริยธรรม ดำรงรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมอันดีงามของไทย

วรารภรณ์ ทิพย์พิงค์ (2553) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการปฏิบัติตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสิงห์บุรี กลุ่มตัวอย่างการวิจัยได้แก่ ผู้บริหาร ผู้ดูแลเด็ก และผู้ปกครองนักเรียน ผลการศึกษาพบว่า

1. ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหา การปฏิบัติตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสิงห์บุรี ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายด้านจากมากไปหาน้อยคือ ด้านสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ และด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ตามลำดับ

2. แนวทางแก้ปัญหาการปฏิบัติตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสิงห์บุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก และปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายด้านจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน ด้านบุคลากรและด้านการบริหารจัดการ ด้านสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย และด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรตามลำดับ

3. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสิงห์บุรี จำแนกตามอายุ ประเภทของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และอำเภอที่ตั้งของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจำแนกตาม เพศ รายได้ต่อเดือน ตำแหน่ง สถานภาพ ระดับการศึกษาสูงสุด ขนาดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและระยะทางจากที่พักถึงศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพบว่าไม่แตกต่างกัน

สุเกษม แก้วประสงค์ (2556) ทำการศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้นำชุมชนในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลบ้านด้า อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 171 คน คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 22 คน และผู้นำชุมชน จำนวน 32 คน รวมทั้งสิ้น 225 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้คือแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นเอง แบบสอบถามใช้สำหรับผู้ปกครองนักเรียนและคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ลักษณะแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามชนิดมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับของลิเคอร์ท และแบบสอบถามปลายเปิด ส่วนผู้นำชุมชนใช้แบบสัมภาษณ์โดยมีผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหา ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล และนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติร้อยละค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ในแต่ละด้านด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์เสนอในรูปแบบตารางประกอบคำอธิบาย

ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนแต่ละด้านพบว่า ด้านวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาให้กับบุตรหลานที่บ้าน และระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือด้านการบริหารงบประมาณ

กนกอร พนมเลิศสกุล (2557) ทำการศึกษาสภาพการจัดการศึกษาและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลเทอดไทย ประชากรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ข้าราชการการเมือง จำนวน 40 คน ข้าราชการจำนวน 12 คน ผู้ดูแลเด็กจำนวน 30 คน และประธานคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 17 คน รวมทั้งสิ้น 99 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง 6 ด้าน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปด้วยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า

การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลเทอดไทยในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย รองลงมาคือด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร และด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

อุไรวรรณ รุ่งสิริพัฒน์ (2557) ศึกษาสภาพการมีส่วนร่วม ศึกษาเหตุและปัจจัยและหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านผาหมี่ตามมาตรฐานการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการศึกษาสภาพและศึกษาเหตุปัจจัยใช้ประชากรที่เป็นผู้ปกครองเด็กและคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวน 23 คน การสนทนากลุ่มใช้ประชากรจำนวน 10 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการบริหารงาน ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2. เหตุและปัจจัยที่มีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วม ได้แก่ ด้านบุคลากร เหตุที่ไม่เข้าร่วมเพราะขาดความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับชุมชนทำให้ชุมชนไม่ให้การสนับสนุนให้ความร่วมมือด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขาดความร่วมมือของชุมชนในการร่วมกิจกรรมกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและความเสียสละของชุมชนต่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการ

เข้ามามีส่วนร่วม ได้แก่ด้านงบประมาณการใช้จ่ายเงินงบประมาณของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ชุมชนไม่ทราบข้อมูลการใช้จ่ายและไม่มีส่วนร่วมในการใช้จ่ายงบประมาณ ด้านวัสดุ อุปกรณ์ วัสดุอุปกรณ์ ไม่พร้อมใช้ในการปฏิบัติงาน ไม่ทันสมัยในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ

3. แนวทางในการบริหารจัดการการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีแนวทางดังนี้ ด้านบุคลากร จัดกีฬาเชื่อมความสัมพันธ์ จัดอบรมให้ความรู้แก่ครู บุคลากรทางการศึกษา โดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิที่มีผลงานในระดับจังหวัด ให้ถ่ายทอดให้ความรู้ ด้านงบประมาณ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดสรรงบประมาณให้กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามที่ศูนย์พัฒนาได้จัดทำแผนการใช้จ่ายเงินที่เสนอไป จัดหางบประมาณสนับสนุนจากบุคคลภายนอกมาพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีความสวยงาม เพียงพอต่อการใช้จัดกิจกรรม ด้านวัสดุ อุปกรณ์ คอยตรวจสอบความพร้อมของวัสดุ อุปกรณ์ในการปฏิบัติงานของครู บุคลากร จัดหาเทคโนโลยีให้เพียงพอกับการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร ด้านการบริหารจัดการ ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก โดยแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการจัดกิจกรรมที่สำคัญ ร่วมกันพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเกี่ยวกับความสะอาด ความเป็นระเบียบ และการให้บริการ โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสามารถเขียนสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

สุวิมล หงส์วิไล (2559) ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลสระบัว อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยจำแนกตามเพศ และสถานภาพตัวแทนชุมชน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ตัวแทนชุมชนในเขตเทศบาลตำบลสระบัว อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 76 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .29 ถึง .80 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ร้อยละและการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัย พบว่า

1. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลสระบัว อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามเพศ และสถานภาพของชุมชน

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลสระบัว อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามเพศและสถานภาพของชุมชน

2.1 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลสระบัว อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามเพศ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลสระบัว อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามสถานภาพโดยรวมและรายด้านพบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ได้แก่ คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย จำนวน 11 ศูนย์ ๆ ละ 11 คน รวม 99 คน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ประธานคณะกรรมการ	จำนวน 11 คน
2. ผู้แทนศาสนาสถาน	จำนวน 11 คน
3. ผู้แทนจากสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	จำนวน 11 คน
4. ผู้แทนชุมชน	จำนวน 11 คน
5. ผู้แทนด้านสาธารณสุข	จำนวน 11 คน
6. ผู้แทนผู้ประกอบการ	จำนวน 11 คน
7. ผู้แทนสำนัก กอง ส่วนการศึกษา	จำนวน 11 คน
8. ผู้แทนครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก	จำนวน 11 คน
9. หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	จำนวน 11 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ การมีบุตรที่ศึกษาในสถานศึกษาแห่งนั้น แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับความคิดเห็นการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย 6 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2. ด้านบุคลากร 3. ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย 4. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร 5. ด้านการมีส่วนร่วม และส่งเสริมสนับสนุน 6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert Method) มีเกณฑ์การให้ค่าคะแนนของความคิดเห็น ดังนี้

5 มีค่าเท่ากับ มีส่วนร่วมจัดการศึกษามากที่สุด

4 มีค่าเท่ากับ มีส่วนร่วมจัดการศึกษามาก

3 มีค่าเท่ากับ มีส่วนร่วมจัดการศึกษาปานกลาง

2 มีค่าเท่ากับ มีส่วนร่วมจัดการศึกษาน้อย

1 มีค่าเท่ากับ มีส่วนร่วมจัดการศึกษาน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย 6 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2. ด้านบุคลากร 3. ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย 4. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร 5. ด้านการมีส่วนร่วม และส่งเสริมสนับสนุน 6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ประสบความสำเร็จ

2. ศึกษากรอบแนวคิดการวิจัย นิยามศัพท์เฉพาะเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3. ศึกษาหลักการและวิธีการสร้างแบบสอบถามและเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าและเทคนิคการเก็บข้อมูลแบบมาตราส่วนประมาณค่า

4. ดำเนินการสร้างแบบสอบถามฉบับร่าง

5. นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาและให้คำแนะนำในการปรับปรุงแบบสอบถาม

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และใช้ดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of item Objective) โดยกำหนดค่าคะแนน ดังนี้

+1 หมายถึง ถ้าแน่ใจว่าคำถามข้อนั้นตรงแต่ละด้าน

0 หมายถึง ถ้าไม่แน่ใจว่าคำถามข้อนั้นตรงแต่ละด้าน

-1 หมายถึง ถ้าแน่ใจว่าคำถามข้อนั้นไม่ตรงแต่ละด้าน

โดยข้อคำถามแต่ละข้อจะต้องมีความสอดคล้องและวัดได้ตรงแต่ละด้าน ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของคำถามแต่ละข้อต้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 จึงจะถือว่าคำถามข้อนั้นสามารถนำไปใช้ได้ โดยหาได้จากสูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, บุญส่ง นิลแก้ว, 2546 หน้า 10)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC คือ ดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับการมีส่วนร่วม

$\sum R$ คือ ผลรวมของคะแนนผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

จากนั้นนำผลการวิเคราะห์ที่ได้ไปทำการปรับปรุงข้อคำถามตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ โดยมีผู้เชี่ยวชาญได้แก่

6.1 ดร. ศิริโชค พิพัฒน์เสฐียรกุล ผู้อำนวยการสถานศึกษา ระดับชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านห้วยก้าง “รัฐประชาสงเคราะห์” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงรายเขต 4

6.2 นายทองศักดิ์ อันไกรฤทธิ์ นักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ระดับชำนาญการ อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย

6.3 ผศ.ดร. โสภกา อำนวยรัตน์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

7. นำแบบสอบถามที่ได้จากการเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน มาปรับปรุงแก้ไข และเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

8. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลพญาเม็งราย อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย จำนวน 30 ชุด ซึ่งมีบริบทใกล้เคียงกับกลุ่มเป้าหมาย แล้วนำไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ (Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) จากโปรแกรมสำเร็จรูป ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .96

9. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้ ไปจัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ จากนั้นนำไปดำเนินการเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากมหาวิทยาลัยพะเยาถึงนายกเทศมนตรีตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดเทศบาลตำบลไม้ยา 11 แห่ง

2. ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามแก่เป้าหมายการวิจัยโดยใช้โอกาสการประชุมประจำภาคเรียนของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย ซึ่งผู้วิจัยได้เข้าร่วมประชุมในทุกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นปกติและโดยกำหนดวัน เวลา สถานที่ในการจัดส่งแบบสอบถามคืน

3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเองจากครูผู้ดูแลเด็กในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 99 ฉบับ ได้รับคืน จำนวน 99 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาวิเคราะห์ สรุป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยดำเนินการ ดังนี้

1. ข้อมูลจากแบบสอบถาม

1.1 ข้อมูลตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่และร้อยละ

1.2 ข้อมูลตอนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยการแปลความหมายใช้ค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, บุญส่ง นิลแก้ว, 2546, หน้า 10)

คะแนนเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาน้อย

คะแนนเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามาก

คะแนนเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากที่สุด

1.3 ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย 6 ด้าน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการให้ข้อเสนอแนะตามแบบสอบถามแบบมีโครงสร้างผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์สรุปประเด็นสำคัญแล้วนำเสนอในรูปแบบการบรรยายแยกรายด้านทั้ง 6 ด้านของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลไม้ยา อำเภอ พญาเม็งราย จังหวัดเชียงรายผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งรายจังหวัดเชียงราย 6 ด้านได้แก่

1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
2. ด้านบุคลากร
3. ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย
4. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร
5. ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน
6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย 6 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
2. ด้านบุคลากร
3. ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย
4. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร
5. ด้านการมีส่วนร่วม และส่งเสริมสนับสนุน
6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งรายละเอียดมีดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานการณ์ภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ จำนวนทั้งสิ้น 99 ฉบับ ได้รับกลับคืนมาทั้งสิ้น 99 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามทั้งหมด ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์สถานการณ์ภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังแสดงในตาราง 1-5

ตาราง 1 แสดงสถานการณ์ภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
1) ชาย	32	32.30
2) หญิง	66	66.70
รวม	99	100.00

จากตาราง 1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย 32 คน คิดเป็นร้อยละ 32.30 เป็นเพศหญิง 66 คน คิดเป็นร้อยละ 66.70

ตาราง 2 แสดงสถานการณ์ภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
1) 20-30 ปี	19	19.20
2) 31-40 ปี	29	29.30
3) 41-50 ปี	34	34.30
4) มากกว่า 50 ปี	17	17.20
รวม	99	100.00

จากตาราง 2 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุระหว่าง 41-50ปี มากที่สุด จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 34.30 รองลงมาคืออายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 29.30 มีอายุระหว่าง 20-30 ปีจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 19.20 และช่วงอายุมากกว่า 50 ปี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 17.2 ตามลำดับ

ตาราง 3 แสดงสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
1) ข้าราชการ	7	7.10
2) เกษตรกร	57	57.60
3) ค้าขาย	13	13.10
4) รับจ้างทั่วไป	20	20.20
5) อื่น ๆ	2	2.00
รวม	99	100.00

จากตาราง 3 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีอาชีพเกษตรกรมากที่สุด จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 57.60 รองลงมามีอาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 20.20 อาชีพค้าขายจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 13.10 อาชีพข้าราชการ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 7.10 และอาชีพอื่น ๆ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.00 ตามลำดับ

ตาราง 4 แสดงสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามรายได้

รายได้	จำนวน	ร้อยละ
1) 1-10,000 บาท ต่อเดือน	78	78.80
2) 10,001-20,000 บาทต่อเดือน	14	14.10
3) 20,001-30,000 บาทต่อเดือน	4	4.00
4) มากกว่า 30,000 บาทต่อเดือน	3	3.00
รวม	99	100.00

จากตาราง 4 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีรายได้ไม่เกิน 10,000 บาทต่อเดือนมากที่สุด จำนวน 78 คนคิดเป็นร้อยละ 78.80 รองลงมามีรายได้ระหว่าง 10,000-20,000 บาทต่อเดือน จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 14.10 มีรายได้ระหว่าง 20,000-30,000 บาทต่อเดือน จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 4.00 และมีรายได้มากกว่า 30,000 บาทต่อเดือน จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3.00 ตามลำดับ

ตาราง 5 แสดงสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามการมีบุตรที่ศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

การมีบุตรที่ศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	จำนวน	ร้อยละ
1) มี	69	69.70
2) ไม่มี	30	30.30
รวม	99	100.00

จากตาราง 5 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีบุตรที่ศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากที่สุดจำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 69.70 และผู้ตอบแบบสอบถามไม่มีบุตรที่ศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 30.30 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยภาพรวมและรายด้าน

การมีส่วนร่วมโดยภาพรวมและรายด้าน	N = 99		แปลผล
	\bar{X}	S.D.	
1) ด้านบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.31	0.67	ปานกลาง
2) ด้านบริหารงานบุคคล	3.69	0.61	มาก
3) ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย	3.81	0.70	มาก
4) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร	3.26	0.59	ปานกลาง
5) ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน	3.42	0.65	ปานกลาง
6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	3.48	0.71	ปานกลาง
รวม	3.50	0.52	ปานกลาง

จากตาราง 6 พบว่าการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหาร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.50$, S.D. = 0.52) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าการมีส่วนร่วมที่อยู่ในระดับมากมี 2 ด้าน ได้แก่ ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = 0.70) และด้านบริหารงานบุคคล ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = 0.61) สำหรับด้านที่เหลืออีก 4 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ($\bar{X} = 3.48$, S.D. = 0.71) ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน ($\bar{X} = 3.42$, S.D. = 0.65) ด้านบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{X} = 3.31$, S.D. = 0.67) และด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ($\bar{X} = 3.26$, S.D. = 0.59) ตามลำดับ

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ด้านบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	N = 99		แปลผล
	\bar{X}	S.D.	
1) มีส่วนร่วมในการประชุมคณะกรรมการฯ ภาคเรียนละไม่น้อยกว่า 2 ครั้ง	3.89	0.84	มาก
2) มีส่วนร่วมประชุมวางแผนปฏิบัติการประจำปีของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.47	1.01	ปานกลาง
3) มีส่วนร่วมกำกับ ติดตามและตรวจสอบการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.10	0.99	ปานกลาง
4) มีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแก่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	3.31	1.01	ปานกลาง
5) มีส่วนร่วมในการพิจารณาเสนอผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับการบริหารงานด้านบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.05	1.08	ปานกลาง
6) มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนพัฒนาคุณภาพเด็ก	2.98	0.92	ปานกลาง

ตาราง 7 (ต่อ)

ด้านบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	N = 99		แปลผล
	\bar{X}	S.D.	
7) มีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบแผนการจัดกิจกรรมให้บริการแก่ชุมชนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.32	1.05	ปานกลาง
8) มีส่วนร่วมเสนอแผนงาน โครงการ และงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแก่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	3.34	0.93	ปานกลาง
9) มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะการรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.04	1.03	ปานกลาง
10) มีส่วนร่วมในการให้ข้อคิดเห็น เกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบเลิกหรือย้าย ยุบรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.59	1.14	มาก
รวม	3.31	0.67	ปานกลาง

จากตาราง 7 พบว่าการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย ด้านบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.31$, S.D. = 1.00) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การมีส่วนร่วมที่อยู่ในระดับมากมี 2 เรื่อง ได้แก่ มีส่วนร่วมในการประชุมคณะกรรมการฯ ภาคเรียนละไม่น้อยกว่า 2 ครั้ง ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 0.84) และมีส่วนร่วมในการให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบเลิกหรือย้ายยุบรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{X} = 3.59$, S.D. = 1.14) ส่วนที่เหลือการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงตามลำดับจากการมีส่วนร่วมมากไปหาน้อย ดังนี้ มีส่วนร่วมประชุมวางแผนปฏิบัติการประจำปีของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{X} = 3.47$, S.D. = 1.01) มีส่วนร่วมเสนอแผนงาน โครงการและงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแก่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.34$, S.D. = 0.93) มีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบแผนการจัดกิจกรรมให้บริการแก่ชุมชนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{X} = 3.32$, S.D. = 1.05) มีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแก่ผู้บริหารองค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.31$, S.D. = 1.01) มีส่วนร่วมกำกับ ติดตามและตรวจสอบการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{X} = 3.10$, S.D. = 0.99) มีส่วนร่วมในการพิจารณาเสนอผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับการบริหารงานด้านบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{X} = 3.05$, S.D. = 1.08) มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะการรายงานผลดำเนินงานประจำปีของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{X} = 3.04$, S.D. = 1.03) และมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนพัฒนาคุณภาพเด็ก ($\bar{X} = 2.98$, S.D. = 0.92)

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านการบริหารงานบุคคล

ด้านการบริหารงานบุคคล	N = 99		แปลผล
	\bar{X}	S.D.	
1) มีส่วนร่วมวางแผนการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กอย่างสม่ำเสมอ	3.35	0.92	ปานกลาง
2) มีส่วนร่วมการส่งเสริมให้ครูผู้ดูแลเด็กได้พัฒนาด้านทักษะความรู้และคุณธรรมจริยธรรม	3.39	1.00	ปานกลาง
3) มีการให้กำลังใจและช่วยเหลือครูผู้ดูแลเด็กอย่างสม่ำเสมอ	4.24	0.80	มาก
4) มีการส่งเสริมให้ครูผู้ดูแลเด็กประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	4.04	0.74	มาก
5) มีส่วนร่วมประเมินผลการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็ก	3.42	0.93	ปานกลาง
รวม	3.69	0.61	มาก

จากตาราง 8 พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย ด้านการบริหารงานบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = 0.88) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการให้กำลังใจและช่วยเหลือครูผู้ดูแลเด็กอย่างสม่ำเสมอ การมีส่วนร่วมที่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.80) มีการส่งเสริมให้ครูผู้ดูแลเด็กประพฤติปฏิบัติตนเป็น

แบบอย่างที่ดีการมีส่วนร่วมที่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.74) มีส่วนร่วมประเมินผล การปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็ก การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.42$, S.D. = 0.93) มีส่วนร่วมการส่งเสริมให้ครูผู้ดูแลเด็กได้พัฒนาด้านทักษะความรู้และคุณธรรมจริยธรรม การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$, S.D. = 1.00) และมีส่วนร่วมวางแผนการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กอย่างสม่ำเสมอ การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.35$, S.D. = 0.92)

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย	N = 99		แปลผล
	\bar{X}	S.D.	
1. มีส่วนร่วมในการพัฒนาและดูแลอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.19	0.82	มาก
2. มีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ร่มรื่นน่าอยู่	4.22	0.71	มาก
3. มีส่วนร่วมเฝ้าระวังดูแลความปลอดภัยและทรัพย์สินภายในอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.59	1.00	มาก
4. มีส่วนร่วมเฝ้าระวังเรื่องอุบัติเหตุต่าง ๆ เช่น อุบัติเหตุทางจราจร อุบัติเหตุจากภัยธรรมชาติ	3.21	1.11	ปานกลาง
5. มีส่วนร่วมการซ่อมแซมอาคารเรียน อุปกรณ์สนามเด็กเล่น สื่อ วัสดุอุปกรณ์การเรียน	3.72	0.89	มาก
6. มีส่วนร่วมสนับสนุนในการจัดบรรยากาศสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีให้แก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.93	0.86	มาก
รวม	3.81	0.70	มาก

จากตาราง 9 พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = 0.90) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีส่วนร่วมจากมากไปหาน้อย ดังนี้ มีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ร่มรื่นน่าอยู่ ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.71) มีส่วนร่วมใน

การพัฒนาและดูแลอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.82) มีส่วนร่วมสนับสนุนในการจัดบรรยากาศสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีให้แก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.86) มีส่วนร่วมการซ่อมแซมอาคารเรียน อุปกรณ์สนามเด็กเล่น สื่อ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = 0.89) มีส่วนร่วมเฝ้าระวังดูแลความปลอดภัยและทรัพย์สินภายในอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{X} = 3.59$, S.D. = 1.00) และมีส่วนร่วมเฝ้าระวังเรื่องอุบัติเหตุต่าง ๆ เช่น อุบัติเหตุทางจราจร อุบัติเหตุจากภัยธรรมชาติ ($\bar{X} = 3.21$, S.D. = 1.11)

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านวิชาการ กิจกรรมตามหลักสูตร

ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร	N = 99		แปลผล
	\bar{X}	S.D.	
1) มีส่วนร่วมการจัดทำและการพัฒนาหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.23	0.95	ปานกลาง
2) มีส่วนร่วม สนับสนุน ในการจัดกิจกรรมการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.35	0.87	ปานกลาง
3) มีส่วนร่วมจัดหาวิทยากรภายนอก และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาให้ความรู้กับเด็ก	2.99	0.93	ปานกลาง
4) ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและระบบประกันคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.37	0.85	ปานกลาง
5) มีส่วนร่วมให้คำแนะนำในการจัดทำเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ของเด็ก	2.92	1.06	ปานกลาง
6) มีส่วนร่วมในการให้คำแนะนำ การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียน สื่อการเรียนรู้เพื่อใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.91	0.86	มาก
7) มีส่วนร่วมประเมินผลการเรียนรู้ของเด็ก	2.93	0.96	ปานกลาง
8) ร่วมดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือเด็กทั้งด้านพัฒนาการร่างกาย อารมณ์ สติปัญญา สังคม	3.40	0.87	ปานกลาง
รวม	3.26	0.59	ปานกลาง

จากตาราง 10 พบว่าการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหาร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลป่าแฝก อำเภอลำปลายงู จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.26$, S.D. = 0.52) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีส่วนร่วมในการให้คำแนะนำ การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียน สื่อการเรียนรู้เพื่อใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.86) ส่วนที่เหลือพบว่าการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงตามลำดับจากการมีส่วนร่วม มากไปหาน้อย ดังนี้ ร่วมดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือเด็กทั้งด้านพัฒนาการร่างกาย อารมณ์ สติปัญญา สังคม ($\bar{X} = 3.40$, S.D. = 0.87) ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและระบบประกันคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{X} = 3.37$, S.D. = 0.85) มีส่วนร่วม สนับสนุนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 3.35$, S.D. = 0.87) มีส่วนร่วมการจัดทำและการพัฒนาหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{X} = 3.23$, S.D. = 0.95) มีส่วนร่วมจัดหาวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาให้ความรู้กับเด็ก ($\bar{X} = 2.99$, S.D. = 0.93) มีส่วนร่วมประเมินผลการเรียนรู้ของเด็ก ($\bar{X} = 2.93$, S.D. = 0.96) และมีส่วนร่วมให้คำแนะนำในการจัดทำเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ของเด็ก ($\bar{X} = 2.92$, S.D.=1.06)

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริม สนับสนุน

ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน	N = 99		แปลผล
	\bar{X}	S.D.	
1) มีส่วนร่วมกิจกรรมวันสำคัญของชาติ ศาสนา ที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและชุมชนจัดขึ้น	4.32	0.67	มาก
2) มีส่วนร่วมรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับทรัพย์สินของทางราชการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.56	0.91	มาก
3) มีส่วนร่วมจัดหางบประมาณสนับสนุน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยระดมจากภาคเอกชน	3.04	1.10	ปานกลาง
4) มีส่วนร่วมสนับสนุนทรัพยากรในการทำกิจกรรมต่าง ๆ	3.57	0.87	มาก
5) มีส่วนร่วมจัดหาและสนับสนุนการใช้สื่อการเรียน การสอนที่ทันสมัย	3.58	0.83	มาก

ตาราง 11 (ต่อ)

ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน	N = 99		แปลผล
	\bar{X}	S.D.	
6) ให้การสนับสนุนทุนการศึกษา และแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นแก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.21	1.08	ปานกลาง
7) มีส่วนร่วมการจัดทำเอกสารประกอบการเรียนสำหรับเด็ก	2.83	0.99	ปานกลาง
8) มีส่วนร่วมในการอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์การเรียนรู้ กิจกรรมต่าง ๆ และดูแลความปลอดภัยของเด็กภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.41	0.92	ปานกลาง
9) ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้จ่ายงบประมาณของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.27	1.08	ปานกลาง
รวม	3.42	0.65	ปานกลาง

จากตาราง 11 พบว่าการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.42$, S.D. = 0.65) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าการมีส่วนร่วมเรียงตามลำดับจากการมีส่วนร่วมมากไปหาน้อย ดังนี้ มีส่วนร่วมกิจกรรมวันสำคัญของชาติศาสนาที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดขึ้น ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.67) มีส่วนร่วมจัดหาและสนับสนุนการใช้สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = 0.83) มีส่วนร่วมสนับสนุนทรัพยากรในการทำกิจกรรมต่างๆ ($\bar{X} = 3.57$, S.D. = 0.87) มีส่วนร่วมรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับทรัพย์สินของทางราชการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{X} = 3.56$, S.D. = 0.91) มีส่วนร่วมในการอบรมเลี้ยงดูจัดประสบการณ์การเรียนรู้กิจกรรมต่าง ๆ และดูแลความปลอดภัยของเด็กภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{X} = 3.41$, S.D. = 0.92) ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้จ่ายงบประมาณของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{X} = 3.27$, S.D. = 1.08) ให้การสนับสนุนทุนการศึกษา แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นแก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{X} = 3.21$, S.D. = 1.08) มีส่วนร่วมจัดทำงบประมาณสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยระดมจากภาคเอกชน ($\bar{X} = 3.04$, S.D. = 1.10) และมีส่วนร่วมจัดทำเอกสารประกอบการเรียนสำหรับเด็ก ($\bar{X} = 2.83$, S.D. = 0.99)

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
ของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านการส่งเสริมเครือข่ายการ
พัฒนาเด็กปฐมวัย

ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	N = 99		แปลผล
	\bar{X}	S.D.	
1) มีส่วนร่วมส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครองนักเรียนชุมชนและ สังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและพัฒนา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.80	0.88	มาก
2) ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดตั้ง และหรือการแต่งตั้ง คณะกรรมการดำเนินงานเครือข่าย สมาคม ชมรม เพื่อ เสริมสร้างความเข้มแข็งในการปฏิบัติงาน ด้านพัฒนาเด็ก ปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.60	0.93	มาก
3) ส่งเสริมสนับสนุนการจัดประชุม การอบรมสัมมนาของ ครูผู้ดูแลเด็ก	3.27	0.97	ปานกลาง
4) จัดทำแผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมการส่งเสริม เครือข่าย/สมาคม/ชมรม ในการจัดการศึกษาการพัฒนาเด็ก ปฐมวัยและการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็ก	3.07	0.99	ปานกลาง
5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ความร่วมมือการพัฒนาเด็กเล็กของครู ผู้ดูแลเด็กและบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และระหว่าง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	3.65	0.84	มาก
รวม	3.48	0.71	ปานกลาง

จากตาราง 12 พบว่าการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารศูนย์
พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย ด้านการ
ส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$, S.D. = 0.71)
เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีส่วนร่วมส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครองนักเรียนชุมชนและ
สังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับ
มาก ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.88) ส่งเสริมสนับสนุนให้ความร่วมมือการพัฒนาเด็กเล็กของครู
ผู้ดูแลเด็กและบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$, S.D. = 0.84) ส่งเสริมและสนับสนุนการ

จัดตั้งหรือการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเครือข่าย สมาคม ชมรม เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการปฏิบัติงาน ด้านพัฒนาเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = 0.93) ส่งเสริมสนับสนุนการจัดประชุม การอบรมสัมมนาของครูผู้ดูแลเด็กอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.27$, S.D. = 0.97) และจัดทำแผนงาน โครงการหรือกิจกรรมการส่งเสริมเครือข่าย สมาคม ชมรม ในการจัดการศึกษาการพัฒนาเด็กปฐมวัยและการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.07$, S.D. = 0.99) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหาร

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย 6 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2. ด้านบุคลากร 3. ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย 4. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร 5. ด้านการมีส่วนร่วม และส่งเสริมสนับสนุน 6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งรายละเอียดมีดังต่อไปนี้

1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.1 เทศบาลตำบลไม้ยา ควรพัฒนาทักษะความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดทำแผนพัฒนาและแผนการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแก่คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้การจัดการศึกษามีทิศทางที่ตอบสนองความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง สอดคล้องกับนโยบายและหลักสูตรของทางราชการ

1.2 เทศบาลควรกำหนดกลยุทธ์การดำเนินงานเพื่อสร้างความตระหนัก และการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้มากขึ้นทุกด้าน และขยายความร่วมมือให้เข้มแข็งอย่างจริงจัง จัดรูปแบบการระดมสรรพกำลังให้เป็นรูปธรรม รวมทั้งมีการประเมินผลและปรับปรุงการมีส่วนร่วมให้บังเกิดผลต่อการจัดการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม

1.3 เทศบาลควรจัดให้มีการประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจให้ตรงกันเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้นโดยการให้ข้อมูลข่าวสารเพื่อสร้างความเข้าใจอย่างต่อเนื่องและทั่วถึงกำหนดแผนปฏิบัติการเพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษารวมทั้งการพัฒนาบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้ปกครอง รวมทั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก็ต้องทราบและได้มีโอกาสแสดงศักยภาพในการทำงานด้วยความจริงใจและโปร่งใส เพื่อสร้างความศรัทธาให้กับชุมชนที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

1.4 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากขึ้นเช่นการรับฟังความคิดเห็นเรื่องการพัฒนาอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมรอบภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาช่วยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและให้การสนับสนุนทั้งงบประมาณ ข้อมูลข่าวสาร บุคลากรแผนกต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องภาระงานในแต่ละครั้งเป็นต้น

2. ด้านบุคลากร

คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีโอกาสในการพิจารณาคัดเลือกครูผู้ดูแลเด็ก การเสนอทิศทางการพัฒนาทักษะความรู้และควมมีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณของครูผู้ดูแลเด็กให้มากยิ่งขึ้น

3. ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

ในการพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น การจัดสวนหย่อม การจัดเส้นทางเดินรถรับส่งของผู้ปกครอง การจัดทำสนามเด็กเล่น เทศบาลควรสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์อย่างเพียงพอและควรสนับสนุนบุคลากรทางงานช่าง ในกรณีงานที่ต้องใช้ทักษะเฉพาะทาง มาช่วยดูแล ออกแบบ และควบคุมการก่อสร้างให้กับคณะกรรมการและผู้ปกครองในการพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

เทศบาลควรสนับสนุนกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้วยวิทยากรเฉพาะทางให้มากยิ่งขึ้นเพื่อการเรียนรู้ของเด็กจะได้ประสบการณ์ตรงจากผู้ทรงคุณวุฒิมากยิ่งขึ้นในแต่ละปีการศึกษา

5. ด้านการมีส่วนร่วม และส่งเสริมสนับสนุน

ด้วยฐานะทางเศรษฐกิจของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่วนมากมีฐานะยากจน จึงขาดความพร้อมในการสนับสนุนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณ จึงเสนอให้เทศบาลได้สนับสนุนในส่วนนี้ ต่อกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเพียงพอ ส่วนด้านความร่วมมือช่วยเหลือด้านอื่น ๆ คณะกรรมการมีความพร้อมอย่างเต็มที่ เพียงแต่ให้แจ้งวิธีการดำเนินงานที่ชัดเจนแก่ชุมชน เพราะบางครั้งขาดการประสานงานที่ดีและทั่วถึง ทำให้ไม่สามารถมีส่วนร่วมได้อย่างเต็มที่ ทั้งที่เกิดจากไม่ทราบข้อมูลข่าวสาร หรือการติดภารกิจด้านการประกอบอาชีพ

6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความยินดีที่จะได้มีโอกาสส่งเสริมสนับสนุนเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยร่วมกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอื่น ๆ เพียงแต่ที่ผ่านมาขาดการประสานและข้อมูลข่าวสารที่ชัดเจน รวมทั้งรูปแบบวิธีการดำเนินงาน จึงไม่ได้มีการส่งเสริมเครือข่ายฯ เท่าที่ควร

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย จำนวน 11 ศูนย์ ๆ ละ 11 คน รวมประชากร 99 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้คือแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับความคิดเห็นการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย 6 ด้านได้แก่ 1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2. ด้านบุคลากร 3. ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย 4. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร 5. ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน 6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert Method) ตอนที่ 3 เป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open ended) เกี่ยวกับข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย

การวิเคราะห์และประมวลผล ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อวิเคราะห์ค่าสถิติ ได้แก่ ข้อมูลตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ความถี่และร้อยละ ข้อมูลตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สำหรับพิจารณาข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการตอบแบบสอบถามปลายเปิดแบบมีโครงสร้าง ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ สรุปประเด็นสำคัญแล้วนำเสนอในรูปแบบการบรรยายและใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) สำหรับวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของคะแนนแบบสอบถาม

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมทั้ง 6 ด้านคือ 1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2. ด้านบุคลากร 3. ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย 4. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร 5. ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน 6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การมีส่วนร่วมที่อยู่ในระดับมาก มี 2 ด้าน ได้แก่ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยและด้านบริหารงานบุคคล สำหรับด้านที่เหลือ อีก 4 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุนด้านบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรตามลำดับ

เมื่อได้พิจารณาประเด็นการมีส่วนร่วมรายด้านพบว่า ด้านบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กซึ่งโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางนั้น เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การมีส่วนร่วมที่อยู่ในระดับมากมี 2 เรื่อง ได้แก่มีส่วนร่วมในการประชุมคณะกรรมการภาคเรียนละไม่น้อยกว่า 2 ครั้งและมีส่วนร่วมในการให้ข้อคิดเห็น เกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบเลิกหรือย้าย ยุบรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ส่วนที่เหลือการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงตามลำดับจากการมีส่วนร่วมมากไปหาน้อย ดังนี้ มีส่วนร่วมประชุมวางแผนปฏิบัติการประจำปีของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีส่วนร่วมเสนอแผนงาน โครงการ และงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแก่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบแผนการจัดกิจกรรมให้บริการแก่ชุมชนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแก่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีส่วนร่วมกำกับ ติดตามและตรวจสอบการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีส่วนร่วมในการพิจารณาเสนอผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับการบริหารงานด้านบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะการรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนพัฒนาคุณภาพเด็ก

ด้านการบริหารงานบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าการให้กำลังใจและช่วยเหลือครูผู้ดูแลเด็กอย่างสม่ำเสมอ การมีส่วนร่วมที่อยู่ในระดับมากมี

การส่งเสริมให้ครูผู้ดูแลเด็กประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีการมีส่วนร่วมที่อยู่ในระดับมาก มีส่วนร่วมประเมินผลการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็ก การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง มีส่วนร่วมการส่งเสริมให้ครูผู้ดูแลเด็กได้พัฒนาด้านทักษะความรู้และคุณธรรมจริยธรรม การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง และมีส่วนร่วมวางแผนการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กอย่างสม่ำเสมอ การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าการมีส่วนร่วมจากมากไปหาน้อย ดังนี้ มีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ร่มรื่นน่าอยู่ มีส่วนร่วมในการพัฒนาและดูแลอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีส่วนร่วมสนับสนุนในการจัดบรรยากาศสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีให้แก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีส่วนร่วมการซ่อมแซมอาคารเรียน อุปกรณ์สนามเด็กเล่น สื่อ วัสดุอุปกรณ์การเรียน มีส่วนร่วมเฝ้าระวังดูแลความปลอดภัยและทรัพย์สินภายในอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและมีส่วนร่วมเฝ้าระวังเรื่องอุบัติเหตุต่าง ๆ เช่น อุบัติเหตุทางจราจร อุบัติเหตุจากภัยธรรมชาติ

ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีส่วนร่วมในการให้คำแนะนำการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียน สื่อการเรียนรู้อื่นๆ เพื่อใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ส่วนที่เหลือพบว่าการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงตามลำดับจากการมีส่วนร่วมมากไปหาน้อย ดังนี้ร่วมดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือเด็กทั้งด้านพัฒนาการร่างกาย อารมณ์ สติปัญญา สังคมให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและระบบประกันคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีส่วนร่วม สนับสนุน ในการจัดกิจกรรมการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีส่วนร่วมการจัดทำและการพัฒนาหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีส่วนร่วมจัดหาวิทยากรภายนอก และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาให้ความรู้กับเด็ก ส่วนร่วมประเมินผลการเรียนรู้ของเด็ก และมีส่วนร่วมให้คำแนะนำในการจัดทำเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ของเด็ก

ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าการมีส่วนร่วมเรียงตามลำดับจากการมีส่วนร่วมมากไปหาน้อย ดังนี้มีส่วนร่วมกิจกรรมวันสำคัญของชาติ ศาสนา ที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและชุมชนจัดขึ้น มีส่วนร่วมจัดหาและสนับสนุนการใช้สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย มีส่วนร่วมสนับสนุนทรัพยากรในการทำกิจกรรมต่าง ๆ มีส่วนร่วมรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับทรัพย์สินของทางราชการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีส่วนร่วมในการอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์การเรียนรู้ กิจกรรมต่าง ๆ และดูแลความปลอดภัยของเด็กภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้จ่าย

งบประมาณของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้การสนับสนุนทุนการศึกษาและแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น แก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีส่วนร่วมจัดทำงบประมาณสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยระดมจาก ภาคเอกชน และมีส่วนร่วมการจัดทำเอกสารประกอบการเรียนสำหรับเด็ก

ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีส่วนร่วมส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครองนักเรียนชุมชนและ สังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับ มาก ส่งเสริมสนับสนุนให้ความร่วมมือการพัฒนาเด็กเล็กของครูผู้ดูแลเด็กและบุคลากรใน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อยู่ในระดับ มาก ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้ง และหรือการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเครือข่าย สมาคม ชมรม เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการปฏิบัติงาน ด้านพัฒนาเด็กปฐมวัย ในศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับมาก ส่งเสริมสนับสนุนการจัดประชุม การอบรมสัมมนาของครูผู้ดูแล เด็กอยู่ในระดับปานกลาง และจัดทำแผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมการส่งเสริมเครือข่าย สมาคม ชมรม ในการจัดการศึกษาการพัฒนาเด็กปฐมวัยและการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กอยู่ใน ระดับปานกลาง

2. ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย ในประเด็นทั้ง 6 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.1 เทศบาลตำบลไม้ยา ควรพัฒนาทักษะความรู้ ความเข้าใจเรื่องการจัดทำ แผนพัฒนาและแผนการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแก่คณะกรรมการบริหาร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อให้การจัดการศึกษามีทิศทางที่ตอบสนองความต้องการของชุมชนอย่าง แท้จริง สอดคล้องกับนโยบายและหลักสูตรของทางราชการ

1.2 เทศบาลตำบลไม้ยาควรกำหนดกลยุทธ์การดำเนินงานเพื่อสร้างความ ตระหนัก และการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้มากขึ้นทุกด้านและขยายความร่วมมือให้ เข้มแข็งอย่างจริงจัง การจัดรูปแบบการระดมสรรพกำลังให้เป็นรูปธรรม รวมทั้งมีการ ประเมินผลและปรับปรุงการมีส่วนร่วมให้บังเกิดผลต่อการจัดการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม

1.3 เทศบาลตำบลไม้ยาควรจัดให้มีการประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจให้ตรงกัน เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้นโดยการให้ข้อมูลข่าวสารเพื่อสร้างความ เข้าใจอย่างต่อเนื่องและทั่วถึงกำหนดแผนปฏิบัติการเพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามา มีส่วนร่วมจัดการศึกษารวมทั้งการพัฒนาบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้ปกครองรวมทั้ง

คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก็ต้องทราบและได้มีโอกาสแสดงศักยภาพในการทำงานด้วยความจริงใจและโปร่งใส เพื่อสร้างความศรัทธาให้กับชุมชนที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

1.4 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากขึ้น เช่น การรับฟังความคิดเห็นเรื่องการพัฒนาอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมรอบภายใน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาช่วยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและให้การสนับสนุนทั้งงบประมาณ ข้อมูลข่าวสาร บุคลากรแผนกต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องภาระงานในแต่ละครั้ง เป็นต้น

2. ด้านบุคลากร

คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีโอกาสในการพิจารณาคัดเลือกครูผู้ดูแลเด็ก การเสนอทิศทางการพัฒนาทักษะความรู้ และควรมีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณของครูผู้ดูแลเด็กให้มากยิ่งขึ้น

3. ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

ในการพัฒนาสภาพแวดล้อม ภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น การจัดสวนหย่อม การจัดเส้นทางเดินรถรับส่งของผู้ปกครอง การจัดทำสนามเด็กเล่น เทศบาลควรสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์อย่างเพียงพอ และควรสนับสนุนบุคลากรทำงานช่าง ในกรณีงานที่ต้องใช้ทักษะเฉพาะทาง มาช่วยดูแล ออกแบบ และควบคุมการก่อสร้างให้กับคณะกรรมการและผู้ปกครอง ในการพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

เทศบาลตำบลไม้ยาควรสนับสนุนกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้วยวิทยากรเฉพาะทางให้มากยิ่งขึ้น เพื่อการเรียนรู้ของเด็กจะได้ประสบการณ์ตรงจากผู้ทรงคุณวุฒิโดยตรงมากยิ่งขึ้นในแต่ละปีการศึกษา

5. ด้านการมีส่วนร่วม และส่งเสริมสนับสนุน

ด้วยฐานะทางเศรษฐกิจของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่วนมากมีฐานะยากจน จึงขาดความพร้อมในการสนับสนุนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณ จึงเสนอให้เทศบาลตำบลไม้ยาได้สนับสนุนในส่วนนี้ ต่อกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเพียงพอ ส่วนด้านความร่วมมือ ช่วยเหลือด้านอื่น ๆ คณะกรรมการมีความพร้อมอย่างเต็มที่ เพียงแต่ให้แจ้งข่าวสาร วิธีการดำเนินงานที่ชัดเจนแก่ชุมชน เพราะบางครั้งขาดการประสานงานที่ดี และท้วงติง ทำให้ไม่สามารถมีส่วนร่วมได้อย่างเต็มที่ ทั้งที่เกิดจากความไม่ทราบข้อมูลข่าวสาร และการติดภารกิจด้านการประกอบอาชีพ

6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความยินดีที่จะได้มีโอกาสส่งเสริมสนับสนุนเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ร่วมกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอื่น ๆ เพียงแต่ที่ผ่านมาขาดการประสาน และข้อมูลข่าวสารที่ชัดเจน รวมทั้งรูปแบบวิธีการดำเนินงาน จึงไม่ได้มีการส่งเสริมเครือข่ายฯ เท่าที่ควร

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษา การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย สรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมทั้ง 6 ด้าน คือ 1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2. ด้านบุคลากร 3. ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย 4. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร 5. ด้านการมีส่วนร่วม และส่งเสริมสนับสนุน 6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กนกอร พนมเลิศสกุล (2557) ที่ได้ศึกษาสภาพการจัดการศึกษา และแนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลเทอดไท ประชากรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ข้าราชการการเมือง จำนวน 40 คน ข้าราชการจำนวน 12 คน ผู้ดูแลเด็กจำนวน 30 คน และประธานคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวน 17 คน รวมทั้งสิ้น 99 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับผลการศึกษาพบว่า การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลเทอดไทในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง นั้นย่อมแสดงให้เห็นว่าบทบาทการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เป็นไปในลักษณะนี้ยังมีอีกหลายพื้นที่ หากพิจารณารายละเอียดรายด้านพบผลการศึกษาได้ ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กซึ่งโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางนั้นเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าการมีส่วนร่วมที่อยู่ในระดับมากมี 2 เรื่อง ได้แก่มีส่วนร่วมในการประชุมคณะกรรมการภาคเรียนละไม่น้อยกว่า 2 ครั้งและมีส่วนร่วมในการให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบเลิกหรือย้าย ยุบรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้งนี้เป็นเพราะศูนย์พัฒนาเด็ก

เด็กมีปฏิทินการปฏิบัติงานในเรื่องการประชุมในแต่ละภาคเรียนที่ต้องปฏิบัติชัดเจนและต้องรายงานผลต่อหน่วยงานต้นสังกัด จึงเป็นการปฏิบัติตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง

ส่วนในประเด็นที่เหลืพบว่าการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ มีส่วนร่วมประชุมวางแผนปฏิบัติการประจำปีของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เสนอแผนงาน โครงการ และงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแก่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การให้ความเห็นชอบแผนการจัดกิจกรรมให้บริการแก่ชุมชนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การให้ข้อเสนอแนะข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแก่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การกำกับ ติดตามและตรวจสอบการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การพิจารณาเสนอผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับการบริหารงานด้านบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะการรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนพัฒนาคุณภาพเด็ก นั้นอาจเป็นเพราะเรื่องดังกล่าวคณะกรรมการไม่ได้มีโอกาสได้มีส่วนร่วมกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากนัก อันมีปัจจัยสาเหตุหลายประการ อาทิ ขาดความรู้ความเข้าใจในกฎหมาย ระเบียบ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงไม่มีความมั่นใจให้ข้อเสนอแนะ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุไรวรรณ รุ่งสิริพิพัฒน์ (2557) ที่ศึกษาสภาพการมีส่วนร่วม ศึกษาเหตุและปัจจัย และหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านพาทิมิตตามมาตรฐานการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่า สภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการบริหารงาน ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทำนองเดียวกันกับงานวิจัยของ สุขเกษม แก้วประสงค์ (2556) ทำการศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้นำชุมชน ในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลบ้านด้า อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเชียงราย พบว่าระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

2. ด้านการบริหารงานบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีการให้กำลังใจและช่วยเหลือครูผู้ดูแลเด็กอย่างสม่ำเสมอ การมีส่วนร่วมที่อยู่ในระดับมากมีการส่งเสริมให้ครูผู้ดูแลเด็กประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีการมีส่วนร่วมที่อยู่ในระดับมาก มีส่วนร่วมประเมินผลการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็ก การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง มีส่วนร่วมการส่งเสริมให้ครูผู้ดูแลเด็กได้พัฒนาด้านทักษะความรู้และคุณธรรม

จริยธรรม การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง และมีส่วนร่วมวางแผนการพัฒนาคูผู้ดูแลเด็ก อย่างสม่ำเสมอ การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะสังคม ประเพณี วัฒนธรรม ของชุมชนพื้นที่ตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย เป็นสังคมชนบทที่ยังคงความเป็นอยู่แบบดั้งเดิม การดูแลช่วยเหลือกันยังคงยึดถือปฏิบัติเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิต เป็นวิถีแห่งชุมชน ดังนั้นจึงส่งผลให้การมีส่วนร่วมในด้านการบริหารงานบุคคลของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงอยู่ในระดับมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นการให้ขวัญและกำลังใจ การส่งเสริมให้ครูผู้ดูแลเด็กประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กด้วย เพราะครูผู้ดูแลเด็กทุกคนเป็นคนในพื้นที่ ทำให้มีความรักและนับถือซึ่งกันและกันเป็นพื้นฐาน เดิม สอดคล้องกับงานวิจัยของเพชรอุมา สุขเกษม (2553) ได้ศึกษาการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลในจังหวัดราชบุรี พบว่าการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลในจังหวัดราชบุรีตามความเห็นของผู้บริหาร ผู้ดูแลเด็ก และกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมและรายมาตรฐานอยู่ในระดับมาก

3. ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การมีส่วนร่วมจากมากไปหาน้อย ดังนี้ มีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ร่มรื่นน่าอยู่ การพัฒนาและดูแลอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สนับสนุนในการจัดบรรยากาศสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีให้แก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กการซ่อมแซมอาคารเรียน อุปกรณ์สนามเด็กเล่น สื่อ วัสดุอุปกรณ์การเรียน การเฝ้าระวังดูแลความปลอดภัยและทรัพย์สินภายในอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและการเฝ้าระวังเรื่องอุบัติเหตุต่าง ๆ เช่น อุบัติเหตุทางจราจร อุบัติเหตุจากภัยธรรมชาติจากผลที่ได้อาจเป็นเพราะวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชนบทที่ยึดถือธรรมเนียมปฏิบัติในเรื่องการช่วยเหลือกิจกรรมของชุมชนในเรื่องการพัฒนาสถานที่สาธารณะอันเป็นเสมือนสมบัติของส่วนกลางร่วมกัน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ตั้งอยู่ในชุมชนก็ถือว่าเป็นสถานที่ส่วนกลางสำหรับการพัฒนาบุตรหลานของชุมชน ดังนั้นทุกครั้งที่มีการพัฒนาอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ชุมชนจึงให้การสนับสนุน ช่วยเหลือเป็นอย่างดี เมื่อได้รับการประสานและแจ้งข่าวล่วงหน้า แต่ในบางโอกาสที่ขาดการประสานงานที่ดีหรือมีกำหนดการกะทันหันจำนวนผู้ร่วมพัฒนาอาจมีไม่มากพอ เพราะภารกิจเรื่องการประกอบอาชีพเป็นปัจจัยหลักสำคัญและชุมชนมีความตระหนักถึงความสำคัญด้านความปลอดภัยของบุตรหลานที่เข้ามาเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อาคารสถานที่ต่าง ๆ จะต้องมีความพร้อม ปลอดภัย ให้มีปัญหาน้อยที่สุด สอดคล้องสัมพันธ์กับงานวิจัยของ วราภรณ์ ทิพย์พิงค์ (2553) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการปฏิบัติตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัด

สิงห์บุรีที่พบว่าปัญหาและแนวทางแก้ปัญหา การปฏิบัติตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสิงห์บุรี ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายด้านจากมากไปหาน้อยคือ ด้านสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน

4. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีส่วนร่วมในการให้คำแนะนำ การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียน สื่อการเรียนรู้เพื่อใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ส่วนที่เหลือพบว่าการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงตามลำดับจากการมีส่วนร่วมมากไปหาน้อย ดังนี้ ร่วมดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือเด็กทั้งด้านพัฒนาการร่างกาย อารมณ์ สติปัญญา สังคม ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและระบบประกันคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สนับสนุน ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดทำ และการพัฒนาหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การจัดหาวิทยากรภายนอก และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาให้ความรู้กับเด็ก การร่วมประเมินผลการเรียนรู้ของเด็ก และการร่วมให้คำแนะนำในการจัดทำเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ของเด็ก จากผลการศึกษาคั้งนี้แสดงให้เห็นว่า คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังควรต้องได้รับการพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเรื่องทักษะความรู้ ความเข้าใจด้านวิชาการการจัดการเรียนการสอน การเตรียมความพร้อมเพื่อเด็กก่อนปฐมวัยเพิ่มอีกมากจึงจะสามารถเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้บังเกิดสัมฤทธิ์ผลมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของเพชรอุมา สุขเกษม (2553) ที่ได้ศึกษาการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลในจังหวัดราชบุรี พบว่าการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลในจังหวัดราชบุรี ตามความเห็นของผู้บริหาร ผู้ดูแลเด็ก และกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมและรายมาตรฐานอยู่ในระดับมาก แนวทาง การพัฒนาการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลในจังหวัดราชบุรีคือ ผู้บริหาร ผู้ดูแลเด็ก และคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรเข้ารับการอบรมศึกษาดูงาน แสวงหาความรู้ มีความรับผิดชอบ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรสาระการเรียนรู้ และความตั้งใจในการปฏิบัติงาน ควรจัดสภาพแวดล้อมที่สนองความต้องการ ความสนใจ และการพัฒนาการของเด็ก ควรร่วมมือกันในการพัฒนาเด็กเล็ก

5. ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีส่วนร่วมเรียงตามลำดับจากการมีส่วนร่วมมากไปหาน้อย ดังนี้ มีส่วนร่วมกิจกรรมวันสำคัญของชาติ ศาสนา ที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและชุมชนจัดขึ้น การจัดหา และสนับสนุนการใช้สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย การสนับสนุนทรัพยากรในการทำกิจกรรม

ต่าง ๆ การรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับทรัพย์สินของทางราชการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์การเรียนรู้ กิจกรรมต่าง ๆ และดูแลความปลอดภัยของเด็ก ภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้ความเห็นข้อเสนอนะเกี่ยวกับการใช้จ่ายงบประมาณของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้การสนับสนุนทุนการศึกษา และแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นแก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดทำงบประมาณสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยระดมจากภาคเอกชน และมีส่วนร่วมการจัดทำเอกสารประกอบการเรียนสำหรับเด็ก จากผลการศึกษาที่ได้ในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลางแต่จะมีระดับมากในส่วนของการเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพราะชุมชนให้ความสำคัญกับการศึกษาของบุตรหลานอยู่เป็นพื้นฐาน สำหรับในด้านอื่น ๆ อาจเป็นเพราะเป็นด้านที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนในรูปแบบที่ไม่เกี่ยวข้องกับแรงงาน เช่น เป็นในเรื่องการสนับสนุนสื่อการเรียนรู้ สนับสนุนงบประมาณ และทรัพยากรอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลางทั้งนี้ปัจจัยสำคัญคือเรื่อง ฐานะความเป็นอยู่ของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เรื่องรายได้ ค่าครองชีพส่วนใหญ่มีฐานะยากจน ประกอบอาชีพรับจ้าง และเกษตรกรจึงส่งผลให้การมีส่วนร่วมในด้านนี้มีไม่มาก อีกทั้งพบว่าคณะกรรมการเห็นว่าเป็นบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของเทศบาลตำบลไม้ยาอยู่แล้วที่จะต้องสนับสนุนในส่วนดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุขเกษม แก้วประสงค์ (2556) ที่ได้ศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้นำชุมชน ในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลบ้านด้า อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงรายระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนแต่ละด้านพบว่า ด้านวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาให้กับบุตรหลานที่บ้าน และระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือด้านการบริหารงบประมาณ

6. ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีส่วนร่วมส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครองนักเรียนชุมชนและสังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมาก ส่งเสริมสนับสนุนให้ความร่วมมือการพัฒนาเด็กเล็กของครูผู้ดูแลเด็กและบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดตั้ง และหรือการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเครือข่ายสมาคม ชมรม เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการปฏิบัติงาน ด้านพัฒนาเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับมาก ส่งเสริมสนับสนุนการจัดประชุม การอบรมสัมมนาของครูผู้ดูแลเด็กอยู่ในระดับปานกลางและจัดทำแผนงาน โครงการหรือกิจกรรมการส่งเสริมเครือข่าย สมาคมใน

การจัดการศึกษาการพัฒนาเด็กปฐมวัยและการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กอยู่ในระดับปานกลาง จากผล การศึกษานี้ ได้ตอบย้ำให้เห็นชัดเจนยิ่งขึ้นว่าประเพณีวัฒนธรรมพื้นบ้านเรื่องความเชื่ออาวารี มี น้ำใจช่วยเหลือเผื่อแผ่กันของคนในชุมชนในชนบทยังคงมีอยู่ คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนา เด็กเล็กยังคงให้การส่งเสริม ร่วมกิจกรรมกับเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยในระดับมาก จาก การที่ผู้วิจัยได้สัมผัสและเป็นผู้ประสานงานระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่าง ๆ ในสังกัดเทศบาล ตำบลไม้ยามาตลอดระยะเวลาหลายปี ได้พบเห็นเป็นเชิงประจักษ์เสมอมาถึงประเด็นดังกล่าวนี้ ทั้งนี้ มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อการร่วมพัฒนาให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีมาตรฐาน นำอยู่ นำเรียนรู้ อยู่ ในระดับที่ใกล้เคียงกัน สอดคล้องสัมพันธ์กับผลการวิจัยของช่อ สันธนะพิพัฒน์ (2553) ศึกษา รูปแบบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบนำอยู่ การวิจัยรูปแบบการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบนำอยู่ดีเด่นโรงเรียนเทศบาล 4 วัดศรีบัวบานสู่ความเป็นเลิศนั้นคณะ กรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรต้องมีส่วนร่วมพัฒนาตั้งแต่ขั้นวางแผน ขั้นดำเนินการ ขั้นติดตามตรวจสอบและการพัฒนาต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ 1. ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการศึกษาระดับปานกลาง ดังนั้น รัฐโดยกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นควรวางระบบ กลไกและมาตรการให้ชุมชน เอกชนและภาค ธุรกิจเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากยิ่งขึ้น โดยกำหนดสิทธิ ประโยชน์แก่กลุ่มฝ่ายต่าง ๆ อย่างชัดเจนและเป็นธรรม เช่น มาตรการด้านภาษีเป็นต้นเพื่อ สร้างแรงจูงใจให้ทุกภาคส่วนเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาประเทศชาติ 2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรระดมการ มีส่วนร่วมจากชุมชน จัดทำเป็นเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กร่วมกัน 3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดให้มีการประชุมเพื่อสร้างความ เข้าใจให้ตรงกันเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้นโดยการให้ข้อมูล ข่าวสารเพื่อสร้างความเข้าใจอย่างต่อเนื่องและทั่วถึงกำหนดแผนปฏิบัติการเพื่อเป็นการเปิด โอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษารวมทั้งการพัฒนาบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กและผู้ปกครอง(ชุมชน) รวมทั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก็ต้องทราบและได้ มีโอกาสแสดงศักยภาพในการทำงานด้วยความจริงใจและโปร่งใส เพื่อสร้างความศรัทธาให้กับ ชุมชนที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 4. ส่งเสริมให้แต่ละองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นมีหน่วยประสานที่เป็นศูนย์กลางและเป็นพี่เลี้ยงให้คำปรึกษาแก่ชุมชนในการขยาย บทบาทการจัดการศึกษาอย่างมีส่วนร่วมที่มีมาตรฐาน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย ดังนั้น เพื่อให้การศึกษามีความสมบูรณ์เชิงวิชาการอย่างเป็นพลวัตมากยิ่งขึ้น ควรดำเนินการศึกษาต่อในประเด็นดังต่อไปนี้

1. การศึกษาสัมฤทธิ์ผลการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กเล็กเมื่อเข้าสู่การศึกษาระดับปฐมวัย
2. การศึกษาเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับจังหวัดหรือภูมิภาค

บรรณานุกรม

- กนกอร พนมเลิศสกุล. (2557). **ศึกษาสภาพการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลเทอดไทย**. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม., มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). “แนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการจัดการศึกษา” เอกสารอบรมผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับผู้บริหาร”.
- กัญชรส เนตรนุช. (2545). **การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา**. งานนิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคล. (2549). **คู่มือการจัดทำแผนอัตรากำลัง 3 ปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (งบประมาณประจำปี2549-2550)**. สืบค้นเมื่อ 17 กรกฎาคม 2561, จาก <http://www.dla.go.th/index.jsp>
- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2547). **คู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย.
- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2553). **มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย.
- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2559). **มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย.
- เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. (2550). **การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินนโยบายของรัฐบาลด้านการบริการจัดหางาน**. กรุงเทพฯ: กองแผนงานและสารสนเทศ กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). **ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด**. กรุงเทพฯ: สกยบู้กส์.
- นพ.วันชัย วัฒนศัพท์, ฤวิลาดี บุรีกุล, และเมธิตา พงษ์ศักดิ์ศรี. (2551). **คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน การตัดสินใจที่ดีกว่าโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม**. ขอนแก่น: ศิริภักดิ์ ออฟเซ็ท.

- เจษฎา หล้าคำ. (2549). **ภูมิปัญญาและการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการจัดทรัพยากรป่าไม้กรณีศึกษาป่าชุมชนบ้านหนองเสม็ด ตำบลกระหาด อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์**. วิทยานิพนธ์ ปร.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, บุรีรัมย์.
- จักรพงษ์ สงวนชม. (2549). **ภูมิปัญญา และการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการจัดการทรัพยากรดินกรณีศึกษาหมู่บ้านกะเลา ตำบลหมื่นศรี อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์**. วิทยานิพนธ์ ปร.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, บุรีรัมย์.
- ช่อ สันชนพิพัฒน์. (2553). **รูปแบบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบนำอยู่ดีเด่นโรงเรียนเทศบาล 4 วัดศรีบัวบานสู่ความเป็นเลิศ**. งานวิจัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ธีรพงษ์ แก้วหาวงษ์. (2548). **กระบวนการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง (พิมพ์ครั้งที่ 4)**.
 ขอนแก่น: ขอนแก่นคัลังนานาวิทยา.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และถวิลวดี บุรีกุล. (2548). **ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy)**. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และคณะ. (2554). **รายงานการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ. (พิมพ์ครั้งที่ 2)**. กรุงเทพฯ: บริษัท เอ.พี. กราฟฟิค ดีไซน์และการพิมพ์ จำกัด.
- บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว. (2546). **การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 6)**.
 มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ไพศาล สรรสวัสดิ์และคณะ. (2548). **การบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลเขาทองโดยการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืน**. วิทยานิพนธ์ ปร.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.
- พัทธมล ผลพัฒน์. (2548). **ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมระดมทุนของผู้บริจาค : กรณีศึกษาสำนักจัดหารายได้สภากาชาดไทย**, วิทยานิพนธ์ สส.ม., มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- เพชรอุมา สุขเกษม. (2553). **การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลในจังหวัดราชบุรี**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- วรารรณ์ ทิพย์พิงค์. (2553). **ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการปฏิบัติตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสิงห์บุรี**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ลพบุรี.

- วีระชัย คำล้าน. (2550). **การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบัวงาม อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี.** การค้นคว้าอิสระ ปร.ม., มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- วรลักษณ์ นันตะรี. (2553). **การพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกรณีศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโนนศิลาอาสน์ อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- วรรณาท รักสกุลไทย. (2537). **การบริหารงานชุมชนสัมพันธ์.** หน้า 172-199. นนทบุรี: มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ศุภมาศ การะเกตุ. (2553). **การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประจำโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก,** กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุเมธ พุทธนันท์เมธา. (2549). **การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนกรณีศึกษาโรงเรียนบ้านป่าหนาม อำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, บุรีรัมย์.
- เสน่ห์ จุ้ยโต. (2548). **การบริหารวัตกรรมแนวใหม่” สำนักวิชาการ: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553,** กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2553). **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย.** กรุงเทพฯ: คณะกรรมาธิการรัฐธรรมนูญ สำนักกรรมาธิการ 3
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). **รายงานการติดตามการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.** กรุงเทพฯ: บริษัทเพลีนสตูดิโอ จำกัด.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2557). **แจ้งผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา.** กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน คุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).
- สุขเกษม แก้วประสงค์. (2556). **การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้นำชุมชน ในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลบ้านด้า อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย.** การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม., มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.

- สุวิมล หงส์วิไล. (2559). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนา
เด็กเล็ก เทศบาลตำบลสระบัว อำเภอทับปุดบุรี จังหวัดปราจีนบุรี. การศึกษา
ค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- อุไรวรรณ รุ่งสิริพิพัฒน์. (2557). แนวทางการบริหารจัดการมีส่วนร่วมของ
คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านผาหมี่ตามมาตรฐานการดำเนินงานด้าน
การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.
การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, เชียงราย.
- Maslow, A. H. (1970). Motivation and personality. New York: McGraw-Hill.
- Parson, T. (1951). The social system. London: Rout' Ledge.
- Reader. W. W. (1974). Some aspect of the information social participation of farm families
in NewYork State. New York: Connell University
- White, M. G. (1986). Teacher participation in secondary school decision-making and its
relationship to the perceived leadership style and effectiveness of principal.
Dissertation Abstracts International, 46(10), 2886-A.

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

1. ดร.ศิริโชค พิพัฒน์เสฐียรกุล ผู้อำนวยการสถานศึกษา ระดับชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านห้วยก้าง “รัฐประชาสงเคราะห์”
2. นายทองศักดิ์ อันไกรฤทธิ นักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ระดับชำนาญการ อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย
3. ผศ.ดร.โสภาก อำนวยรัตน์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชาการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เลขที่แบบสอบถาม.....

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
สังกัดเทศบาลตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย

.....

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้ จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาล ตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย

2. ผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาล ตำบลไม้ยา

3. แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย จำนวน 6 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ด้านบริหารงานบุคคล 3) ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย 4) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร 5) ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน 6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ตอนที่ 3 เป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open ended) เกี่ยวกับข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลไม้ยา

4. คำตอบที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของท่านจะใช้เฉพาะในขอบเขตทางวิชาการเพื่อการค้นคว้าในครั้งนี้นี้เท่านั้น ไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อการปฏิบัติงานหรือการประเมินผลงาน

นางสาววิสุตา สาริวงศ์

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดขีดเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ

() ชาย () หญิง

2. อายุ

() 20 – 30 ปี () 31 – 40 ปี

() 41 – 50 ปี () มากกว่า 50 ปี

3. อาชีพ

() ข้าราชการ

() เกษตรกร

() ค้าขาย

() รับจ้างทั่วไป

() อื่น ๆ

4. รายได้

() 1 – 10,000 บาทต่อเดือน

() 10,001 – 20,000 บาทต่อเดือน

() 20,001 – 30,000 บาทต่อเดือน

() มากกว่า 30,000 บาทต่อเดือน

5. การมีบุตรที่ศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

() มี () ไม่มี

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลไผ่ฝ้าย อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย

คำชี้แจง โปรดขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องการปฏิบัติ ตามความเป็นจริงของท่านเกณฑ์คะแนนแบ่งบอกถึงระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

5 หมายถึง มีส่วนร่วม **มากที่สุด**

4 หมายถึง มีส่วนร่วม **มาก**

3 หมายถึง มีส่วนร่วม **ปานกลาง**

2 หมายถึง มีส่วนร่วม **น้อย**

1 หมายถึง มีส่วนร่วม **น้อยที่สุด**

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
ด้านบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
1. มีส่วนร่วมในการประชุมคณะกรรมการฯ ภาคเรียนละไม่น้อยกว่า 2 ครั้ง					
2. มีส่วนร่วมประชุมวางแผนปฏิบัติการประจำปี ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
3. มีส่วนร่วมกำกับ ติดตามและตรวจสอบการดำเนินงาน ตามแผนปฏิบัติการประจำปีของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
4. มีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับ การดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแก่ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น					
5. มีส่วนร่วมในการพิจารณาเสนอผู้บริหารองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับการบริหารงาน ด้านบุคลากร ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
6. มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศ ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพเด็ก					
7. มีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบแผนการจัดกิจกรรม ให้บริการแก่ชุมชนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
8. มีส่วนร่วมเสนอแผนงาน โครงการ และงบประมาณ ในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแก่ผู้บริหาร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น					
9. มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะ การรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
10. มีส่วนร่วมในการให้ข้อคิดเห็น เกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบเลิก หรือย้าย ยุบรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
ด้านบริหารงานบุคคล					
11. มีส่วนร่วมวางแผนการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กอย่างสม่ำเสมอ					
12. มีส่วนร่วมการส่งเสริมให้ครูผู้ดูแลเด็กได้พัฒนาด้านทักษะ ความรู้และคุณธรรม					
13. มีการให้กำลังใจและช่วยเหลือครูผู้ดูแลเด็กอย่างสม่ำเสมอ					
14. มีการส่งเสริมให้ครูผู้ดูแลเด็กประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี					
15. มีส่วนร่วมประเมินผลการปฏิบัติงาน ของครูผู้ดูแลเด็กเล็กหรือ ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก					

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย					
16. มีส่วนร่วมในการพัฒนาและดูแลอาคาร สถานที่สภาพแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
17. มีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ร่มรื่นน่าอยู่					
18. มีส่วนร่วมเฝ้าระวังดูแลความปลอดภัยและทรัพย์สินภายในอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
19. มีส่วนร่วมเฝ้าระวังเรื่อง อุบัติเหตุต่างๆ เช่น อุบัติเหตุทางจราจร อุบัติเหตุจากภัยธรรมชาติ					
20. มีส่วนร่วมการซ่อมแซมอาคารเรียน อุปกรณ์สนามเด็กเล่น สื่อ วัสดุอุปกรณ์การเรียน					
21. มีส่วนร่วม สนับสนุน ในการจัดบรรยากาศการสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีให้แก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร					
22. มีส่วนร่วมการจัดทำและการพัฒนาหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
23. มีส่วนร่วม สนับสนุน ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
24. มีส่วนร่วมจัดหาวิทยากรภายนอก และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาให้ความรู้กับเด็ก					
25. ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและระบบประกันคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
26. มีส่วนร่วมให้คำแนะนำในการจัดทำเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ของเด็ก					
27. มีส่วนร่วมในการให้คำแนะนำ การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียน สื่อการเรียนรู้ เพื่อใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
28. มีส่วนร่วมประเมินผลการเรียนรู้ของเด็ก					
29. ร่วมดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือเด็กทั้งด้านพัฒนาการร่างกาย อารมณ์ สติปัญญา สังคม					

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน					
30. มีส่วนร่วมกิจกรรมวันสำคัญของชาติ ศาสนา ที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และชุมชนจัดขึ้น					
31. มีส่วนร่วมรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับทรัพย์สินของทางราชการ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
32. มีส่วนร่วมจัดหางบประมาณสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดย ระดมจากภาคเอกชน					
33. มีส่วนร่วมสนับสนุนทรัพยากรในการทำกิจกรรมต่าง ๆ					
34. มีส่วนร่วมจัดหาและสนับสนุนการใช้สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย					
35. ให้การสนับสนุนทุนการศึกษา และแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นแก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
36. มีส่วนร่วมการจัดทำเอกสารประกอบการเรียนสำหรับเด็ก					
37. มีส่วนร่วมในการอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์การเรียนรู้ กิจกรรมต่างๆ และดูแลความปลอดภัยของเด็กภายใน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย					
39. มีส่วนร่วมส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมทุกภาค ส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
40. ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดตั้ง และหรือการแต่งตั้ง คณะกรรมการดำเนินงานเครือข่าย/สมาคม/ ชมรม เพื่อเสริมสร้าง ความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานด้านพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก					
41. ส่งเสริมสนับสนุนการจัดประชุม การอบรมสัมมนาของครูผู้ดูแลเด็ก					
42. จัดทำแผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมการส่งเสริมเครือข่าย/ สมาคม/ชมรม ในการจัดการศึกษาการพัฒนาเด็กปฐมวัยและการ พัฒนาครูผู้ดูแลเด็ก					
43. ส่งเสริม สนับสนุนให้ความร่วมมือการพัฒนาเด็กเล็กของครูผู้ดูแล เด็กและบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น					

ตอนที่ 3 เป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open ended) เกี่ยวกับข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลไม้ยา

คำชี้แจง

ขอให้ท่านแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย ในประเด็นปัญหา และอุปสรรค พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะโดยอิสระ

ปัญหา/อุปสรรค ในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

.....

.....

.....

วิธีแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

**** ขอขอบพระคุณ ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ ****

ภาคผนวก ค แบบประเมินดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

การประเมินดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

(Index of Consistency : IOC)

เรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัด
เทศบาลตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย

ชื่อผู้วิจัย นางสาววิสุตา สารวิวงศ์

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. ดร.ศิริโชค พิพัฒน์เสฐียรกุล ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนบ้านห้วยก้าง
“รัฐประชาสงเคราะห์”
2. นายทองศักดิ์ อ้นไกรฤทธิ์ นักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอพญาเม็งราย
จังหวัดเชียงราย
3. ผศ.ดร.โสภกา อำนวยรัตน์ อาจารย์มหาวิทยาลัยพะเยา

เกณฑ์ในการพิจารณาความเที่ยงตรง

+1 = แน่ใจว่าคำถามมีความเหมาะสม

0 = ไม่แน่ใจว่าคำถามมีความเหมาะสมหรือไม่

-1 = แน่ใจว่าคำถามไม่มีความเหมาะสม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหาร
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย เชียงราย
จำนวน 6 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ด้านบริหารงานบุคคล 3) ด้าน
อาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย 4) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร 5)
ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน 6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

คำถาม	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	แปล ผล
	1	2	3			
1.ด้านบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก						
1.มีส่วนร่วมในการประชุมคณะกรรมการ ภาคเรียนละไม่น้อยกว่า 2 ครั้ง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2.มีส่วนร่วมประชุมวางแผนปฏิบัติการประจำปี ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3.มีส่วนร่วมกำกับ ติดตามและตรวจสอบการดำเนินงาน ตามแผนปฏิบัติการประจำปีของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4.มีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับ การดำเนินงาน การพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แก่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5.มีส่วนร่วมในการพิจารณาเสนอผู้บริหารองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับการบริหารงานด้านบุคลากรในศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6.มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศ ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพเด็ก	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
7.มีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบแผนการจัดกิจกรรม ให้บริการแก่ชุมชนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
8.มีส่วนร่วมเสนอแผนงาน/โครงการและงบประมาณ ในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแก่ผู้บริหาร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
9. มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะการรายงาน ผลการดำเนินงานประจำปีของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
10.มีส่วนร่วมในการให้ข้อคิดเห็น เกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบเลิก หรือย้าย/รวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

คำถาม	ความคิดเห็น ของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	แปล ผล
	1	2	3			
2.ด้านบริหารงานบุคคล						
11.มีส่วนร่วมวางแผนการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
12.มีส่วนร่วมการส่งเสริมให้ครูผู้ดูแลเด็กได้พัฒนาด้านทักษะ ความรู้ และคุณธรรมจริยธรรม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
13.มีการให้กำลังใจและช่วยเหลือครูผู้ดูแลเด็กอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
14.มีการส่งเสริมให้ครูผู้ดูแลเด็กประพฤติปฏิบัติตนเป็น แบบอย่างที่ดี	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
15.มีส่วนร่วมประเมินผลการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็ก	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3. ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย						
16.มีส่วนร่วมในการพัฒนาและดูแลอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
17.มีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้ร่มรื่นน่าอยู่	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
18.มีส่วนร่วมเฝ้าระวังดูแลความปลอดภัยและทรัพย์สินภายใน อาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
19.มีส่วนร่วมเฝ้าระวังเรื่อง อุบัติเหตุต่าง ๆ เช่น อุบัติเหตุทาง จราจร อุบัติเหตุจากภัยธรรมชาติ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
20.มีส่วนร่วมการซ่อมแซมอาคารเรียน อุปกรณ์สนามเด็กเล่น สื่อวัสดุอุปกรณ์ การเรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
21.มีส่วนร่วมการจัดทำและการพัฒนาหลักสูตรของศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4.ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร						
22.มีส่วนร่วม สนับสนุนในการจัดบรรยากาศการสร้าง สิ่งแวดล้อมที่ดีให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
23.มีส่วนร่วม สนับสนุน ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
24.มีส่วนร่วมจัดหาวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น มา ให้ความรู้กับเด็ก	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

คำถาม	ความคิดเห็น ของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	แปล ผล
	1	2	3			
25.ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและดำเนินการตามระบบประกันคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
26.มีส่วนร่วมให้คำแนะนำในการจัดทำเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ของเด็ก	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
27.มีส่วนร่วมในการให้คำแนะนำการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนสื่อการเรียนรู้เพื่อใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
28.มีส่วนร่วมประเมินผลการเรียนรู้ของเด็ก	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
29.ร่วมดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือเด็กทั้งด้านพัฒนาการร่างกาย อารมณ์ สติปัญญา สังคม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5. ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน						
30.ร่วมกิจกรรมวันสำคัญของชาติ ศาสนาที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและชุมชนจัดขึ้น	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
31.ร่วมรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับทรัพย์สินของทางราชการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
32.มีส่วนร่วมจัดหางบประมาณสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยระดมจากภาคเอกชน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
33.การมีส่วนร่วม สนับสนุนทรัพยากรในการทำกิจกรรมต่าง ๆ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
34.ร่วมจัดหาและสนับสนุนการใช้สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
35.ให้การสนับสนุนทุนการศึกษาและแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นแก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
36.มีส่วนร่วมการจัดทำเอกสารประกอบการเรียนสำหรับเด็ก	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
37.มีส่วนร่วมในการอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์การเรียนรู้กิจกรรมต่าง ๆ และดูแลความปลอดภัยของเด็กภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
38.ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้จ่ายงบประมาณของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

คำถาม	ความคิดเห็น ของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	แปล ผล
	1	2	3			
6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย						
39.มีส่วนร่วมส่งเสริม สนับสนุน ให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและพัฒนา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
40.ส่งเสริม และสนับสนุน การจัดตั้ง และหรือการแต่งตั้ง คณะกรรมการดำเนินงานเครือข่าย/สมาคม/ ชมรม เพื่อ เสริมสร้างความเข้มแข็งในการปฏิบัติงาน ด้านพัฒนาเด็ก ปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
41.ส่งเสริม สนับสนุน การจัดประชุม การอบรมสัมมนา หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
42.จัดทำแผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมการส่งเสริม เครือข่าย/สมาคม/ชมรม ในการจัดการ ศึกษาการพัฒนาเด็ก ปฐมวัยและการพัฒนาครู ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
43.ส่งเสริม สนับสนุน ให้ความร่วมมือการพัฒนาเด็กเล็กของ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็กและบุคลากรใน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ตอนที่ 3 เป็นคำถามแบบปลายเปิด เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ข้อความคำถาม	ความคิดเห็น ของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	สรุป ผล
	1	2	3			
ขอให้ท่านแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัด การศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย ในประเด็นปัญหา และ อุปสรรค พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะโดยอิสระ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ปัญหา/อุปสรรค (ข้อจำกัดในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา)	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ข้อเสนอแนะทางวิธีแก้ปัญหา / แก้ไข	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ข้อเสนอแนะอื่นๆ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ลงชื่อผู้เชี่ยวชาญ

(.....)

...../...../.....

บรรณานุกรม

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	รวิสุดา สาริวงค์
วัน เดือน ปี เกิด	4 ธันวาคม 2525
สถานที่เกิด	เชียงราย
วุฒิการศึกษา	ปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ที่อยู่ปัจจุบัน	54 หมู่ 13 ตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย 57290
ผลงานตีพิมพ์	รวิสุดา สาริวงค์ (ผู้บรรยาย). (16 มิถุนายน 2561). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย. ในการประชุมวิชาการบัณฑิต ครั้งที่ 4 (หน้า 435-444). พะเยา:อาคารเรียนรวม (หลังเดิม) มหาวิทยาลัยพะเยา

